

VREME

Ob koncu tedna
bo spet nekoliko
topleje, suho
in brez megle
ali nizke
oblačnosti.

VESTNIK

Murska Sobota, 16. novembra 1989 • Leto XLI • Št. 45 • Cena 20.000 din

VELIKE IZGUBE ZDRAVSTVENIH SKUPNOSTI

Vse pomurske zdravstvene skupnosti so imele ob devetmesečju kar za 87 milijard 582 milijonov dinarjev izgub. Največji delež odpade na soboško občino s 40 milijardami in 75 milijoni, kar je 20 odstotkov vseh odhodkov skupnosti, sledi ji Gornja Radgona s 16 milijardami in 319 milijoni (23 odstotkov odhodkov skupnosti), Ljutomer s 15 milijardami in 872 milijoni (27,6 odstotkov odhodkov) ter Lendava s 15 milijardami in 262 milijoni (20,3 odstotka odhodkov). Vzrok za tako velike izgube naj bi bil v tem, ker so se elementi porabe, torej osebni dohodki in materialni stroški, lahko povečevali, prispevne stopnje pa ne. Od izvajalskih organizacij pomurske zdravstvene organizacije sta imela izgubo le dva tozda, in sicer Lekarna ter lendavski Zdravstveni dom.

Če smo pred časom predloge za višje prispevne stopnje s strokovnimi delavci utemeljevali kot nujno potrebne, da zdravstvene skupnosti ob koncu leta ne bi imele izgube, pa sedaj že lahko rečemo, da so rdeče številke močno prehitale višje prispevne stopnje. Nekoliko hitrejši so bili le v Lendavi, saj je višji prispevek za zdravstvo začel veljati oktobra, v preostalih treh pa šele novembra (v Murski Soboti celo s 15. novembrom in še pred tem datumom so si vse delovne organizacije izplačale osebne dohodke). Izguba torej bo in prejšnja leta si ob tem nihče ni kaj preveč belil glavo, saj so jo pokrili z višjimi prispevki iz naslednjega leta.

Drugače pa je sedaj, ko bo z novim letom treba začeti na novo, ko občinski sivi ne bodo več gospodarili z zbranim denarjem

in bodo o delitvi odločali v republiki. Če bodo tudi izgube v zdravstvu postale republiška skrb, bo vse lepo in prav, še smejalo se bo nekaterim, toda če smo realisti, potem o tem močno dvomimo. Odgovorni za preoblikovanje sisov pravijo, da izgube plača vsak sam, torej da bodo verjetno ostale v breme občine.

Strokovni delavci še zahtevajo, da odgovorni kaj povedo tudi o tem, toda do sedaj se ni nič dokončnega in nič rečenega.

Tako pa se postavlja vprašanje, zakaj so odgovorni tako dolgo čakali s povišanjem prispevnih stopenj (vemo, kakšni boji so bili za to, da bi se prispevne stopnje dvignile in da je tudi zato prišlo do zamude pri povišanju). Morda pa je tako vprašanje brez pomena, saj itak vemo, da bodo, — če ne danes, pa že jutri — izgubo plačali vsi zaposleni, tako v gospodarstvu kot negospodarstvu. Umestnejše bi bilo vprašanje, kako bo z izgubami po novem letu, ko naj bi imeli zaprti bilanco sredstev za družbene dejavnosti. Predsednik vlade in drugi zagotavljajo, da bo denarja dovolj za potrebe v zdravstvu in drugih dejavnostih, mi pa mu ne verjamemo oziroma menimo, da bo za nekatere moralo biti, za druge pa le toliko, kot ostane. Da ne bo vse tako gladko, kot pravijo, nam dajo misliti velike izgube, ki so jih pridelale (že samo) pomurske zdravstvene skupnosti, v prihodnjem sistemu pa kaj takega ni predvideno, oziroma za to ne bo denarja.

Majda Horvat

125 let

Pivovarna Union

ob svojem jubileju nagraduje
125 zvestih naročnikov
VESTNIKA

Ne prezrite zadnje strani!

Martin je opravil
svojo nalogo — iz mošta je naredil vino.
Fotoreportažo o martinovanju v Gornji Radgoni lahko preberete na 20. strani.

Zveza socialistične mladine Slovenije danes in nikoli več. Tako bi lahko rekli po 13. kongresu, na katerem smo dobili samostojno politično organizacijo, imenovano le ZSMS. Vsaj zaenkrat se ta organizacija ne odpoveduje svoji družbeni funkciji. Tako bo stranka in ne bo stranka.

Ali ima organizacija res realne možnosti za zmago na volitvah prihodnje leto? Programi, ki so jih mladi predstavili na kongresu (več o njih na 5. strani) so gotovo zanimivi za marsikoga. Tu so tako velike kot majhne teme. Bo ZSMS, pri tem ne mislimo le na republiško vodstvo, sposobna, da udejanji vse sprejete sklepe in spremembe v lastni organizaciji?

»Pustimo otrokom njihovo otroštvo,« so besede, ki smo jih večkrat slišali na kongresu ZSMS. Mladi so terjali spremembe v pionirski organizaciji. (Bili so tudi predlogi, da se je ukine.) Postala naj bi nepolitična prostovoljna otroška organizacija.

Mladost naj bo torej brezskrbna in razigrana. Zato je potrebno zagotoviti varstvo pravic otroka. ZSMS je oblikovala več zahtev, ena od njih je tudi, da Jugoslavija čimprej sprejme Konvencijo o pravicah otroka. Poleg tega pa se mora družba zavedati, da so otroci in mladina posebna družbena skupina, ki ima določene posebnosti. In zato je nujno, da se ustanovi ministrstvo za mladino, ki bo stalno in celovito spremljalo problematiko mlade generacije.

Foto: Nataša Juhnov

V MESECU BOJA PROTI
ALKOHOLIZMU

Mladi — zdravi in ustvarjalni

Geslo letošnjega meseca boja proti alkoholizmu je Mladi — zdravi in ustvarjalni. Zato je soboški koordinacijski odbor za boj proti alkoholizmu in drugim zasvojenostim človeka pripravil predavanja po šolah, pri katerih naj bi sodelovali tudi zdravljeni alkoholiki.

Vrteli bodo tudi film ter razpisali natečaj za literarne in likovne izdelke. Najboljše sestavke bodo nagradili, likovne izdelke pa, če jih bo dovolj, morda na pomlad predstavili v galeriji.

Na zadnji seji koordinacijskega odbora so se tudi dogovorili, da bodo Zavodu za šolstvo poslali dopis, da bi na sestanku ravnateljev povedali kaj več o pomenu vsakodnevnih izletov, ki se večkrat končajo s popivanjem mladih.

Na seji so ocenili stojnico, ki so jo postavili v tednu boja proti kajenju. Le-ta je zelo uspela, izkupiček od prodane literature pa bodo dali za tiskanje novega vzgojnega plakata. Takrat so tudi zbrali 36 prijav za društvo nekadilcev, tako da bodo pripravili vse potrebno za ustanovitev le-tega.

V novembru podobne stojnice ne bodo postavljali, saj nimajo česa ponuditi. Vzgojno literaturo, ki jo je imel Rdeči križ, so že razposlali po osnovnih in srednjih šolah.

mh

ŠTIPENDIJSKI VIRUSI

Oh, te štipendije! Ni dobro, če jih je premalo, preveč, če jih dolgo ni, če...

Na štipendijske službe pri Skupnosti za zaposlovanje občin Pomurja je v tem šolskem letu prispelo okrog 3.800 vlog študentov in srednješolcev, ki bi radi prejeli štipendije iz združenih sredstev; pravimo jim tudi solidarnostne, kadrovske pa podeljujejo organizacije združenega dela in predvsem te naj bi bile v skladu s kadrovske potrebe. Na večini drugih območij v Sloveniji je res tako, v Pomurju pa, kot kaže, združeno delo ali nima dovolj sredstev za štipendiranje — v nekaterih primerih je res tako — ali pa nekoliko taktizira, saj lahko dobi brez štipendiranja dovolj kadrov; tudi takšne delovne organizacije najdemo v Pomurju. Res pa je tudi, da mladi za nekatere poklice nočejo zaposlitve kadrovske štipendije (predvsem gradbeni-

štvo) oziroma se nekateri ne bi radi vnaprej vezali. Tako je letos okrog 1.700 prošelj novih prosilcev štipendij. Prav tu pa se mnogim postavlja vprašanje ustreznosti takšne štipendijske politike, kot jo imamo. Trdijo, da bi morali štipendijska sredstva za srednješolce in študente, ki bivajo v kraju šolanja, namenjati neposredno za šolsko prehrano, prevoze, učbenike, bivanje v dijaških domovih, za strokovno literaturo in razne dodatne oblike izobraževanja za nadarjene. Ne torej vsem srednješolcem dajati denar na roko, da razpolagajo z njim, kakor jim ljubo.

Socialno ogroženi, in ti zaenkrat niso v večini, ga tudi res porabijo, za kar je ta denar namenjen, drugi pa tudi za cigarete, alkohol pa še to in ono. Pa ni nihče proti pomo-

či mladim pri šolanju, ampak to bi moralo biti drugače urejeno.

V Pomurju pa se je letos zapletlo tudi z nakazovanjem štipendij. Prosilci iz občine Murska Sobota so morali čakati na denar dobra dva meseca, iz drugih treh občin pa poldrugi mesec. Seznam so, kot je to že utečena praksa, poslali v obravnavo krajevnim skupnostim. Tu ni bilo posebnih težav kot prejšnja leta, ko niso pravočasno poslali mnenj. Zataknilo pa se je pri računalniški obdelavi. Skupaj z Mariborom so se namreč odločili za nov program, kar je najprej nekoliko zavleklo obdelavo podatkov, potem pa se je pojavil še tako imenovani računalniški virus, ki je brisal podatke. To naj bi bila objektivna razloga za zamudo. Skupnost za zaposlovanje pa priznava tudi subjektivno krivdo, ker so imeli pač kadrovske težave. Odslej pa naj bi bilo vse dobro.

Jože Graj

KREPITEV STIKOV MED PARTIJAMA

Dobro sosedsko sodelovanje med partijama Pomurja in železne županije na Madžarskem se nenehno potrjuje v praksi. Tudi delovni pogovor, ki je bil konec tedna v Murski Soboti, je navrgel veliko stičnih točk, s katerimi se ubadeta vodstvi medobčinskega sveta Zveze komunistov za Pomurje in Madžarske socialistične partije v Železni županiji. Tako so se seznanili s procesi v sosednji državi po kongresu partije in s pripravami na kongres Zveze komunistov Slovenije, ki bo konec decembra.

V luči novih procesov demokratizacije političnih in družbenih odnosov so v pogovoru ocenili možnosti za nadaljnjo poglobitev sodelovanja. Te se odpirajo zlasti v gospodarstvu, ki je bilo doslej premalo izkoriščeno, politiki in kultura, pa tudi v ekologiji, kjer so si zelo blizu, svoj interes pa so pokazale tudi razne zveze. Aktualno pa je gotovo vprašanje narodnostnih manjšin v obeh državah, kjer bodo vložili dodatne napore za večjo uveljavitev jezika, kulture in šolstva. Na delovnem pogovoru, kjer so se znova zavzeli za okrepitev medsebojnega sodelovanja partijskih organizacij, je sodeloval tudi Vojko Venišnik, sekretar za mednarodne odnose pri CK ZKS.

M. Jerše

● Od Lübecka na Baltiku pa vse do Hófa ob tromeji obeh Nemčij in ČSSR se je preteklo soboto resnično dogajalo ljudstvo. Na avtocesti med Berlinom in barvarskim Hofom je bila 60 kilometrov dolga kolona trabantov in wartburgov. Podobno je bilo med Magdeburgom in zahodnonemškim Helmstodom. Celih enajst ur je bilo treba čakati pri vstopu v ZRN, nazaj nekoliko manj. Ampak, kaj bi, bil je lep izlet po skoraj tridesetih letih berlinskega zidu, kot so menili vzhodnonemški »izletniki«. Samo v soboto je prestopilo mejo okoli pol milijona ljudi, do torka pa naj bi jih bilo že čez dva milijona. Od te velike množice ljudi jih je v ZRN ostalo le 20 tisoč. Na sliki: eden od tisočev Vzhodnonemščanov se je v soboto takole spoprijel z zidom (foto Reuter).

MEDNARODNI DENARNI SKLAD TRDI PODOBNO KOT NAŠI SOSEDI, HRVAŠKI KAJKAVCI:

»Ivek, ne buš j... ak' ne buš platil!«

Po ocenah misije Mednarodnega denarnega sklada (IMF), ki se je v Beogradu deset dni pogovarjala z jugoslovansko delegacijo o pogojih, ki jih mora naša država izpolniti, če hoče še računati na pomoč IMF, je za našo stran ostalo še precej odprtih vprašanj. Vsake muzike je enkrat konec — pravi ljudska modrost, prav zato smo si iz te iste zakladnice modrosti sposodili tudi trditve v naslovu, nekoliko nagajivo, vendar hudo pretečo in resnično.

Zarko Trbojevič, vodja jugoslovanske delegacije, sicer pa viceguverner Narodne banke Jugoslavije, je na skupni seji dveh pristojnih odborov zvezne skupščine povedal in razložil, kako IMF vztraja pri tem, da mora Jugoslavija letos in prihodnje leto »naškrabati« pet milijard dolarjev za pokrivanje izgub doma. To je osem odstotkov bruto narodnega dohodka! Tolikšne naj bi bile po oceni IMF zgube v NB

Spomladi smo imeli v gosteh izraelskega izvedenca za inflacijo Michaela Bruna, ki je po nekaj pogovorih z jugoslovanskimi vodilnimi ljudmi in ekonomisti povedal nekaj precej načelnih (možnih) resnic o inflaciji, se na koncu s pitijso izjavo, da pač ni mogoče dati receptov poslovi, in odšel — z letalom seveda. Sedaj smo povabili drugega čudodelnika, ki ve, kako se »kole« inflacija, profesorja ekonomike na harvardski univerzi v ZDA, Jeffreya Sachsa, ki je pred leti kot svetovalec bolivijske vlade uspel, da je štiridesetisočstotno (!) inflacijo v nekaj mesecih zmanjšal na komaj nekaj odstotkov. Tisti, ki Sachsa kritično spremljajo, trdijo, da je njegov »uspeh« zahteval na tisoče odpuščenih bolivijskih rudarjev in velike politične in socialne pretrese v državi... Tako pač je, ko si že v hiperinflaciji, se je zlepa ne rešiti več.

Predsedstvo SFRJ o naših (spornih) odnosih

Poslabšanje mednarodnih odnosov negativno vpliva na stabilnost odnosov v državi in na mednarodni položaj in ugled SFRJ.

Predsedstvo SFRJ je ugotovilo, da so mednarodni odnosi čedalje slabši in da to negativno vpliva na stabilnost celotnih odnosov v Jugoslaviji in na njen mednarodni položaj in ugled. Bili so enotnega mnenja, da so takšni mednarodni odnosi v nasprotju z dejanskimi interesi vseh naših narodov in narodnosti in da je probleme mogoče in treba reševati z demokratičnimi in konstruktivnimi pogovori in tako odpravljati vzroke, ki te probleme zastružujejo.

Soglašali so tudi z oceno, da si je treba namesto medsebojnega obtoževanja in sumničenja po demokratični poti, v ožrtaju strpnosti in medsebojnega zaupanja prizadevati za odpravo gospodarske krize, in sicer z odločnimi spremembami gospodarskega sistema in brzdanjem inflacije, za odpravo problemov na Kosovu, pripravo in sprejetje ustave SFRJ in reševanje drugih zgočih vprašanj našega razvoja.

Mitrovič (spet) napoveduje

Proti koncu julija smo na tem mestu zapisali trditve podpredsednika zveznega izvršnega sveta Aleksandra Mitroviča, da bo inflacija nekoliko splahnela že v avgustu, da o septembru sploh ne govorimo... Bilo je kajpak drugače: septembra se je (mesečna) inflacija nevarno približala številki 50.

»Inflacija bomo v naslednjem letu omejili na komaj nekaj odstotkov na mesec,« je pred dnevi zatrdil A. Mitrovič novinarju Tanjug. Vsi ukrepi bodo podrejeni temu, da omejimo inflacijo, potrebno pa jih bo seveda uresničevati, je še dejal. Mitrovič trdi, da bo vlada še naprej spodbujala devizno in dinarsko varčevanje. Vse to in še kaj več bo v programu ekonomske politike za leto 1990, ki bo temeljil na novem tržnem gospodarskem sistemu, ki ga bo vlada izdelala še v novembru. Mitrovič je pri tem omenil še bližnji sprejem deviznega ter carinskega zakona, zakona o temeljnih davčnega sistema ter zakona o družbenem nadzoru nad cenami.

Jugoslavije, federaciji, pri poslovnih bankah, delovnih organizacijah in družbenopolitičnih skupnostih. Pri nas zdaj ugotavljajo, če je dolg res tolikšen, dobro informirani pa trdijo, da se IMF ni veliko zmotil. Vsa zadeva pa je podobna tistemu, ko so nam morali pred leti tuji finan-

čni strokovnjaki ugotoviti, koliko smo pravzaprav dolžni. Do decembra naj bi vedeli pri čem smo okrog teh notranjih dolgov, kajti potem se bo začela druga runda pogovorov z IMF.

PLAČAL BO »IVEK«

Seveda pri plačilu teh dolgov ne gre za nobeno novo tuje posojilo, kot smo bili to vajeni doslej. Tako bi sicer iz današnjega problema naredili še večjega za jutri. V to ne pristaja tudi zvezni izvršni svet. Pet milijard dolarjev je zelo veliko, toda prišel je čas, ko je treba sedanje (in tudi stare) račune poravnati. Izvršni svet ob tem tudi trdi, da bo treba odpraviti sedanje zakone, po katerih lahko federacija pri Narodni banki Jugoslavije dobiva posojila v nedogled in pri tem pritiska na vedno večje količine novega denarja, ki seveda nima nobenega kritja.

In odkod potem denar za pokritje omenjenih zgub? Izvršni svet vidi ta denar (tudi) v najrazličnejših oblikah davkov, ki jih bo plačevalo ljudstvo (Ivek!). Zakon o davkih na odbori zvezne skupščine je precej dolgo obravnavajo, in vse kaže, da je takšen, kot če bi božali ježa.

Šele, ko bo naša delegacija misliji IMF dokazala, kako bomo sami poravnali notranje dolgove, šele potem bo IMF pripravljen pogovarjati se z nami o konkretni finančni podpori našim protinflacijskim programom. Da bo naše »dokazovanje«, kako bomo zadovoljili zahteve IMF, »gorelo na plečih« življenjskega standarda ljudi, o tem ni nobenega dvoma več. Ivek, torej...!

-jm

Kmetijstvo še zaostaja

Vojvodina daje 34 odstotkov vsega jugoslovanskega pridelka pšenice (in polovico odkupa), 40 odstotkov koruze, tretjino moke, testenin, konzerv, 40 odstotkov klobas, 47 odstotkov mesnih konzerv, 55 odstotkov sladkorja, 26 odstotkov slaščičarskih izdelkov, 37 odstotkov jedilnega olja in četrtno proizvodnje margarine.

Če bi bil delež vojvodinskih kmetijsko-industrijskih kombinatov v jugoslovanskem izvozu sorazmeren njihovi zastopnosti v družbenem proizvodni, bi izvozili za še 110 milijonov dolarjev hrane. S tem bi kajpada zmanjšali zaloge, povečali likvidnost in

zmanjšali odliv akumulacije iz Vojvodine, ki ga zdaj omogočajo bančni mehanizmi. Vojvodinske banke imajo namreč okrog 8 odstotkov vsega jugoslovanskega neto kreditnega potenciala, to pa je manj, kot znaša delež tamkajšnjega gospodarstva v družbenem proizvodni države (10,4 odstotka).

Zvezni izvršni svet je maja lani upošteval nekatere dolgoletne zahteve kmetov, zlasti pri primarni delitvi. Cene posameznih pridelkov namreč zdaj res oblikujejo prosto, a to spriči naravnost neverjetnih podražitev kapitala, semen, gnojil, zaščitnih sredstev in nadomestnih delov za kmetijsko mehanizacijo ne pomeni ravno veliko. Kmetijstvo ima torej še naprej več škode kot koristi.

Samo trg očitno ne bo mogel zagotoviti, da bo kmetijstvo postalo enakopravno z drugimi gospodarskimi panogami. Kajti dinar, vložen v kmetijsko pridelavo oziroma živinorejo, se obrestuje šele čez kako leto ali dve, kar pomeni, da bi morali to proizvodnjo financirati in kreditirati pod ugodnejšimi pogoji. Enako velja tudi za zaloge in razvoj.

V Vojvodini namreč poudarjajo, da obremenjenost celotnega prihodka z obrestmi v kmetijstvu ne bi smela biti večja kot v drugih gospodarskih panogah.

Komunisti splitske ladjedelnice — še jih je nekaj čez tisoč, saj na vsaka dva novosprejeta trije izstopijo — zapuščajo svojo partijo. Centralnemu komiteju so napisali pismo, na katerega niso dobili odgovora, ker so napisali marsikaj zelo neprijetnega, med drugim tudi, naj gredo njegovi člani »čča«, če se ne bodo kmalu zresnili in naredili načrta, po katerem bodo imeli vsi člani toliko praktičnih nalog, da se ne bodo utegnili prepriati, kot to počno zdaj že kar javno.

Po tisti nočni seji Centralnega komiteja je zapustilo organizacijo kar 27 ladjedelniških komunistov; lahko si le mislimo, koliko jih je bilo v vseh drugih delovnih kolektivih po vsej deželi.

Partijski pluralizem pogledov na iste stvari je torej postal že inflacijsko neproduktiven in nič čudnega ni, če se alternativne skupine zveze in stranke množijo kot gobe po dežju, saj se nam zdi, da ima že skoraj vsak naš človek nekakšen svoj alternativni pogled na vse, kar se dogaja z nami.

Pluralizem samoupravnih interesov se je torej spremenil v politični pluralizem hkrati s spreminjanjem organizacij združenega dela v podjetja, različnih lastninskih osnov in odpiranjem šol za menedžerje, ki doslej niso bili v čišlih, pa zatorej sploh ni čudno, da se vračajo najrazličnejši »Abdici« v »svoja« podjetja, ker se je pač pokazalo, da se brez njih ne more...

Pluralističnost

Reorganizacije, kakor vedno, nam zopet jemljejo mnogo časa, energije in denarja, v zraku pa je še vedno deviza »Raje socializem kot pa delo«, čeprav smo ves čas socializma prisegali na delo.

Hkrati smo obveščeni, da je vlaganje v preporod Srbije prepočasno in da je potrebno podjšati vpis posojila še za leto dni.

Pravzaprav je potrebno za uresničevanje reform spremeniti mnogo že uzakonjenega in bilo bi kar dobro, če v času uvajanja združenega dela ne bi tarnali nad počasnostjo sprejemanja na tisoče zakonskih predpisov, ko je že bila praksa po načelu, da se samoupravljanje ne more uresničevati.

To je bil brččas prvi pluralizem — ob priseganju na ustavno in drugače uzakonjena načela, s katerimi se delovanje ni ujemalo, pa se je pač moralo zgoditi, da federacija ni postala to, kar naj bi postala, in zdaj vsakomur nekaj manjka v njej.

Na žalost še vedno nihče noče priznati krivde za stanje, kakršno je nastalo — kljub vsemu iskanju krivcev, kar je življenje tako spoliti-ziralo, da so preprosti ljudje že čez glavo siti politike, pa je že povsem normalno, da delavci rečejo: »Naj grejo ča!« kakor so rekli Dalmatinci članom cekaja, ki samo sejejo, sejejo pa ničesar plodnega ne posejejo, kakor da bi sejali otrobe.

Problem je v tem, da se ne dogaja nič originalnega; vse, kar se dogaja, preveč spominja na krpanje že mnogokrat krpanega ali nekakšnega prepleskavanje, kakor da bi lepša zunanost mogla skriti staro vsebino. Vse to spreminjanje naslovov družbenopolitičnih organizacij ali partij ni nič takega, kar bi navdušilo množice, ki naj bi jih znova pritegnile vanje. Nasprotno, vzbuja vse večjo rezerviranost in opreznost v odnosu do tistega, kar prihaja.

O tistem predkongresnem plakatu slovenskih komunistov je kajpak tukaj veliko ugovarjan in graje, češ da so bile sodbe o oddaljevanju Slovenije vendarle upravičene, se pa že tudi sliši iz ust nekaterih srbskih politikov tudi prepričanje, da Slovenija takih namer le nima.

Pomanjkanje rdeče barve na zvezdi je bilo res presenečenje, ker pa daje mešanje rumene in modre barve zeleno, je modro o tem razmišljati tudi drugače, kakor sem na tem prostoru nekoč že razmišljal: v naravi je prisotna kravozelena barva, kar se vsako jesen vidi na listju in sadju, ko dozori. Smo pač prišli do spoznanja, da je socializem še daleč od zrelosti — in to velja pač priznati...

Ravnamo pač tako, kot ravnajo siromašni, pomagamo si, ko pogorimo, kakor vemo in znamo, po gasilsko, pa tako, da vedno znova gradimo na starih temeljih. Ob tem pa vse več in več izgubljamo ker pač vse manj vzajemno živimo.

Viktor Sirec

Vzhodni Nemci galopirajo v drugačnost — in v Južno Afriko?

Dogodki, v kolikor smo jih lahko spremljali do ponedeljka, so se v Nemški demokratični republiki odvijali kot na filmskem traku. Zahodnonemški kancler Helmut Kohl je za 24 ur prekinil svoj uradni obisk v Varšavi, da bi se doma, v Bonnu, posvetoval o novem položaju, ki je nastal v NDR. V nedeljo sta župana obeh delov Berlina odprla nov mejni prehod na znamenitem Kurfürstendammu. ZR Nemčija se duši zaradi prevelikega števila beguncev iz NDR.

Zahodnonemška televizija je v nedeljo zjutraj pokazala zgodovinske posnetke o berlinskem zidu, ki so ga postavili na višku tako imenovane hladne vojne leta 1961: žerjavi so dvigali dele zidu in jih odlagali na »zgodovinsko smetišče« kot bi temu lahko rekli. Zahodnonemški kancler Helmut Kohl, je dan, dva, pred svojim obiskom na Poljsko, v parlamentu trdil, da je iz NDR v ZRN prišlo že nekaj čez 190 tisoč vzhodnih Nemcev. Dobesedno nekaj deset ur po tem je med-nemško mejo prestopilo kakšen milijon prebivalcev vzhodnega Berlina, ki pa so se po ogledu delahodnega dela mesta spet vrnili domov. Tiskovne agencije so poročale, da so berlinski zid narušili na več krajih in da so ljudem pri tem pomagali celo vzhodnonemški cariniki.

Ob takšnem stanju je bil zahodnonemški kancler Helmut Kohl prisiljen prekiniti svoj obisk na Poljskem, saj je bil pritisk vzhodnonemških beguncev v ZRN že pred temi zadnjimi dogodki tolikšen, da je vzmernil tudi zahodnonemško javnost. Nekaj tisoč beguncev se je vrnilo v NDR, ker so ugotovili, da ne bodo dobili ne stanovanja in ne dela.

Samo iz vzhodnega Berlina je v nekaj tednih odšlo v ZRN več kot 1100 zdravnikov in drugega kvalificiranega medicinskega osebja, sicer pa je iz NDR odšlo zelo veliko, predvsem mlajših ljudi tudi z drugačnimi strokovnimi kvalifikacijami. ZRN ima z

begunci z vzhoda izredne težave, zato najbrž niso iz trte izvite trditve, da bodo velikemu delu tega strokovnega vzhodnonemškega potenciala omogočili odhod v Južno Afriko, kajti to, belsko prebivalstvo na veliko zapušča in se seli v Avstralijo. Apartheid v Južnoafriški republiki utegne tako dobiti nove (lahko tudi pozitivne) razsežnosti.

KAJ SE DOGAJA?

Brez Gorbačovove perestrojke, vzhodna Evropa danes ne bi bila takšna kot nastaja. Pariški časnik Quotidien se je pred dnevi vprašal, ali ni morda Gorbačov vzhodnonemškemu partijskemu voditelju Krenzlu predlagal, da naj odpre meje, pa bomo videli kaj bo. Torej nova politika, nova mednarodna razmerja?

Niso vse samo simboli

Madžarsko vodstvo ob obletnici oktobrske revolucije letos ni moglo položiti venca na Leninov spomenik v Budimpešti, ker ga ni; maja so ga odpeljali, da bi ga obnovili, vendar nihče ne ve, kdaj ga bodo postavili nazaj na podstavček v ulici Dozsa György kjer so ga postavili leta 1965. Mestne oblasti so za 26 metrov visoki spomenik namenile 17 milijonov forintov. Sedaj se v Budimpešti veliko govori o tem, ali naj se spomenik postavi na staro mesto, ali pa bi bilo bolj primerno, da bi ga postavili pred zgradbo nekdanjega CK madžarske partije.

To, okrog Leninovega spomenika, seveda ni edina trenutno aktualna zadeva. Med kongresom Madžarskega demokratičnega foruma so delegati s takšno prekrili Marksovo poprsje v dvorani, v neki segedinski bolnici pa so menda sneli Leninov kip in ga zamenjali s kipom device Marije.

Na takšno vneto okrog zamenjavanja spomenikov in simbolov se je odzval Imre Pozsgay, kandidat na novo ustanovljene Madžarske socialistične stranke za predsednika republike. Novinarjem Nepzsabadsaga je dejal, da predvidena odstranitev peterokrte zvezde z budimpeštanskega parlamenta še ne pomeni, da jo bodo zamenjali s križem na primer.

In kdo je Imre Pozsgay? Je član Madžarske socialistične stranke, ki je nastala »na ruševinah« prejšnje partije in ki ima le okoli 30 tisoč članov.

SOFIJA — Po 35 letih na čelu bolgarske partije (Bolgarije) je 87-letni Todor Živkov pred dnevi nenadoma odstopil. Nasledil ga je Peter Mladenov, ki je sicer zunanji minister. Ljudska skupščina bo sklepala tudi o Živkovi zahtevi, da ga razrešijo dolžnosti predsednika državnega sveta LR Bolgarije.

BUDIMPEŠTA — Kot je bilo napovedano, so se tu sestali zunanji ministri Jugoslavije, Italije, Avstrije in Madžarske. Podpisali so sporazume o tesnejšem regionalnem sodelovanju na vseh področjih.

BRUSELJ — Evropska investicijska banka bo odobrila 24 milijonov ekujev (okoli 23 milijonov am. dolarjev) posojila za obnovo in posodobitev železnice v Srbiji in Vojvodini.

DUNAJ — Skoraj dva meseca pred rokom so Madžari odstranili skoraj 250 kilometrov dolgo »železno zaveso« ob meji z Avstrijo. Trenutno je na tej meji 76 mejnih prehodov, promet na njih pa se je letos močno povečal v obe smeri. Lani je mejo prestopilo 60 milijonov ljudi, letos v desetih mesecih pa že preko 80 milijonov.

PARIZ — Francoski zunanji minister je v parlamentu izjavil, da bo Francija podprla predlog za sprejem Madžarske v Svet Evrope.

BONN — Zahodnonemško zunanje ministrstvo je zaradi velikega povečanja števila jugoslovanskih azilantov pozvalo naše oblasti, naj bolj pri-zadevno omejujejo odhod ljudi, ki bi v ZR Nemčiji utegnili prositi za politični azil.

MOSKVA — Prorektor voronješke univerze I. Surovcev je za tisk izjavil, da znanost ne more potrditi prisotnosti zunajzemeljskih bitij na območju Voronježa, vsem opravljenim analizam navkljub.

BUDIMPEŠTA — Po 15. oktobru, ko je začela veljati uredba ministrskega sveta o azilantih sta politični azil na Madžarskem dobila nekaj sovjetski in bolgarski državljani. Sicer pa prosilci za azil trenutno nekaj čez 40 ljudi.

MOSKVA — Predstavnik zunanje ministrstva ZSSR G. Gerasimov je izjavil, da trenutno še ne more biti »nobenega resnega pogovora o združitvi obeh Nemčij«. Zadeve ni mogoče obravnavati ločeno od splošnega položaja v Evropi.

ŽENEVA — Svica in Poljska sta podpisali sporazum po katerem bo Svica investirala na Poljskem. Sicer pa ima vlada v Bernu sklenjene podobne pogodbe z 40 državami, vendar sta med vzhodnoevropskimi samo Poljska in Madžarska.

Kaj se dogaja v vzhodnoevropskem geopolitičnem prostoru? Vsekakor nekaj takšnega, česar ni več moč komentirati s stari besednjakom. Poljska je rabila desetletje, da se je notranjepolitično premaknila, Madžarska kakšni dve leti, NDR, med vzhodnimi partnerji ideološko in tudi sicer najbolj »zakrknjen«, je po trditvah zahodnega časopisja iznašla »pospešeno perestrojko,« se pravi galopirajočo.

Tako imenovani »Ost Studio« avstrijske televizije, ki ga že dolga leta vodi Paul Lendvai, je v svoji zadnji oddaji v nedeljo ugotavljal, da je bila toleranca do najnovejših demonstracij v NDR in »porušena meja« najbrž zelo osebna poteza novega vzhodnonemškega voditelja Egora Krenza, ki ga ljudstvo sicer ne sprejema z navdušenjem. Poznavalci razmer v vzhodni Evropi si v omenjeni oddaji avstrijske Tv niso upali karkoli predvidevati.

Morda so pri tem imeli v mislih besede predsednika Evropske komisije Jacquesa Delorsa, ki je prejšnji teden ob neki priložnosti dejal, da se zgodovina »dogaja pospešeno« in da je vedno bolj podobna nekakšni revoluciji.

-jm

ZA VSE SMO KRIVI MOSKI

»Moški smo krivi za vse, tudi za to, da ženske so.« Tudi na vprašanja o vlogi žensk in moškem vladanju v politiki je moral odgovarjati Milan Kučan predstavnikom slovenske sedme sile na skupnem pogovoru na Gorjupovih dnevih. Izhodišče za pogovor ni bil Milan Kučan politik, marveč Milan Kučan človek, ki je po vseh anketah in raziskavah najpopularnejši človek na Slovenskem. Predsednik slovenskih komunistov je odgovarjal tudi na politična vprašanja in povedal, kaj misli o medijski vojni v Jugoslaviji, možnostih vstopa v Evropo, odnosih med posameznimi republikami, o sojenju v Titovi Mitrovici in številnih drugih. Na tem pogovoru je tudi prvič javno oznanil, da ne namerava več kandidirati za mesto predsednik ZK Slovenije: »Kandidatura sicer res ni stvar človeka posameznika, ne more pa mimo njega.« Utemeljitev za to njegovo odločitev: »Menim, da je vsake politične organizacije konec isti trenutek, ko začno ljudje misliti, da v organizaciji ni nobenega človeka več, ki bi organizacijo lahko uspešno vodil na-

»Ne razumem, zakaj so proti abolitiji ljudje, ki se zavzemajo za pravo državo.« Milan Kučan na Gorjupovih dnevih.

prej. Osebo imam v oba možna kandidata, Cirila Ribičiča in Franca Pivca, veliko zaupanja.«

Pogovor z Milanom Kučanom pa je bila le ena od tem na 12. Gorjupovih dnevih. Še na nobenem delovnem srečanju slovenskih novinarjev pa ni bilo toliko govora o samem novinarstvu in njegovi prihodnosti. Že prvi dan so bili gostje Gorjupovih dnevov predstavniki uradne in alternativne politike in spregovorili o vlogi novinarstva v politično pluralni družbi. Razpravo bi lahko povzeli s stavkom: rečni novinarji v razkošni politiki. Tudi drugi dan ni minil brez novinarstva, saj so gostje predstavili normativno ureditev javne besede, temu pa je sledil še delovni občni zbor stanovske organizacije. In rezultati premlavanja o prihodnosti novinarstva: pravzaprav nobeni, čeprav so se mnenja nagibala v smer samostojnega, strokovnega in neodvisnega novinarstva in novinarjev. Ali bodo novinarji ta cilj dosegli z neodvisnim novinarskim sindikatom ali z novinarsko licenco ali boljše organizacijo Društva novinarjev Slovenije ali pa z združitvijo sindikata in društva, pa bo verjetno pokazal čas, ki ga na politični sceni imenujejo prehodni, saj to, kar imamo danes, ni ne tič ne miš. Sicer pa — s temi razpravami se pravzaprav odpira nekaj, česar sploh nismo pričakovali: trg informacij. In največji odkupovalci informacij so bralci, poslušalci in gledalci. Ti pa bodo izrekli sodbo o tem, kakšne informacije potrebujejo.

Dušan Loparnik

Zisu ne popuščajo živci

Stanje v Jugoslaviji je res težje kot ob nastopu novega zveznega izvršnega sveta, vendar pa sem zdaj večji optimist, ker se bolj nazorno kažejo smeri izhoda iz krize. Zisu ne popuščajo živci, kljub številnim kritikam z vseh koncev in krajev, kajti imamo koncept razvoja, za katerega se zavzemamo dokaj enotno. Najprej želimo opredeliti osnovne pogoje za uspešnejše gospodarjenje in v ta namen je že bilo sprejetih več zakonov — o podjetjih, bankah, zaposlovanju, tujih vlaganjih pri nas in drugem. Smešno bi bilo reči, da zis ne vidi problemov inflacije. Ta nas ves čas najbolj okupira in si jo prizadevamo obdržati. Najbrž čez nekaj mesecev ne bo več ovirala uveljavljanja podjetništva v Jugoslaviji. To bi bil povzetek uvodnih misli podpredsednika zisa, dr. Živka Pregla, ki je bil minulo soboto gost Gorjupovih dni v Žalcu.

Menil je tudi, da v prenovi gospodarskega sistema, ki mora imeti prednost pred političnim, prehitavamo tako Madžarsko kot Poljsko, čeprav je v svetu javno mnenje drugačno.

To pa zato, ker mi zaostajamo v političnem imidžu. Uglebni gost slovenskih novinarjev je tudi podrobno razložil, kako naj bi utrjevali neuspešna družbena podjetja, in sicer prek popojninskih skladov ter njihovih agencij. Ne bi pa smeli storiti tako kot na Madžarskem, kjer so po njegovem mnenju najprej prodali najboljša družbena podjetja. Tudi v kmetijstvo naj bi vpeljali borze in kupoprodaje, čeravno bo to edina gospodarska panoga, ki bo še naprej deležna vladnih spodbud (subvencij, regresij).

Na vprašanje, zakaj tečaj deviz pri nas zaostaja za realno vrednostjo v primerjavi z dinarjem — s čimer so vedno bolj prizadeti izvozniki — pa je dr. Pregl odgovoril, da bo zaostajanje tečaja res ni pot za brzdaje inflacije. In kje naj bi bili nosilci odporov za uspešno izvajanje protinflacijske politike? Pri tistih, ki so doslej lahko dobro živeli mimo trga, najdemo pa jih po vsej Jugoslaviji.

Jože Graj

OMEJITEV JAVNE BESEDE

Poudarek je na svobodskih in pravicah, ne na njihovih omejitvah! Brez svobode javne besede namreč ni ustvarjalnosti in s tem tudi ne normalnega razvoja družbe, niti izhoda iz krize. Svoboda javne besede je ena od temeljnih svobod, nujno vtkanih v našo družbeno ureditev, ki je pogoj za samoupravljanje, demokracijo in socializem, ne glede na to, koliko smo se tega zavedali v različnih razvojnih etapah naše družbe.

Človekove svobode in pravice pa so zaradi objektivno različnih interesov, pa tudi same po sebi nujno v medsebojnem spoštovanju. Vsaka družbena ureditev skuša najti pravično ravnotežje med nasprotujočimi si svobodami in pravicami. Omejitve svobode, tudi svobode javne besede, imajo svojo utemeljenost in opravičilo le, kolikor je njihov namen varovati človekovo svobodo in ravnotežje pravic ter svobod med ljudmi.

Tako je v zbornik z naslovom Omejitve javne besede zapisal in še veliko tega, dejal mag. Lenart Setinec. Eden od treh, ki so na minulem stanovskem zborovanju v Žalcu dopoldne drugega dne tridnevnega 12. študijskega srečanja razpravljali o omejitvah javne besede. Z vidika kazenskega prava je o njej govoril mag. Matija Deisinger, omejitve na civilnopravnem področju pa je poudaril dr. Andrej Berden. Prvi je opozoril na spremembe pri verbalnih deliktih, drugi pa naštel kazniva dejanja, kot so v zvezi z javnostjo razžalitev, obrekovanje ter žaljiva obdolžitve. Beseda pa je bila tudi o zloglasnih zaplembah.

Ni naključje, da je tisk kazalec (včasih pa tudi manipulator) javnega mnenja (smo lahko slišali na svoj račun) in tako večkrat na zatožni klopi.

B. Bavčar

Zbistril se je le mošt!

Skupščinsko zasedanje v domu gasilcev in civilne zaštite v Gornji Radgoni (9. novembra) je v primerjavi s prejšnjimi minilo hitro. Mogoče je temu krivo nenehno poslabšanje družbenih in ekonomskih razmer, konferenca sindikatov, ki je bila napovedana ob 11. uri, ali pa mošt, ki jih je čakal pred dvorano skupaj z že tradicionalnim delegatskim sendvičem.

Podatki, ki jih je povedal v Informaciji o doseženih poslovnih rezultatih v gospodarstvu in negospodarstvu občine Gornja Radgona v prvih devetih mesecih leta 1989 Jože Farič (podpredsednik izvršnega sveta), niso bili spodbudni, čeprav so bili zapisani na računalniškem izpisu. Prav tako se ne ve, če so povsem resnični, kajti vse je odvisno od spretnosti računovodij in razumnosti direktorjev. Skupno je v gornjeradgonski občini čez 69 milijard dinarjev izgube, kar je 9 milijard več, kot je bilo ustvarjene akumulacije. Največji delež izgube odpade na Elektro (27,6 milijard), Tovarno polnilne opreme (25,3 milijarde) in Transport DO Avtoradgona (10,8 milijard). V Lini je bilo izgube sicer le 4,3 milijarde, vendar je ta za majhen kolektiv lahko pogubna.

Govoril je tudi o splošnih pogojih gospodarjenja, ki so vedno težji zaradi hiperinflacije, odmi-

upravnih organih je govoril Jože Kocovan (član izvršnega sveta) in potožil nad številnimi nejasnostmi. Med pomembnejšimi sklepi, ki so jih sprejeli na skupščini, je bil sklep o začasnih ukrepih družbenega varstva v DO Avtoradgona. Ker bo leta s 1. januarjem 1990 tudi postala podjetje, ukrep družbenega varstva pa bi prenehal veljati 14. novembra letos, so se odločili za podaljšanje ukrepa družbenega varstva do začetka prihodnjega leta. S tem se bodo izognili nepotrebnim stroškom za razpis.

Delegat Friderik Dokl je podvomil o resničnosti podatkov o hitrem izboljšanju poslovanja v Avtoradgoni, vendar ga je predsednik začasnega kolektivnega poslovanja Janez Rozman potožil, češ da so najboljši kriteriji rezultati o fizičnem obsegu proizvodnje, celotno prodajno — nabavno politiko pa usmerjajo čez mejo.

Razprave so bile bolj skromne, prav tako je bilo le malo delegatskih vprašanj. Stane Ribič je na ločeni seji zbora družbenega dela govoril o problemih v zdravstvu, ki se jih verjetno še ne zavedamo v celoti, delegati pa želijo dobiti odgovore na vprašanja, kdaj bo narejena avtobusna postaja v Lomanošah, kaj bo s stavbo osnovne šole na Stari Gori ter zakaj niso tudi v Pomurju podprli zahteve za asfaltiranje ceste Arja vas — Ljubljana, saj je pomembna tudi za severovzhodno Slovenijo.

Na tokratni seji ni bilo nobenih presenetljivih zapletov ali razpletov, če pa se je kdo preveč hudoval, ga je verjetno pomiril mošt. Ta se je v teh dneh zbistril in postal vino, gospodarstvo pa se mora še naprej ubadati s svojimi problemi.

Bernarda Peček

GOSPODARSTVO LENDAVSKE OBČINE V 9 MESAČIH

Izvoz večji od uvoza

Zaradi spremenjenega obratunskega sistema ni mogoče primerjati poslovnih rezultatov letošnjega 9-mesečja z enakim lanskim obdobjem, kar je bilo sicer v navadi, zato pa nekaj več povedo primerjave tričetrtletja (9 mesecev) prvim polletjem tega leta. Na komiteju za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj skupščine občine Lendava so izračunali, da so bili v tem času prihodki višji za 287 indeksov, odhodki za 292, bruto dobiček za 208, akumulacija za 167, osebni dohodki pa za 183 indeksov, in so v devetih mesecih v povprečju znašali 4.651.860 dinarjev. V omenjenem obdobju nobena od organizacij združenega dela ni poslovala z izgubo, kar pa žal ni jamstvo za dejansko čvrstost, saj imajo organizacije združenega dela po novih finančnih predpisih možnost, da z večjim ali nižjim odstotkom revalorizirajo (povečajo, spremenijo) vrednost osnovnih sredstev, kar seveda vpliva na obseg stroškov in s tem na končni finančni izid. Praviloma računovodje ne obračunajo povečane revalorizacije, sicer bi bilanca uspeha poročila. Nekaj več kot številke, izražene v dinarjih, povedo številke o obsegu tako imenovane industrijske proizvodnje (količini izdelkov storitev). Ta se je sicer v primerjavi z lanskimi devetimi meseci povečala za 2,6 odstotka, vprašanje pa je, ali bo vsaj tako visok odstotek ob koncu leta, kajti obseg proizvodnje se iz meseca v mesec znižuje. To je tako, če gledamo na gospodarstvo lendavske občine kot celoto. Drugače je v turistični Planiki, kjer so v omenjenem obdobju izdelali za 22 odstotkov več obute, in v lendavskem Elektromaterialu, kjer je industrijska proizvodnja višja za 20 odstotkov.

Čeprav se tudi lendavski izvozniki pritožujejo, da dinar nima realne vrednosti in da zato iz-

voz ne prinaša dobička, vseeno bijejo boj na tujem tržišču, saj se zavedajo, da je rešitev v čim večji prodaji na tuje. V letošnjih devetih mesecih so v primerjavi z lanskim devetmesečjem izvoz povečali za 40,9 odstotka. Sestava izvoza se je bistveno izboljšala, saj postej skoraj stodoletno prodajajo na konvertibilno tržišče. Indeks pokritosti uvoza z izvozom je 115,5, v lanskem enakem obdobju pa je bil 61,3. Še vedno je največji izvoznik Ina Nafta, ki ustvari polovico od skupnega izvoza gospodarstva lendavske občine. Dobre izvozne rezultate so dosegli tudi v Gorenju Varstoj (48 odstotkov več kot lani), medtem ko se je delež Planike, ki je bila v določenih obratunskih obdobjih po izvozu na prvem mestu, zmanjšal z lanskim 67 odstotkom celotnega izvoza lendavske občine na letošnjih 28.

Cilj gospodarjenja je ustvarjanje dobička, dohodka in akumulacije. V devetih mesecih tega leta je gospodarstvo lendavske občine ustvarilo 88 milijard 20 milijonov dinarjev akumulacije, od tega največ kmetijstvo (30 milijard 462 milijonov), v industriji pa sta precej nove vrednosti ustvarila Elektromaterial (8 milijard 326 milijonov) in Ina Nafta (7 milijard 166 milijonov dinarjev). Dobro se je odrezal tudi Univerzal, ki je ustvaril 7 milijard 579 milijonov dinarjev, v Gidosovem tozdu Obrt in instalacije pa so imeli 7 milijard 415 milijonov dinarjev akumulacije. Delež akumulacije v dobičku gospodarstva Lendava občine je za 9 mesecev 50,3 odstotka, medtem ko je bil v prvem polletju 62,2 odstotka. Dokaz za to, da se akumulaciji ne piše dobro, je tudi ta le podatek: v prvem polletju je v povprečju znašala 3,7 odstotka celotnega prihodka, v devetih mesecih pa je povprečje 2,2 odstotka.

Š. Sobočan

PANONIJA MURSKA SOBOTA

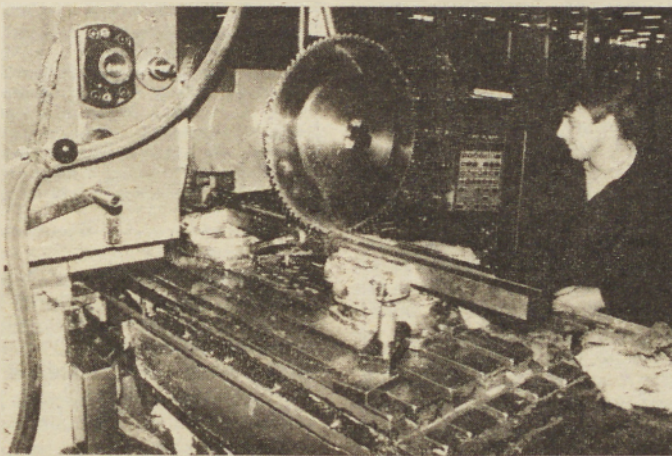
DOPUSTIH

Soboška Panonija je devetmesečno poslovanje sicer končala z 8,7 milijarde dinarjev izgube, vendar to ni eden od osrednjih problemov, s katerimi se ta čas ukvarjajo v tej delovni organizaciji. Obratunski sistem je pač takšen, da dovoljuje različne možnosti obračunavanja in kaj zlahka bi prikazali tudi pozitiven finančni rezultat. Bolj kot s problemom izgub se zato v Panoniji zdaj ukvarjajo z likvidnostnimi težavami in s celotno drugimi.

Delež lastnih sredstev za tekočo proizvodnjo znaša le 19 odstotkov, zato je v sedanjih gospodarskih razmerah prava umetnost posloovati pozitivno in likvidnostno. Dobavitelji surovin na eni strani zahtevajo vedno krajše plačilne roke, na drugi strani pa kupci gotovih izdelkov izsiljujejo vedno daljše plačilne roke, od 45 pa celo do 60 dni. Vse to je zato potrebno usklajevati z lastnimi finančnimi možnostmi ob pomoči njihove poslovne banke, saj brez nje posojila ne morejo shajati. Prav posojila pa predstavljajo največje breme, kar potrjuje tudi podatek, da so v letošnjih devetih mesecih obveznosti do obresti znašale 59 milijard dinarjev, medtem ko so sami zanje dobili le 13 milijard dinarjev.

Velik problem predstavlja v zadnjem času tudi prodaja izdel-

kov. Panonija je pretežno še vedno usmerjena v kmetijski program in pri razvoju so na tem področju naredili največ. Panonijin kmetijski program se po kakovosti, ki mu ga priznava tržišče, uvršča med najboljše v Jugoslaviji, in to se kaže tudi v ceni. Žal pa so tudi razmere v kmetijstvu takšne, da naložbe stagnirajo in povpraševanje po kmetijski mehanizaciji upada. Družbeni sektor je naložbeno nesposoben, pa tudi kmetje ne kažejo posebnega zanimanja za nakup. Ob 9 odstotkov manjši proizvodnji v primerjavi z enakim lanskim obdobjem jim zaenkrat sicer uspeva, še dokaj dobro zapolniti proizvodne zmogljivosti, saj vprašanje zaposlenosti rešujejo tudi z iskanjem novih in dopolnilnih programov. So se pa v Panoniji odločili, da za zalogo ne bodo delali, zato občasne presečke delovne sile rešujejo na druge načine. Ti presečki so iz meseca v mesec različni, v septembru so jih ocenili na okoli 129 delavcev, v oktobru na 113, vendar je bilo v tem času precej delavcev še na rednem letnem dopustu, tako da so dejanski presečki znašali le okrog 50 delavcev. To rešujejo z izrednimi dopusti, za katere dobijo tisti, ki ne delajo, 70 odstotkov osebnega dohodka. O dopuščanju delavcev zaenkrat ne razmišljajo, saj imajo trenutno le

okrog 30 delavcev, za katere nimajo zaposlitve, pa tudi za prihodnje leto računajo, da bo ostalo pri tej številki. Seveda je takšno politiko reševanja začasne brezposelnosti možno voditi le ob ustreznih osebnih dohodkih, ki zaposlenim na »prisilnih« dopustih zagotavljajo normalno preživetje. V Panoniji trdijo, da so na tem področju dosegli napredek, saj so njihovi povprečni osebni dohodki na povprečje sestavljene organizacije IMP.

Še ne tako dolgo so v Panoniji razmišljali tudi o delnem stečaju, če bi se razmere zaostrele, kaže pa, da to zaenkrat ne bo potrebno. Z ustrezno finančno konsolidacijo, ki jo predlagajo v programu, tega pa so že predložili temeljni banki, bi se razmere dale urediti in v letu 1990 tudi preživet. Nekaj možnosti jim daje tudi zakon o tujih vlaganjih, saj Panonija že več let uspešno sodeluje s tujimi partnerji, predvsem v ZR Nemčiji in Italiji. S temi so že stekli razgovori o skupnih vlaganjih, vendar so rezultati skromni, saj med tujci še vedno ni pravega zaupanja v naš

gospodarski in tudi politični sistem. Sporazum o skupnem vlaganju so tako dosegli le z italijanskim partnerjem, ki je letos vložil 50 odstotkov potrebnih sredstev za nakup orodij. Dogovori potekajo tudi z nemškimi partnerji in upajo, da ne bo ostalo le pri tem.

Tako torej pravijo v Panoniji in še vedno optimistično gledajo na razvoj. Optimizem je v teh težkih časih resnično potreben, prav tako pa bo potrebno tudi drugačno obnašanje. In to vseh zaposlenih, ki smisla reševanja brezposelnosti ne bi smeli videti le v »prisilnih« dopustih. »Če hočemo, naši delavci znajo dobro delati«, pravijo odgovorni v Panoniji, »vendar velikokrat ne pokažejo pravega odnosa do dela.« Pravi odnos do dela pa je potreben pri vseh programih, še posebno pri tistih, ki jih delajo v sodelovanju s tujimi partnerji. Tujci zahtevajo kakovost in spoštovanje dogovorjenih rokov, prav pri tem pa se v Panoniji še vse preveč zatika.

Ludvik Kovač
Foto: Nataša Juhnov

V Panoniji so si veliko obetali od širalega programa, vendar je zaradi težav v konfekcijski industriji povpraševanje po teh izdelkih padlo in so realizirali le 19 odstotkov načrtovanega. Vzrok za to je delno iskati tudi v težavah, ki so jih imeli pri osvajanju tega programa, vendar je zdaj usvojen in že prihodnje leto bi morala proizvodnja normalno teči. V Panoniji že razmišljajo o drugi etapi osvajanja tega programa.

POLČAS ZA PREDAH

inovacije

Pomurje/Prekmurje nikoli ne sme pozabiti na svojo kulturo, kajti to je temelj njene konkurenčnosti. Če bo kdaj hotelo posnemati koga drugega, bo izgubilo to, kar je njegovo.

Naj se nad tem zamislijo pokrajinski načrtovalci — če jih imamo. Naj o tej možnosti preudarijo občinski mošje.

Končno ne bo odveč, če si vzamejo to predpostavko v zakup podjetja. Povsod pomalem migajo. Toliko, da plavajo proti toku.

Medtem ko pripravljamo daljši povzetek iz srečanja iz oči v oči z vodilnimi možmi lendavske INE-Nafta, bi radi javnosti posredovali nekaj, kar je za deželo ob tromeji morda še posebej pomembno; tudi zavoljo zemljepisnega položaja.

Nimamo se več kam skriti — svet postaja prozoren

»Spremembe, ki se danes odvijajo po svetu, so tako pomembne, da lahko zamudimo zadnji vlak, če jih ne bomo razumeli. Mogoče jih je povzeti v en stavku: svet postaja vedno bolj konkurenčen. Zakaj? Nihče se ne more več skriti za svoje plotove. Tudi Jugoslavija se ne more skriti pred svetovno konkurenco. Če se ne spopasti s konkurenco zunaj, bo svet prišel k njej. Nekeč smo se vsi lahko skрили. Ljudje so se skrili v ZDA, na Japonsko, v Švico — to še vedno počnejo, pa bodo zaradi tega imeli velike težave. Danes se preprosto nikjer več ne moreš skriti. Svet je postal »prozoren«. To je prva ugotovitev.« Se nas tiče ali se nas (še) ne tiče? Kaj pa naših tisočev in tisočev zdomcev, sezoncev, izseljencev po vseh poldnevnikih in vzporednikih? Nas zavoljo — zdaj že dobesedno — podarjenih milijard dolarjev (ne več dinarjev), ki smo jih na ta način izgubili, večidel za vselej, ne boli glava? Navsezadnje je bilo treba za njihovo šolanje, na katerikoli stopnji že, veliko odšteti. A pojdemo k drugi ugotovitvi. Ta namreč je, »da tehnologija nenehno spreminja značaj industrije. Pri tem ne gre le za razvoj tehnologije znotraj posameznih vej; tehnologije iz različnih industrij nenehno vplivajo na značaj tehnologije znotraj tiste industrije, v kateri delamo. Vsega tega ne moremo doumeti, ker je preveč zapleteno; preveč je niti, ki so prepletajo in ki bi jim morali slediti. Zagotovo pa se bodo pojavile še nove tehnologije, ki bodo spremenile stvari.«

Naj ne izvenim pretirano čudno, če vam zaupamo, da recimo eden naših zdomskih strokovnjakov že dalj časa nosi v sebi zamisel, da bi nekje na Goričkem postavil astronomski observatorij. Ali da isti naš rojak premišljuje o verigi računalniških podjetij, ki bi jih organiziral ob tromeji Jugoslavija—Avstrija—Madžarska.

Svetovna podjetja — lokalne kulture — jedra konkurence

»Tretjič. Spremembe je polno tudi v politični in gospodarski podobi sveta. Na Kitajskem, v Sovjetski zvezi, v Vzhodni Evropi, v Jugoslaviji, v Zahodni Evropi... Nastaja Evropa '92. Vse te spremembe so zelo velike in bodo samo še povečale konkurenco; poleg tega postajajo podjetja svetovna. Čeprav večina podjetij še ne ponuja svojih izdelkov po vsem svetu, se mnoga obnašajo kot da so na svetovnem trgu. Enostavno več ne menijo, da nastopajo na krajevnih, nacionalnih ali celo regionalnih trgih. In celo majhna, nova podjetja v klasičnem podjetniškem smislu s kakšnimi sto zaposlenimi, se imajo za svetovna podjetja. Koliko takih podjetij je (že) v pomurskem gospodarskem prostoru, če sploh smemo uporabiti tak izraz? In koliko je takih podjetnikov v t.i. drobnem gospodarstvu, ki se že skušajo kosati z evropsko oz. svetovno konkurenco?

»To je le nekaj ugotovitev, iz katerih sledi sklep, da naše norme niso več edine sprejemljive norme. Enako pomembne postajajo norme drugih ljudi; ljudi, ki živijo na drugih koncih sveta. To človek težko doume. Konkurenčni nemir pa prinaša še nekaj: na Zemlji bo 6 milijard ljudi in v nobeni državi ne primanjkuje inteligentnih ljudi, nadarjenost pa izvira tudi iz lokalnih kultur. Zato Jugoslavija nikoli ne sme pozabiti na svojo kulturo, kajti to je temelj njene konkurenčnosti. Če bo kdaj hotela posne-

mati neko drugo državo, bo izgubila to, kar je njeno. Zato bodo morale vse države svojo prihodnost zgraditi na svojih prednostih.« Morda vse to velja tudi za lokalne, regionalne prostore, kakršno je Pomurje/Prekmurje? Presodite sami! »Ti dejavniki vplivajo prav na vse organizacije — javne ali zasebne, ne glede na vrsto in politično barvo. Gre za izredno spremembo v pristopu in metodah, s katerimi danes vodijo organizacije. Tiste, ki se spreminjajo, imajo možnost, da bodo uspele, druge bodo propadle — tako v Jugoslaviji kot v Londonu, New Yorku in drugod.«

Izpraševanje vesti o starih in novih organizacijah

»Starih organizacij, ki so v zatonu, je še vedno veliko. Veliko jih je v ZDA, na Japonskem, v Zahodni Evropi. Nima jih le Jugoslavija. Vse te organizacije bodo zagotovo odmrle. In če jih ne bomo zavestno odpravili, nas bodo stale veliko denarja. V vsakem primeru pa bodo na koncu odmrle.« Poskušajmo preveriti, kako je s pomurskimi organizacijami! Poglejmo merila oz. mnenja, ki nam jih sicer že ves čas posreduje dekan IMEDE, prof. Derek F. Abell, ki je bil oktobra v Centru za usposabljanje vodilnih delavcev pri Gospodarski zbornici Slovenije na Brdu pri Kranju.

»Stare organizacije so temeljito na konkurenčni prednosti nekega izdelka ali storitve, ki je imel zelo dolg življenjski cikel. Konkurenca je bila šibka in organizacija se je lahko zanesla, da bo svojo prednost izkoriščala dolgo časa: pet let, v nekaterih primerih celo pedeset let. Izdelki in storitve novih organizacij pa imajo zelo kratke cikle, v katerih imajo prednost pred konkurenco. Prednost izgine v enem ali dveh letih, morda celo prej. Nihče se torej več ne more zanesati na to, da bo njegov izdelek imel prednost pred konkurenco dalj časa. V stari organizaciji, ki je imela dolgo časovno prednost, so imeli ljudje natančno definirane delovne obveznosti. Naloga delavcev in vodilnih je bila, da so se pri opravljanju svojih določenih obveznosti izpopolnjevali. To je bilo vse. Kot da si sedel v čolnu in veslal ali se učil korakati. Korakati in veslati v skladu z drugimi sicer ni čisto enostavno, a se da naučiti. Tako je bilo tudi v podjetjih. Ker se trgi in izdelki niso veliko spreminjali in ker ni bilo konkurence, je bilo dovolj enkrat za vselej, da si se naučil neke naloge.« Gotovo se ni treba sprenevedati, da je tako bilo in še vedno je po številnih pomurskih podjetjih oz. organizacijah.

Odpuščanje — omagovanje

»Takšne organizacije so imele organizacijske diagrame, tiste risbe s predalčki. V vsakem predalčku je bilo ime, pri vsakem imenu je pisalo, kaj kdo počne... Če je človek uspešno izvajal to, kar je tam pisalo, je bil uspešen. V teh organizacijah niso marali, da ljudje počnejo nekaj drugega, razen tistega, kar je pisalo, da morajo početi. Kajti če so ljudje izstopili iz ritma, so zmotili druge, ki so skušali korakati v ritmu. Te organizacije so bile hierarhične, nadzorovane od zgoraj. Vloga posloводства je bila, da postavi pravila, naloga ljudi pa, da jih izvajajo. Poslovodja je na primer lahko nadzoroval samo sedem ali osem ljudi. Delokrog je bil pač določen in poslovodja si je lahko zamislil samo sedem ali osem delovnih področij oz. nalog. Te organizacije danes odpovedujejo zaradi konkurence.« Kaj se dogaja s pomurskimi?

Branko Žunec

Na široko odprta vrata sindikalnemu pluralizmu

V prihodnje bo sindikatu prepuščeno veliko več pobud glede konkretne organiziranosti v podjetjih. Zato ne bodo nikogar zavezovali, ampak bo način povezovanja sindikalnega članstva prepuščen samostojnemu odločanju kolektivov. To pomeni, kot je na razširjeni seji občinskega sveta Zveze sindikatov v Murski Soboti poudaril član predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Lado Brolih, da bodo delavci poslej sami krojili svojo organiziranost, bodisi po teritorialnem ali funkcionalnem načelu. Obstajala pa bo tudi možnost povezovanja s sorodnimi sindikalnimi dejavnostmi, ki dobivajo v novem statutu pomembnejšo vlogo kot doslej. S kolektivnimi pogodbami, ki naj bi jih oblikovali do konca leta, veljati pa bodo začele marca prihodnje leto, ko bo tudi 12. kongres ZSS, se bodo spustili v pravo sindikalno bitko za uresničenje dobro zamišljenih ciljev iz programa neodvisnih sindikatov Slovenije. Poslej ne bo več tudi časovnih omejitev pri mandatih za nosilce funkcij in članov sindikalnih organov, zato bo nujna konkretna opredelitev poklicne funkcije prihodnjih sindikalnih aktivistov v podjetjih, so opozorili v razpravi.

Precej pa so govorili tudi o programu neodvisnih sindikatov Slovenije, s katerim se na široko odpirajo vrata sindikalnemu pluralizmu in temeljiti prenovi delavčeve organizacije. Zato se na seji OS ZSS v Murski Soboti zavzeli za uveljavljanje ključnih ciljev, kot so zagotavljanje ekonomske plače, socialne varnosti zaposlenih in približevanje sindikata članstvu v različnih oblikah pomoči. Zelo pomembno pa bo tudi uveljavljanje stroke in znanja, da bi se lahko pravočasno pripravili na nove razmere. Na seji so se zavzeli tudi za večjo uveljavitev sindikalne solidarnosti ter oblikovanje skladov skupne porabe in stavkovnih skladov v podjetjih. Slišali smo tudi zanimivo ugotovitev, da bodo člani sindikata lahko ostali še dalje upokoječniki, in sicer v podjetju, kjer so bili dotlej zaposleni, medtem

ko bi bila interesna oblika združevanja sindikata upokoječencev manj sprejemljiva. Do kongresa bodo razčistili tudi vprašanja višine članarine, ustanavljanja sindikalnih hranilnic in posojilnic, plačevanja sindikalnih zaupnikov in poverjenikov itd.

Na seji so obravnavali še usmeritve za izvedbo evidentiranja in kandidacijskih postopkov za člane in nosilce funkcij organov sindikatov podjetij, občinskih organizacij, sindikatov dejavnosti in ZSS. Za delegata na 3. delu konferencie Zveze sindikatov Slovenije, ki bo ta mesec, pa so izvolili Janeza Kovača.

Ljutomer

Razširjena seja Občinskega sveta ZSS Ljutomer je pokazala, da so v programu dela številna vprašanja še vedno odprta. Potem ko so podprli spremembe statuta, so člani sveta in drugi razpravljali o programu dela sindikata in imeli nanj nekaj pripomb. Izhajajoč iz dejstva, da so ob volitvah zamenjali okoli 50 odstotkov vodilnih sindikalnih funkcionarjev na vseh ravneh, je vprašljiv tudi program dela, ki med drugim zahteva evropske plače. Ali lahko današnja struktura zahteva od naslednikov takšno pogumno vsoto? Ali je evropska raven plač sploh dosegljiva in končno, če je, do kdaj bi lahko to dosegli?

To je bilo le nekaj dvomov iz programa dela sindikalne organizacije. Predvsem pa so razpravljali podprli uveljavljanje Marka Miliča, ki je zahteval, da se iz programa črtajo vsi željezniki in da se vanj vnesejo le takšne programske zahteve, ki bodo uresničljive.

Ena od zahtev je, da se zajamčeni osebni dohodki črtajo iz sindikalne liste in kolektivne pogodbe, saj so tam lahko le minimalni osebni dohodki, zajamčeni pa so stvar države.

Na razširjeni seji so se dogovorili, da bodo občni zbori osnovnih organizacij v mesecu decembru in da se še sedaj mora začeti postopek evidentir-

anja. Tretjega dela republiške seje sindikata pa se bo udeležila Marjana Ljubec.

Lendava

Na razširjeni seji občinskega sveta ZSS v Lendavi so obravnavali dopolnitve oziroma spremembe statuta Zveze sindikatov Slovenije. Le-te so v celoti podprli in dali še sami nekaj predlogov. Razpravljali so menili, da so spremembe dobrodošle ali celo nujne že zdaj, preden se bo izoblikoval dokončni Program neodvisnih sindikatov Slovenije, ki ga bodo sicer sprejeli na kongresu 2. in 3. marca 1990. Takega mnenja so bili tudi predsedniki »pomožnih sindikatov«: občinski odbor sindikatov kovinske in elektroindustrije, gradbeništva in tekstilno-usnjarske industrije. Vsem gre za to, da postane sindikat v podjetjih močna delavska organizacija, ki poslej ne bo več odvisna od partije, ampak povsem samostojna — neodvisna. Po uveljavitvi določil zakonov o podjetjih in izrazito tržni naravnosti proizvodnih organizacij bomo moral sindikat večkrat povzdigniti glas, vsekakor pa ob sklepanju kolektivnih pogodb. Je pa tudi res, da je še veliko neznank, na katere so opozorili tudi na lendavski seji. Tako se je nekdo spraševal, po kakšnih kriterijih se bodo delavci vključevali v ta ali oni pomožni sindikat in ali bo možno prebahati iz ene organiziranosti v drugo. Vzrok za tako razmišljanje: posamezni pomožni sindikati si utegnejo izboriti različno visoke plače. V sindikatih lendavske občine se je tudi postavilo vprašanje vodenja posameznih sindikalnih organizacij in plačevanja poklicnih sindikalnih funkcionarjev oziroma tistih, ki bi bili za določen delovni čas sindikalno angažirani. Odgovor je bil: podjetje. Sicer pa so v Lendavi opozorili tudi na Program neodvisnih sindikatov Slovenije. V razpravi so dali nekaj konkretnih predlogov, teh pa bo do kongresa še več, saj se razprava v bazi komajda začneja.

Gorjra Radgona

Tudi v gornjeradgonski občini so obravnavali in glasovali o dopolnitvah in spremembah statuta ZSS ter oblikovali predloge in pobude k Programu neodvisnih sindikatov Slovenije, teza za novi statut in drugim kongresnim dokumentom. Prav tako so začeli s postopkom evidentiranja možnih kandidatov za člane in nosilce sindikalnih funkcij.

Konference se je udeležil tudi Lado Brolih, ki je med drugim dejal, da pri nas še ni kulture odnosa med vodilnimi v podjetju in predstavniki delavstva, zato bo sindikat pod strahovitim pritiskom direktorjev. Menil je tudi, da mora sindikalnega »zaupnika« plačati delodajalec. Nekateri razpravljali se z njim niso strinjali (npr. Bojan Brunec), češ da bodo potem sindikalisti spet odvisni od plačnika in se ne bodo zavzeli za delavce. Kakor je dejal predsednik OS ZSS Gorjra Radgona Marjan Neuvirt, si delavci v organizacijah združenega dela že sedaj ne upajo več jasno in glasno povedati, kaj jih teži. Zato je nujno, da bodo v večjih podjetjih poklicni funkcionarji sindikata, ki morajo biti tudi ustrezno plačani.

Govorili so tudi o prenovi sindikata. Predsednik iz gornjeradgonske sindikalne organizacije je dejal, da o tem govorijo le na vrhu in da je prenova le razporejanje delavcev v republiki, pri tem pa pozabljajo na delavce v tovarnah. Res pa je, kakor je dejala Irena Petek-Ferenc, da moramo najprej vedeti, kakšen sindikat želijo delavci, šele potem bomo lahko govorili o njegovi prenovi. Mogoče je res bolje zgraditi novo hišo kot pa popravljati staro, je predlagal Drago Perša.

Bernarda B. Peček, M. Jerše, D. Loparnik in S. Sobočan

Omizje: kaj je/bo z deželo ob tromejniku? (IV)

Kletka, kjer lahko mačka lovi miš

Avtor gradiva Potrebe in možnosti za razvoj podjetništva v Pomurju, ki je predmet naših omizij, dr. Štefan Špilak, za drugo okroglo mizo pribej: »Veliko sem študiral avstrijski način pospeševanja podjetništva, saj Avstriji že leta in leta ugotavljajo — zbornica, oblastni in upravni organi — da so na tem področju preslabo razviti. Imajo pa zelo različne mehanizme za podjetniške spodbude, ki se končajo na okrajnih ravneh. Začnejo se na zvezni, nadaljujejo na deželni, ponekod sežejo do okraja; odvisno od gostote naseljenosti in podobnega. Čemu sem tak model predvidel za Pomurje? Povsem mogoče je, da ostane v pokrajini samo občinska organiziranost, toda potem nehamo govoriti o regiji. Območje, okrožje, regijo, kakorkoli to imenujemo, pojmujem tudi kot oblastno in upravno zaokroženo. Torej gre za enak postopek pospeševanja podjetniške dejavnosti naj bo v Lendavi, Radgoni, Soboti ali Ljutomeru, predvsem do tujine. V Sloveniji v tem pogledu nimamo iskati kaj bistvenega. Slovenija, zlasti njen razviti del, se ukvarja sam s sabo in išče podjetniške prilike v tujini.«

Zapomnili smo si zgodbo — ponovil jo je sobesednik Igor Klinar iz sozda ABC Pomurka (Mesna industrija) — o šefu jugoslovanske vlade Antiju Markoviću, kako se je sprehajal po Zagrebu in srečal prijatelja. Ta mu pravi: »O tem, kar vi razglašate tam zgoraj, po občinah nič ne vedo. Zatrjujejo, da nimajo nobenih pooblastil, da jim ni nihče nič naročil, kako morajo delati. In tako je vse paralizirano.« Kolikor vem, se je zadnjih 20 let z republiške in zvezne ravni kar naprej govorilo o spodbujanju obrtništva. Hkrati pa po občinah ni bilo mogoče storiti tistega, kar so obljubljali. Mislim, da imajo občine prevelike pristojnosti za nekatere področja. Če se še enkrat dotaknem upravne ureditve — ne trdim, da je občina ali okraj ali kaj podobnega najboljša rešitev. Samo razmišljam, da kaj takega ni nujnost (prvi po-

goj) za to, da bi podjetništvo živelo.« Milan Koren iz sozda ABC Pomurka (Mesna industrija) precej vsakoči: »To je to!«

Po zgledu Graza, Uhlma, Stuttgarta, Trsta...

»Zakaj tako trmasto vztrajam na institucionalizaciji?« se je vprašal dr. Špilak in ponovil še znane utemeljitve iz svojega izvirnega besedila — o območnem parlamentu kot vrhovni oblasti in tako naprej. »Toliko sem se s tem ukvarjal, da preprosto čutim

gre za vlaganje. To pomeni, da se tudi uprava, oblast, obnaša podjetniško, vloga. Če se to dogaja na občinski ali območni ravni, je predmet razprave. Trdim pa, da je občina premajhna oz. da bi v Pomurju prišla v poštev kvečjemu Murska Sobotica.« Koren je zanimalo, kako so formalno organizirane te raziskovalne organizacije v Avstriji in Nemčiji. »V glavnem gre za javna podjetja, ki so financirana z zunanjim javnim kapitalom. Z njim podjetje razpolaga in ga usmerja v raziskovanje podjetni-

»Že leta 1980 so bila v političnih sferah razmišljanja o pomurskem razvojnem centru. Zakaj niso začeli? Ni bilo potrebe. Ni bilo potrebe po znanju, ne podjetništva, ne trga...« (Mag. Milorad Vidović) »Naš Zavod za ekonomiko in urbanizem kot razvojno-raziskovalna ustanova in usklajevalce prostorskega urejanja v Pomurju je pred štiri ali petimi leti predlagal nalogo, ki ni bila sprejeta. Najbrž zaradi pomanjkanja raziskovalnega dinarja, ki je sicer zelo razdrobljen. Prva naloga države bi bila — če že govorimo o pokrajinskem, območnem zaokroževanju teh zadev — da ta denar osredotoči na razvoj Pomurja. Pri nalogi je šlo za ovrednotenje tujakšnih naravnih danosti kot potencialne primerjalne prednosti pokrajinskega gospodarstva.« (Janez Ōri)

pomanjkanje tega. Posebej je prišlo do izraza v pogovorih z zdomci. Poglejte! Vse tovrstne ustanove: tehnološki, razvojni, ustanovitveni centri, tehnološki parki in podobne se financirajo z javnim kapitalom, pobranim od davkoplačevalcev, in vse so na ravni najmanj okraja. Gradec ima Technovo, Uhlm Technologie, Stuttgart Landes Gewerbe Amt, Trst BIC. Slednji je ustvaril dvojčka v Kopru. Kako more delovati? Ker iz Italije prihajajo denar, podjetniške ideje, konkretni postopki... Ali, vzemimo, avstrijski zgled! Tu imajo zvezne sklade za pospeševanje inovacij in raziskovalnega dela, želene sklade in okrajne ustanove. Vsak ima namreč interes, da na svojem območju organizira čim več podjetniških dejavnosti, ker bo tako dobil čim več davka iz osebnih dohodkov in iz dobička. Slej ali prej bo tovrstna obdavčitev vpeljana tudi pri nas. V bistvu

škkih priložnosti. Običajno je tako, da je 50 do 70 odstotkov kapitala od različnih vlad na različnih ravneh, nekaj je zasebnega. Na primer Technologie Uhlm ima tri zasebne financierje. Tu so še bančna sredstva, t.i. venture kapital, ki ga banke dajejo po podjetniškem načelu; ne konkretno, ampak zato, ker zaupajo določeni ustanovi, da bo na določeno območje pripeljala novega podjetnika,« je odvrnil vprašani. Koren: »Gre torej za podjetje, namensko, ciljno ustanovljeno, ki svoj izdelek prodaja zainteresiranemu. Če ne najde zainteresiranega, propade.« Špilak: »To pa ne bo držalo. Podjetje ne propade, ker ga je ustanovila uprava, ker se financira iz uprave in 70 odstotkov svojih storitev daje zastoj. S tem spodbuja podjetnike. Zastoj pa zato, ker je treba obdelati pet ali deset podjetniških priložnosti, da se ena uresniči. Če bo moral podjetnik vse sam požreti, bo propadel. Propadel bo prej, preden bo karkoli ustanovil.« Klinar: »V bistvu gre za identifikacijo javnega podjetja, kjer ima tudi javni sektor svoj kapital. Vlagajo lahko še zasebna podjetja, torej je sestava kapitala različna.«

Silicijska dolina na oni strani Alp

»Zadnjič sem govoril o Bavarski, zdaj bom o Beljaku. Slednji z okolico bo kmalu postal neke vrste Silicijska dolina nekje na

»Raziskovalni denar je v svojem bistvu proračunski denar in taka je filozofija njegove uporabe,« meni Milan Koren. Igor Klinar: »Videz pa je samoupravljen.« Koren: »Zakaj ne bi razmišljali o organiziranju razvojno-raziskovalnega dela v podjetniškem smislu po načelih pokroviteljstva. Ni res, da v pomurskem gospodarstvu ni toliko moči, da se bi mogli iz pokroviteljstva, torej iz konkretnega interesa razviti ustrezne ustanove oz. raziskovalnega podjetništva.«

jugu srednje Evrope. Zakaj? Zato, ker je okrajno glavarstvo pred desetletjem sprožilo svojevrsten preobrazbeni proces; povsem nasproten tistemu na tej strani Alp v občini Jesenice, ki ga je prožilo naše, republiško vodstvo. Namreč umestitev težke industrije. Če bi bilo recimo razvojno usklajevanje zaokroženo na ravni Gorenjske, bi se verjetno drugače borili za svojo prihodnost. Podobno je s Pomurjem. Če ne bi bili nekateri funkcionarji — tudi v gospodarskih organizacijah — tako močno odvisni od republiškega popka, bi vsi ti vsakovrstni konglomerati in tudi največji onesnaževalci okolja sploh ne nastali,« se je razgovoril dr. Špilak. Koren: »Zdi se mi, da preveč izhajamo iz sedanje sestave in iz zdajšnje distribucije moči in vpliva na vsa življenjska vprašanja. Prihodnost vidim drugje: v tem, da se uprava in oblast bistveno manj ali nič ne vključuje v gospodarstvo. Na vprašanje, kdo bo ugotovil razvojno možnost Pomurja, možnosti posamezne dejavnosti, možnosti organiziranja določenega izdelovalnega procesa, je odgovor: podjetništvo. Kdo bo uresničil tako ugotovljeno možnost? Podjetništvo, organizirano na sodoben način, z vsemi tehničnimi in drugimi pripomočki, ki so mu na voljo. Zato ne potrebujemo nobene države oz. državne oblasti. Državo in upravo potrebujemo za urejanje zadev, ki se tičejo kakovosti našega življenja.« Mag. Milorad Vidović iz sozda ABC Pomurka se je strinjal, rekoč: »Država naj ne onemogoča podjetništva — ali kot pravijo Kitajci — naj določi kletko, v kateri lahko mačka lovi miš. Če je ta kletka dovolj velika, bo prostor za podjetništvo, če bo zožena, bo neučinkovito in ne bo delovalo.«

Branko ŽUNEC (se nadaljuje)

Predvolilni boj na Slovenskem se je začel. Svoje programe nam predstavljajo novonastale zveze, pripravile so ga dosedanje družbenopolitične organizacije, skratka naenkrat so vsi polni besed o demokraciji, pravicah človeka, boljšem sistemu in boljšem življenju. Pred nami so praktično volilni programi bodočih strank.

Zveza socialistične mladine Slovenije oziroma po novem ZSMS je zdaj stopila še korak naprej. Na 13. kongresu v Portorožu je uzakonila nova pravila igre, postala je prava stranka. »ZSMS bo stranka in množična politična organizacija. ZSMS ne bo stranka takrat ko to pomeni ideološki ekskluzivizem, programsko ozkost in neprepustnost za ideje, poglede in razmišljanja. Ne bo stranka takrat, ko bi to pomenilo odrekanje tisti politični dediščini, ki smo ji v preteklem desetletju priborili. Ne bomo stranka, če to pomeni odiranje različno mislečih posameznikov in skupin, ki bogatijo naša politična družbena prizadevanja. Stranka pa bomo v uresničevanju političnega programa, v participaciji pri oblasti kod odgovoren in jasno

EKONOMSKI SISTEM,
EKONOMSKA POLITIKA IN
EKOLOGIJA

NE — prašičje farne,
DA — družinske
kmetije

Program ZSMS temelji na treh izhodiščih: parlamentarnem sistemu, tržnem gospodarstvu in ekološki osveščenosti prebivalcev. In o zadnjih dveh temah so se mladi pogovarjali v enotni skupini. Najprej so spregovorili predstavniki Zveze kmečke mladine Slovenije, ki so predstavili svoj program prenove kmetijstva, obenem pa podprli predlagano kmetijsko politiko ZSMS.

Osnova vsega kmetijstva naj bi bile družinske kmetije, kot ekonomske in moralne celice njegovega obstoja in razvoja. Veliko je bilo konkretnih predlogov: kako poskrbeti za visokogorske kmetije, pa za oživljanje vasi in podeželja. Nekaj razpravljalcev je opozorilo na nevarnost ustanavljanja holdingov v velikih kmetijskih organizacijah. To bi pomenilo ukinitve zadruge in s tem tudi ukinitve zadnje opore kmetov za gospodarsko suverenost. V obliki pobud je nato kongres sprejel še nekaj konkretnih sklepov: zahtevo po moralni in materialni rehabilitaciji vseh, ki so bili obsojeni po vojni na t. im. »kulaških procesih«; zakon o kmetijskih zemljiščih naj se popravi tako, da bo lastnik zemlje povsem zaščiten in da se pravno preverijo postopki pri nedokončanih komasacijah v Sloveniji; zahteva se legalizacija in pravna ureditev možnosti prodaje kmečkih pridelkov in izdelkov na kmetijah, kar bi prispevalo k pocenitvi stroškov vsakdanje prehrane Slovencev.

Precej pobud in razprav se je lotilo tudi ekoloških vprašanj. Delegatka OK ZSMS Murska Sobota Karmen Erjavc je spregovorila o problemu prašičjih farm v Pomurju. Z nekaterimi številkami je argumentirala trenutni položaj. Dejstvo je, da sta farmi v Nemščaku in v Podgradu velika onesnaževalca pomurskega okolja. Tudi drugi so menili, da bodo naše farme, ki ne ustrezajo evropskim standardom, velika prepreka pri vstopu v Evropo. Sicer pa bi morali pri ekoloških vprašanjih bolj poslušati tudi znanost in programske dokumente ZSMS še bolj ekološko obdelati.

Podane so bile še številne konkretne pobude s področja ekologije in varstva okolja. Tako naj bi slovenska skupščina čimprej pripravila in izpeljala razpravo o reševanju problema trajnega odlaganja srednje in nizko radioaktivnih odpadkov iz Slovenije. Skupščini Slovenije bodo prav tako predlagali sprejem zakona o prepovedi kajenja v zaprtih javnih prostorih. Prav tako naj se razište, kdo je kriv za onesnaženje vode na Dravskem polju.

Temelji ekonomske politike ZSMS pa je tržno gospodarstvo. Ker se družbena lastnina ni izkazala, saj lastnina ne more biti sama sebi namen, jo je treba odpraviti in priznati neomejeno zasebno in javno lastnino. Spremembe so potrebne tudi na drugih področjih, pri financah, davčni in carinski politiki...

Na kongresu bi morali predstaviti tudi projekt »Lipa Holding« in novo slovensko denarno enoto. Toda eden od delegatov je po nesreči materiale odnesel s seboj na izlet v Trst, tako da je predstavitev odpadla.

artikuliran sestavni del slovenske in jugoslovanske politične scene.

Tako torej prvi mož ZSMS Jožef Školč. Njegova izjava, da ima ZSMS realne možnosti, da naslednje leto zmaga na volitvah je sicer nasmejala vodilne slovenske politike, ki so prišli pozdraviti kongres. Je bila to zavist?

Dejstvo je, da so mladinci v svoj politični program vključili veliko tistega kar bi lahko zanimalo potencialne volilce. Vse skupaj pa so predstavili v sodobnih trženjskih prijemih. Odpirajo tako temeljna vprašanja demokracije kot obrobne teme, ki pa so vendarle marsikdaj in za marsikoga življenjsko pomembne. Boj za oblast ni igranje.

ZSMS 80-let naj bi bila torej demokratična politična in družbena organizacija, tudi projektna organizacija, za katero naj bi bila značilna profesionalnost, odgovornost in razum. Če bo to res, pa nam bo pokazal šele čas in vsakdanje življenje.

Na tleh strani pa boste lahko našli poglede mladih, razprave in pobude, ki smo jih slišali na kongresu. Jim boste verjeli? To veste le sami.

POLITIČNI SISTEM, ZUNANJA IN NOTRANJA POLITIKA

»Tanke v kotalke, oficirje v pastirje, karavle turistom, topove v zvonove, Slovenijo Evropi...«

O tem, kakšen naj bi bil politični sistem v prihodnje, med mladimi ni bilo več veliko razhajanj. Vsi se zavedajo, da je dosedanja monistični sistem izpel svojo pesem. Parlamentarna demokracija, s pluralizmom političnih subjektov, tudi s strankami, se je izkazala kot najbolj idealna vladavina ljudstva. Nobena oblast ni idealna, toda zgodovina je pokazala, da boljše oblike zaenkrat še ni. Temeljno družbeno razmerje med ljudstvom in oblastjo je nezaupanje, ki je utelešeno v instituciji periodičnih volitev. Zato je boj za oblast legitimna politična vrednota vsake družbene ureditve.

Tu torej nejasnosti ni bilo. Zato pa so bile polemične razprave o nekaterih drugih temah. Izstopila so tri področja: armada, državni simboli in narodnostne manjšine.

Kakšno JLA si mladi želijo? Predvsem naj bi bila to strokovna institucija, ki bi se ukvarjala z obrambnimi nalogami. Nujno jo je depolitizirati, kar pomeni predvsem, da se stranke umaknejo iz armade. Ob tem pa vojaškim starešinam ne bi smeli prepovedati, da delujejo v političnih strankah, saj bi tudi to bilo kršenje njihovih državljskih pravic. Sicer pa naj bi bila ta armada res armada, odrekla naj bi se žandarskim in policijsko-političnim funkcijam. JLA naj bi sprejela oblike ugovora vesti in poiskala možnosti za alternativno služenje vojaškega roka. Veliko odobravanja je postal tudi predlog, da bi bila višina sredstev, ki so namenjena za izobraževanje, enako visoka kot proračun vojske.

Sprejeli so tudi pobudo o Sloveniji kot demilitarizirani deželi. V skupščini Slovenije naj bi ustanovili neodvisno komisijo in zagotovili sredstva za preučitev področij in posledic militarizacije Slovenije.

Veliko predlogov (dali so jih tudi lendavski in ljutomerski delegati) se je ukvarjalo z državnimi simboli. Mladi so predvsem menili, da morajo z grbov in zastav izginiti rdeče zvezde. Simboli Slovenije naj bi bili res državni, ne pa partijski.

Oglasili so se tudi predstavniki narodnosti. Najprej italijanske, ki žive v Sloveniji, nato še Slovenci, ki žive v Italiji. Menili so, da je bilo v programskih dokumentih malo prostora namenjeno manjšinam. Le-te so namreč vsepovsod izpostavljene procesom asimilacije. V Sloveniji naj bi izoblikovali takšno manjšinsko politiko, ki bi omogočala povezanost narodnosti v slovensko okolje, hkrati pa omogočala ohranitev njihove etnične in kulturne identitete. Lendavski delegat Janez Bukovec je menil, da je potrebno sprejeti tudi norme, ki se ne bodo ukvarjale le s kulturo in šolstvom, ampak bodo posegale tudi širše, na področje gospodarstva in na vsestranski razvoj manjšin. Predlagal je, da se v okviru ZSMS nameni tej problematiki več prostora in da se pri RK ZSMS ustanovi posebna delovna skupina, ki bi se ukvarjala s temi vprašanji.

Ker je bil to nekako predlog tudi drugih predstavnikov narodnosti, je kongres sprejel pobudo o ustanovitvi komisije za manjšinska vprašanja pri RK ZSMS. Njena naloga bo strokovno in vsebinsko svetovanje pri oblikovanju manjšinske politike ZSMS, hkrati pa bo tudi legitimni predstavnik na podlagi konsenza sprejetih mnenj in stališč, vseh njenih pristopnic, v okviru ZSMS in širše. Pravico do delegiranja lastnega predstavnika pa imajo vse slovenske manjšinske politične organizacije ter vse politične organizacije drugih avtohtoni narodnosti, ki živijo v Sloveniji.

388 delegatov, skoraj 200 novinarjev in številni gostje so bili tri dni gostje Portoroža. Kljub številnim sprejemalnim prireditvam pa je bilo vse to obrobno dogajanje malce medto. Vzdušje je nekoliko pokvarilo tudi slabo vreme, zato so bile stojnice kar v Avditoriju.

KONGRESNE

POBUDE

Delegati so na kongresu predlagali številne pobude. Nekatere so bile sprejete druge ne. Nekatere so bolj zanimive druge manj. Predstavljamo le del najbolj odmevnih, ki jih je kongres sprejel:

— ZSMS se zavzema za širitev slišnosti Radia Študent in za vzpostavitev alternativne radiotelevizijske mreže v SR Sloveniji.

— Zavzemamo se za normalizacijo politike v zvezi z drogami in za ustanovitev posebne institucije, ki se bo strokovno ukvarjala s problematiko narkomanije.

— Zavzemamo se, da se diplome pridobljene na Teološkem visokošolskem študiju izenačijo in imajo isti status in javno priznanje kot diplome pridobljene na drugih visokošolskih univerzah.

— Kongres sprejema pobudo o ustanovitvi kluba, posebnega telesa znotraj ZSMS namenjenega upoko-pencem, ali tistim pred upoko-jitvijo, njihovih problematiki in vključevanje te družbene skupine v politično življenje.

— Od skupščine SRS zahtevamo sprejetje odloka o odprti vseh zaprtih con na teritoriju občine Kočevje, ki niso strogo vojaškega pomena. Zahtevamo tudi, da se razjasni namembnost vojaškega delovanja na tem področju. Hočemo, da se 40 letna farsa v zvezi z zaprtimi območji konča in da ljudje, ki živijo na tem območju končno sproščeno živijo.

— Socialistična republika Slovenija naj se preimenuje v Republiko Slovenijo.

— Skupščina SRS naj v sodelovanju z zainteresiranimi organizira svetovni slovenski kongres v Ljubljani. Ob tem zahtevamo ukinitve pojma »osvozna emigracija«. RZNS naj objavi spisek Slovencev, ki jim je prepovedan prihod v Slovenijo in razloge za to prepoved.

— Od pristojnih organov zahtevamo odpoklic miličnikov iz Slovenije s Kosova.

— Predlagamo, da Jugoslavija naveže diplomatske odnose z Izraelom in Južno Korejo.

— Delegati v skupščini Slovenije in skupščini Jugoslavije naj v hodoče, po volitvah 1990, opravljajo svoje funkcije profesionalno.

RAZVOJ ORGANIZACIJE, STATUT ZSMS IN JAVNE SLUŽBE

Ne več zveza socialistične mladine Slovenije, ampak ZSMS

Če ste prebrali izvlečke iz statuta, potem veste, kaj je bistvo nove organiziranosti. Dosti sprememb glede na predlog, ki se je pojavil pred kongresom, ni bilo. Tako postaja torej ZSMS samostojna politična organizacija, ki se zaenkrat še ne odreka svoje družbenosti. Kot kolektivni člani bodo še naprej ostale različne stanovske, projektne, interesne skupine, združenja in gibanja. Organizacija se bo poslej imenovala le ZSMS — kratica pa naj ne bi imela posebnih pomenov, ostala je predvsem kot dobra »blagovna znamka«. Ker se ZSMS zavzema za depolitizacijo »zasebnega«, bo po novem le teritorialno organizirana, kar pomeni, da ne bo organizacij v podjetjih, šolah... Tako tudi nihče več ne pričakuje, da bo množična organizacija (doslej je imela vsaj na papirju

že zdaj določiti pravila igre. Vendar kljub žolčnim razpravam kongres ni sprejel nobenih zavezujočih sklepov o tem vprašanju. Zato pa je obema univerzitetnima konferencama ZSMS, tako v Mariboru kot Ljubljani, omogočil, da se ponovno osamosvojita. (Leta 1951 je začela delovati Zveza študentov, ki se je potem leta 1974 združila z Zvezo mladine, v enotno mladinsko in študentsko organizacijo ZSMS.)

Mladinska organizacija se je tako odpovedala mladim kot družbeni skupini. Ker se zaveda, da so otroci in mladina neka posebna družbena skupina, ki ji vsaka civilizirana in humanitarna družba dodeljuje posebno pozornost, zaradi njenih posebnosti, predlagajo ustanovitve ministrstva za mlade. »Oblikovanje družbene skrbi za mla-

Kaj prinaša novi statut ZSMS?

● ZSMS je samostojna, odprta politična in družbena organizacija ter del mladinskega političnega gibanja. Svojim članom in drugim neposredno ali posredno omogoča izražanje in uresničevanje njihovih interesov in ciljev.

● Član ZSMS je vsak, ki je starejši od 15 let, sprejema njen program in statut ter podpisuje pristopno izjavo.

● Organizacijo ZSMS sestavljajo občinske, mestne, regionalne in univerzitetne organizacije ZSMS ter interesne, stanovske ter druge organizacije in združenja kot kolektivni člani.

● Člani ZSMS, interesne, stanovske, projektne in druge skupine, organizacije, združenja in gibanja sodelujejo v občinski organizaciji ZSMS kot kolektivni člani. Občinsko organizacijo ZSMS sestavlja najmanj 25 članov.

● Organizacije ZSMS si materialna in finančna sredstva za svoje delovanje zagotavljajo iz proračunov družbenopolitičnih skupnosti oziroma na način določen z zakonom, z lastno dejavnostjo, s članarino in iz drugih virov.

320.000 članov), ampak bo važno vsak vstopal po svojih željah. Uspešnost delovanja bodo zdaj pokazale šele volitve in naklonjenost volilcev.

Pravzaprav je statut takšen kot je, le začasen; statut za prehodno obdobje, dokler se ne bo popolnoma uveljavil večstrankarski sistem in parlamentarna demokracija. In zato tudi niso bili sprejeti številni predlogi, ki so jih dajali mladi iz različnih občinskih mladinskih konferenc. Nekateri so hoteli novo ime organizacije (bili so predolgo kot Zveza mladine Slovenije, pa Zveza slovenske mladine in Zveza svobodno mislečih Slovenije), drugi spet starostno mejo 35 let, ki bi veljala predvsem za vodilne kadre, ne pa za člane. Veliko besed se je vrtelo tudi okrog »dvojnega članstva«. Je članstvo v ZSMS združljivo s članstvom v drugih političnih organizacijah? Vprašanj in predlogov je bilo veliko. Eni so rekli, da je o tem še prehitro govoriti, drugi so menili, da je potrebno

dino ne more biti prepuščeno avtomatičnemu obstoju paradržavnih organizacij in njihovim posegom. Mesto oblikovanja zakonskih določil, izvajanja te »skrb« mora biti skupščina. Mesto izvajanja teh določil pa je v izvršnem svetu. Pri tem mora biti politika, ki se izvaja, kot tudi njeno izvajanje, celovito in stalno. To za nas pomeni, da poseganje skupščine v pogoje, ki urejajo področje in načine izvajanja skrbi za mladino, ne sme biti razpršeno in kampanjsko — resna politika si takšne neučinkovitosti ne more privoščiti.

S temi argumenti je kongres tudi sprejel pobudo o ministertvu za mladino. ZSMS predlaga še ustanovitev Sveta mladinskih organizacij, v katerega bi se prostovoljno vključevale tako politične organizacije (njihovi podmladki) kot tudi interesna in stanovska združenja.

Silva Eöry

»IZOBRAŽEVANJE NI SAMO BRANJE KUHARSKIH RECEPTOV MARKSIZMA!«

Idejnopolitična usposobljenost članstva Zveze komunistov je eden od bistvenih pogojev za aktivnost in učinkovitost organizacije, teorija pa je nujna pri vsakem političnem delu. Zato je razumljiva skrb, ki jo v naši družbi namenja idejnopolitičnemu usposabljanju in marksističnemu izobraževanju komunistov. Tako je tudi v Pomurju, o čemer smo se pogovarjali s predstojnikom Medobčinskega študijskega središča pri politični šoli CK ZKS za Pomurje, EVGENOM EMRIJEM.

— Kakšna je sploh vloga medobčinskega študijskega središča v sistemu izobraževanja?

»Na zastavljeno vprašanje lahko odgovorim s spoznavanjem problematike, bodisi da gre za idejnopolitično delo ali pa za klasično izobraževanje in usposabljanje v smislu kadrovske politike. Gre za partijsko (strankarsko) izobraževanje, zato so dileme vedno odprte, kam usmeriti sile: ali na področje idejnopolitične produkcije ali v idejnopolitično delo. Menim, da morata biti prisotna oba vidika, saj ne smemo neko gibanje — partijo pripeljati do takšne stopnje razvoja, ko se vsi razumejo na vse in nič!«

— In kako razumete vse in nič?

»Pokojni Moša Pijade, ustanovitelj agencije Tanjug, je bil od vsega začetka zaskrbljen nad svojim početjem: »Ustvarili bomo nov tip človeka-novinarja, ki se bo razumel na vse in nič.« Mislim, da smo isto počeli tudi v politiki. Razlike med povprečnim novinarjem in politikom ni, zato se tudi med seboj čislata, kajti med njimi vlada večni heidegerski strah. Živeli smo v prepričanju, da se vsak član ZK mora razumeti na vse. Tako smo zastavljali tudi izobraževanje. Nova gibanja v družbi nas siliijo, da pristajamo na resnejšo delitev izobraževanja; na teorijo in aktivizem.«

— Za nami je še ena izobraževalna sezona. Kako ocenjujete doseženo ob izvajanju različnih izobraževalnih oblik?

»Ta ocena je lahko različna. V tem zmedenem političnem trenutku, če bi vse hoteli postaviti v okviru političnih načel (demokracija, pluralizem, svobodne volitve, nestrankarski pluralizem), bi za naše gibanje bilo najceneje, da izobražujemo nasprotnike gibanja-alternativo. Načelo, da nevednež lahko postavi vprašanje ali zahtevo, na katero ne more odgovoriti devet pametnih, je še kako prisotno v našem prostoru. Demokratično in argumentirano komunikacijo lahko vodijo pametni in strpni. Osebnost se zavzema za slednje, kajti demokracija kot politični fenomen civilizacije je tako izpeta, propagandno izrabljena in široka, da ni človeka, ki ne bi bil za demokracijo. Če se pošalim: tudi predsednik pasjega društva je za demokracijo tako dolgo, dokler je njegov pes najboljši, najlepši, najbolj dresiran. Če je pes drugega boljši, se začne demokracija podirati. Ne upoštevajo se strokovna mnenja, sposobnosti itd. Da o demokraciji v novih gibanjih ne

INTERVJU

govorim. Zaprtja seja socialdemokracije, apel za odhod v ilegalo ob sprejemanju ustavnih dopolnil, me spominja na »pasjo demokracijo.« Malo ljudi je še vedno sposobno operirati z argumenti, brez stalnega sklicevanja na demokracijo. Imeti argumente v rokah in glavi pa ni enostaven problem, najmanj pa problem demokracije. To je problem znanja. Ker smo problem znanja v politiki zanemarili, ker

EVGEN EMRI — Predstojnik medobčinskega študijskega središča pri politični šoli CK ZKS za Pomurje. Foto: N. Juhnov.

smo razvili politikanstvo-manipulacijo, smo danes vsi nekakšni politikanti. Preberite intervju z dr. Špilakom v vašem listu in boste takoj videli, koliko je danes prisotna stroka (znanje) in koliko je politikanstva. Demokracija postaja fraza, znanje pa so dejstva. Postaviti razliko med frazo in dejstvom pa zahteva znanje.«

— Znano je, da število članov ZK upada. Ali je tudi to povezano z izobraževanjem?

»Mislim, da je to osrednji problem, ki pa nakazuje nekatere rešitve. Menim, da je prenova ZK prešla v fazo, ko se partija začne reševati tudi balasta, ki je nekoč predstavljal identiteto te partije, njeno absolutno moč, zasnovano na pozicijah sile in privilegijev. To je bilo speljano do absurda, ko se je celotna identiteta nekega gibanja morala manifestirati preko zadnjega lokalnega liderja partije. To me spominja na nek vic, ko je partizan Jovica prevzel vse funkcije — od miličnika, veterinarja in kirurga, samo učitelj ni mogel biti, ker ni znal pisati. In kdo je do nedavnega dal identiteto, to ni težko ugotoviti v jugoslovanskem, slovenskem in lokalnem prostoru. Da ne bom krivičen do politike. V vsaki dejavnosti dajejo identiteto njeni akterji. Ustavo pišejo pisatelji, zato ni nobenega dobrega literarnega dela, zato so spori v družbi pisateljev. Kakšna sreča, da se ustave ne da slikati ali kipariti. Če bi se to umetnost spolitizirali, bi po vsej verjetnosti bienele male plastike odpadle. Identiteta je širok pojem, o katerem prema-

lo govorimo. Tako bomo lažje spoznali, zakaj smo manj razviti, kaj moramo menjati in postaviti na prvo mesto.

Partija, ki se rešuje vsega tega balasta, predstavlja sedaj neko zasnovo, kateri je potrebno dati novo identiteto. Mislim, da v tem trenutku ne more biti improvizacije. Razen aktivistov, ki so predani neki ideji, mora nastopiti tudi teorija, teoretično izobraževanje ljudi, ki so se za svojo samokreacijo sposobni znajti v vsaki situaciji. Zato morajo biti marksistični center, študijska središča in razne strokovne komisije mesto idejno-strateških debat. Ko se mnenja in stališča izoblikujejo, ko se postavijo strateški cilji, mora nastopiti volilno telo (npr. komite), ki mora biti usposobljen, da usmerja kolektivno gibanje. Vsako kolektivno gibanje pa mora zasledovati nek strateški cilj.«

— Večkrat slišimo, da so nekatere sedanje metode idejnopolitičnega usposabljanja že preživete. Kaj je za vas v tem primeru balast?

»Mogoče progrobo in ozko govorjeno, če za balast označimo samo tiste, ki so zaradi karizmatičnosti vstopili v naše gibanje. Balast je za nekatere strukture članstva tudi to, da morajo v izobraževanju poslušati vsa mogoča predavanja — od marksizma do ekonomije, sociologije in politologije. In ker je tudi v izobraževanju prisotna vsa teoretična navlaka, ki nima mnogokrat kaj skupnega z našim gibanjem, doživljamo pravo poplavo nevednosti. To se nam mašuje tako, da odstopamo od zastavljenih ciljev. Nekam smešno je, ko se stalno oziramo (tudi v izobraževanju) zdaj na levo, zdaj na desno, ko si jemljemo zglede zdaj tu in zdaj tam. Ker smo zbegani, nas je strah in STRAH IMA VELIKE OČI. Da bom ostal v okviru izobraževanja, bom navedel le en primer: STRAH BOLJŠEVIZMA STRAŠI PO DEŽELI NAŠI. Če sem pošten, moram biti ponosen na boljševisem. Boljševizem ni stalinizem. V boljševski paratiji so bili Lenin, Plehanov, Trocki, Buharin, Zinovjev, Gorki, Majakovski itd. Obstajale so frakcije, vodil se je dialog.

Demokracijski centralizem je pomenil izpolnjevanje naloge, če si obvezo prevzel. Kaj je iz boljševizma storil Stalin, je tudi znano. Če smo v našem gibanju delali napake, za to niso krivi stari boljševiki, krivi smo si sami. Samo na nepoznavanju nekega obdobja se lahko delajo velike politične spekulacije in manipulacije. Nevednega človeka je lahko prestrašiti in politično zmanipulirati. Zato me vsa ta politična scena ne vznemirja in moti. Mislim, da je rešljiva, če namesto strasti in nevednosti postavimo v ospredje argument in dialog, če si postavimo cilj, verjamemo vanj in smo to sposobni povedati ter članstvo animirati. Nekako tako zastaviti izobraževanje pa ni samo branje kuharskih receptov marksizma, časopisov, brošur itd. To zahteva mnogo več!«

Milan JERŠE

DELO TURISTIČNEGA DRUŠTVA NAJ BI BILO NEKAKŠEN MOST

Januarja odprta turistična pisarna v Radencih

Turistično društvo Radenci bo končno uresničilo enega največjih načrtov, ki so ga pripravljali, zbirali denar in uresničevali več let. Januarja 1990 naj bi namreč na avtobusni postaji v Radencih odprli informacijsko turistično pisarno, katere lastnik bi bilo tamkajšnje turistično društvo, zaposlen pa zasebnik.

Prostori so sicer že dolgo pripravljeni (pol leta), vendar do sedaj niso mogli dobiti primerne osebe, ki bi opravljala to odgovorno delo. Zaposleni se bo moral ukvarjati s turisti, ki obiščejo Pomurje, organizirati izlete, jim predlagati najugodnejše izletniške točke, kulturne objekte in gostinske lokale, ki jih lahko obiščejo. V pisarni bo prodajal turistične spominke, propekte in turistične programe iz vsega Pomurja, prav tako pa opravljal administrativne posle za turistično društvo. Pisarna ima 16 kvadratnih metrov, opremiti jo bo moral zaposleni, turistično društvo pa bi mu za začetek pomagalo tako, da mu eno leto ne bi računali najemnine.

Milan Kavčič, predsednik Turističnega društva Radenci

kar dva avtobusa. Predsednik društva Milan Kavčič je o delu povedal: »Delo turističnega društva razumemo v Radencih kot most, ki povezuje poklicne turistične organizacije in kraje. Vemo namreč, da smo turizem ljudje, vendar ne le tisti, ki

se s tem poklicno ukvarjajo. Naš letošnji program dejavnosti je kar obsežen. Končali smo turistično pisarno, oskrbeli za razvoj infrastrukture v Radencih (ploščnik na Kapelski cesti na primer uporabljajo tudi gostje zdravilišča, prav tako so bile potrebne klopi ob tej cesti), 5 milijard dinarjev smo namenili za gradnjo večnamenske dvorane, ki jo bo lahko uporabljalo tudi turistično društvo, in organizirali razne večje prireditve. Julija je zelo uspela cvetlična razstava, na kateri so krajski razstavili svoje rože, septembra smo organizirali praznik grozdja in mošta, ki pa ga krajski še vedno ne sprejemajo za svojega, zato mu bomo morali spremeniti vsebino. Poleg tega pa smo podpirali vse akcije, ki so imele turistični značaj.«

Končno so dobili tudi primerno osebo, ki bo zaposlena v turistični pisarni v Radencih — to bo doseženo animatorka v zdravilišču Radenci.

Bernarda B. Peček

OB PROGRAMSKEM DOKUMENTU ZA 11. KONGRES

S prenovno prerašča ZKS v zvezo ljudi

»Komunisti v Sloveniji smo sprejeli izziv krize. Program izhaja iz neprijazne resničnosti našega življenja in ponuja podoben prihodnosti Slovenije in Jugoslavije, kot jo vidimo komunisti. Da bi zmogli vse to, se tudi sami spreminjamo. Razmere pri nas in v svetu terjajo od nas novih pogledov, razlag in dejanj. Zdjaj si kot smoter zastavljamo evropsko kakovost življenja.« S temi besedami je pospremil na pot vsebino osnutka programskega dokumenta za 11. kongres ZKS, objavljenega v tedniku izjemno velikega formata, predsednik predsedstva CK ZKS Milan Kučan.

»Evropa zdaj! Z Jugoslavijo k Evropi.« Napisal, ki ju lahko preberemo v zgornjem delu naslovnice z rumeno zvezdo na modri podlagi, sta dobra razpoznavna znaka programskega dokumenta slovenskih komunistov, kakor tudi zveneče geslo za evropsko kakovost življenja. Naslovna podoba kolesarke, zavita v meglo, v ospredju pa besede Milana Kučana: »Vključiti se želimo v nosilno misel sodobnega sveta in civilizacije na pragu tretjega tisočletja, imajo nedvomno poseben učinek. Takšnega vtisa se ne moremo znebiti tudi ob prelistavanju drugih strani z obilico slikovnega in propagandnega gradiva, prilagojenega posameznim temam.

Ni kaj! Privlačno za oko. V Zvezi komunistov Slovenije so tokrat znali resnično izrabiti dosežke političnega marketinga, kar je pred spomladanskimi volitvami gotovo izrednega pomena. Okrog 200 različnih političnih parol oziroma sporočil je dovolj vabljljivih za širši krog ljudi, ne le za člane Zveze komunistov. K temu prispeva tudi opuščanje starega političnega izrazoslovja, z uporabo novih pojmov pa nas takoj prepričajo, da gre za zares za korenite vsebinske spremembe. Tako se ZKS odreka svojemu vnaprejšnjemu monopolu v političnem sistemu in je za tekmovalno z drugimi političnimi subjekti. Hkrati se odpoveduje demokracijskemu centralizmu in se opredeljuje za sodelovanje z vsemi demokracijskimi partnerji oziroma se uvršča v novo demokracijsko evropsko levico.

Vsekakor sta vabljljivi tudi naslednji dve paroli: »Naše izhodišče je človek vsakdanjega življenja in legitimnih potreb. Človek, ki hoče živeti v miru, svobodi, ustvarjalnosti, ekološko, zdravo, v enakopravnosti, socialno varno, v družini, ljubezni, sreči, igri in lepoti. Za nas sta smiselna in truda vredna le gospodarjenje in politika, ki upoštevata primarnost teh človeških potreb.« In druga: »S prenovno, spremembo ustavnega položaja in programom za evropsko kakovost življenja prerašča ZKS v zvezo ljudi, ki so za demokracijsko prenovno, v spodbujevalko in nosilko demokracijskih družbenih sprememb. To poraja mnoga nova, izzivalna vprašanja o (dis)kontinuiteti komunističnega in socialističnega gibanja na Slovenskem,

tudi v organizacijski strukturi in imenu organizacije. Zavzemali se bomo za takšne oblike koalicijskega in drugega trdnjega povezovanja, ki naj preprečijo nepotreben razcep znotraj demokracijske levice.«

Zanimivo je gotovo tudi tista opredelitev iz najnovejšega sta-

tutarnega določila, ki pravi, da se v to politično organizacijo lahko vpiše vsak, ki sprejema njene osnovne programske cilje, statut in plačuje članarino. To pomeni, da se vanjo lahko vpišejo tudi verni ljudje, kar je nedvomno velik zaslug v primerjavi z dosedanjimi ideološkimi opredelitvami. Potemtakem lahko poskusijo srečo v partijskih vrstah vsi, ne glede na svetovni nazor, ki sprejemajo programske usmeritve ZK. Lahko bi rekli, da se je odločilna partija že začela, končni izid pa je po uvodnih potezah še pre zgodaj napovedovati!

Milan JERŠE

Pohiteti s sprejemanjem statuten podjetij

V soboški občini ugotavljajo, da je doslej le malo organizacij združenega dela uskladilo svoje statute z zakonom o podjetjih. Po podatkih z začetka novembra se je to zgodilo le v treh organizacijah združenega dela; v Agromerkurju, Komunalni in Vodnogospodarskem podjetju v Murski Soboti. Drugod se na to pripravljajo, časa do konca leta pa ni več na pretek. Procesi nastajanja, obravnavanja in sprejemanja statuten podjetij pa so prav v tem trenutku najbolj aktualni.

Vloga sindikata mora biti v statutu podjetja ustrezno opredeljena, kar naj bi dosledno upoštevali tudi vsi sestavljalci tega pomembnega dokumenta. Če bodo namreč referendumski uspešni, bodo imeli pri tem zagotovo pomembno vlogo sindikalni aktivisti. Zato so v sindikatih natisnili letak, v katerem so zajete minimalne zahteve sindikata za svobodno, samostojno in neodvisno delovanje v novih razmerah. Takšen letak so v nakladi 10.000 izvodov poslali v vse osnovne sindikalne organizacije v občini, kar pomeni, da bi ga moral prejeti vsak drugi zaposleni delavec. Ker pa se je v tej akciji očitno nekaj zataknilo, so se v vodstvu soboških sindikatov odločili, da pošljejo poseben dopis še direktorjem in predstavnikom pravnih služb v organizacijah združenega dela. Od njih tudi terjajo, da jim posredujejo na referendumu sprejeti statut podjetja ali pa kopijo poglavja, ki ureja sindikalno delo v podjetju. Povsod, kjer ne bo omogočeno (tudi statutarno) delo sindikata, bodo prisiljeni voditi aktivnosti za spremembo statuten podjetij.

M. Jerše

(GL)OSA

OH, TA SINDIKAT!

Pravijo sicer, da preveč demokracije (oblast ljudstva) ni dobro in da je za neosveščeno rajo še naprej potrebna trda roka, toda tega nasveta ni mogoče sprejeti, posebno ne v naši družbeni ureditvi, ki je (uradno) socialistična. Potemtakem direktorji naenkrat ne bodo mogli postati mali bogovi, čeprav imajo podlago v zakonu o podjetjih in izvedbenih »samoupravnih« aktih, na primer statutih podjetij. S sestavo teh pa se mudi, saj naj bi se delovne organizacije do konca leta organizirale v ustrezno statusno obliko, kot jo predvideva zakon o podjetjih. Kaže pa, da sestavljalci temeljnega akta (statuta) zdaj, ko so v časovni stiski, hite in v njih povečujejo vlogo direktorja, ob tem pa pozabljajo na delavsko organizacijo, torej sindikat. V naši ljubi Jugoslaviji sicer marsikaj obračamo na glavo, toda sindikata ne kaže kar tako izriniti iz podjetij, prejaz nasprotno: prevzeti bo moral večje naloge, zlasti pri skrbi za gmojni položaj delavcev. Kar zadeva občinski sindikalni svet v Lendavi, lahko trdimo, da se dobro zaveda svojih nalog in se že »vmešava« (ali pa se še bo) tudi tam — v tistih podjetjih — kjer se delavci ne upajo, nočejo, ali pa se ne zavedajo posledic sprejemanja aktov na vrat na nos (na hitro). Obeta se torej vroča jesen, najbrž tudi očitki, vendar se lendavski sindikalni delavci za to ne bodo menili, vsekakor pa ne — vsaj tako sklepamo — energična predsednica Marija.

Š. S.

V CHEMU NI ZDRUŽENA VSA KEMIJA SVETA, VEČINA PA!

Prva samopostrežna trgovina z najširšo ponudbo biaga kemične industrije v Murski Soboti:

- premazi: barve za les, kovino, plastiko, lazurni premazi, barve za stene in tla, avtolaki, laki za parket in pluto, poliuretanski in epoksidni premazi, grafične barve, pleskarski pribor
- lepila za les, parket, gumo, plastiko, kovino, beton
- termo- in hidroizolacijski material
- kemikalije za kovinsko, kemično, tekstilno, grafično industrijo in gospodinjstva
- pralna, čistilna in higienska sredstva
- plastika: granulati, folije za kmetijstvo, gradbeništvo in gospodinjstvo

POLEG NAŠTETEGA VAM LAHKO PO NAROČILU PRISKRBIMO TUDI VSE DRUGE KEMIČNE IZDELKE

Proizvodna podjetja, obrtniki, šole in druge ustanove ter gospodinjje!

VSAK BO LAHKO NAŠEL V NOVI TRGOVINI NEKAJ ZASE — TAKO VAM ZAGOTAVLJA IN VAS PRIČAKUJE OSEBJE NOVE PRODAJALNE, KI BO POZORNO PRISLUHNILO VSEM VAŠIM ŽELJAM!

MURSKA SOBOTA
Titova 5
(prejšnji prostori invalidskih delavnic, na dvorišču knjižarne)
Telefon: (069) 22 650

Chemo

USTAVNI ZAKON ZA IZVEDBO AMANDMAJEV K USTAVI SR SLOVENIJE

So rakete odpisane?

S sprejetjem ustavnih amandmajev k Ustavi SR Slovenije in ustavnega zakona za njihovo izvedbo je slovenska skupščina sprejela in potrdila zahteve delovnih ljudi po sodobnem in tržno naravnem gospodarskem sistemu. S tem prihaja tudi do sprememb pri organiziranju in delovanju posameznih subjektov ter do ukinitve samoupravnih interesnih skupnosti tako na področju družbenih dejavnosti kot tudi gospodarske infrastrukture. Kar zadeva kmetijstvo, ustavni zakon posega na področje zagotavljanja osnovne preskrbe in blagovnih rezerv, posebej opredeljuje varstvo in urejanje kmetijskih zemljišč, do sprememb pa prihaja tudi pri obrambi pred točo.

Na področju zagotavljanja osnovne preskrbe in blagovnih rezerv prihaja do ukinitve samoupravnih interesnih skupnosti, njene naloge pa bo v letu 1990 opravljal republiški izvršni svet. Da bi ohranili kontinuiteto pri opravljanju teh nalog, bo skupščina samoupravne interesne skupnosti za pospeševanje proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe Slovenije imenovala odbor stalnih delegatov, vendar le za področje pospeševanja proizvodnje hrane, ne pa tudi za področje zagotavljanja osnovne preskrbe in blagovnih rezerv. Dosedanji občinski programi s teh področij se skupaj s financiranjem v celoti prenesejo na raven republike, zato se naj v občinah ne bi več sprejemali in izvajali programi pospeševanja proizvodnje hrane.

Za področje varstva kmetijskih zemljišč bo skupščina Zveze kmetijskih zemljiških skupnosti Slovenije izvolila odbor stalnih delegatov, za katerega bo vsa potrebna dela opravljal republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Podobni odbori bodo ustanovljeni tudi pri občinskih kmetijskih zemljiških skupnostih, do nove sistemske ureditve tega področja pa bodo ti odbori sodelovali pri pripravi kmetijskega dela občinskih prostorskih planov. Novost je tudi v tem, da bo skupščina Slovenije za leto 1990 sprejela republiški program varstva in urejanja kmetijskih zemljišč, ki bo vključeval tudi pretežni del nalog sedanjih občinskih kmetijskih zemljiških skupnosti. Te naloge bo v celoti opravljal republiški izvršni svet, medtem ko bodo naloge občinskih skupnosti (razen tistih, ki se prenašajo na republiko in na

stalne odbore občinskih skupnosti) opravljal občinski izvršni svet. Program pospeševanja proizvodnje hrane v republiki bo v letu 1990 enoten, sprejela pa ga bo skupščina Slovenije.

S 1. januarjem prihodnje leto se v Sloveniji ukinja tudi obvezna obramba pred točo. To seveda ne pomeni, da obrambe pred točo v prihodnje več ne bo, saj je možno to vprašanje reševati na drugačne načine. Se pa z ukinitvijo obvezne obrambe za te namene več ne bodo zagotavljala sredstva, ki so jih za to zagotavljali s programi za pospeševanje proizvodnje hrane. Ta sredstva bodo v letu 1990 namenili za regresiranje premije za zavarovanje kmetijskih pridelkov. Kot že rečeno, pa bo možno obrambo pred točo izvajati tudi v prihodnje, vendar na interesni osnovi, kar pomeni, da bodo tisti, ki bodo zanj zainteresirani, morali za to zagotavljati tudi sredstva.

Nadaljnja usoda obrambe pred točo ostaja tako zaenkrat vprašljiva, o tem pa bi kazalo temeljito razmisli, saj sedanja obramba nenazadnje razpolaga že z določeno opremo, v katero so bila vložena tudi velika družbena sredstva.

Ludvik Kovač

Brez dobrega kmetijstva ni stabilnega gospodarstva

Če želimo pogoje gospodarjenja v kmetijstvu izenačiti z drugimi gospodarskimi panogami, potem je potrebno upoštevati nekatere posebnosti kmetijske proizvodnje. Domala na vseh področjih kmetijstva, še posebno pa v rastlinski in živalorejski proizvodnji, je obračanje kapitala veliko počasnejše kot v mnogih drugih panogah, zaradi pomanjkanja lastnih sredstev za tekočo proizvodnjo pa mora kmetijstvo vedno več sredstev nameniti za obresti. Obveznosti do njih so že zdavnaj presegle akumulacijo, zaradi nizke akumulativne sposobnosti pa tudi naložbe v kmetijstvu stagnirajo.

Zvezna vlada je že reagirala na zahteve kmetijcev po znižanju

obrestne mere. Ko je beseda o kreditiranju tekoče proizvodnje z obrestno mero, ki naj bi znašala tretjino eskontne stopnje Narodne banke Jugoslavije, se kmetijci tudi strinjajo. Vendar, kot kaže, zaenkrat to ne bo šlo povsem gladko, saj se zatika pri zagotavljanju sredstev za regresiranje obrestne mere. Najti je treba stabilne vire financiranja, zato predlagajo, da naj se zagotovijo v proračunu federacije. Ker gre za velika sredstva in ker vemo, da je zvezna blagajna največji kamen spotike, ko je beseda o re-balancu proračuna federacije, bodo potrebni veliki naporji družstva, da se potrebna sredstva za kmetijstvo tudi zagotovijo.

Kljub vsem zapletom pa na-

jodgovornejši predstavniki jugoslovanskega kmetijstva zagotavljajo, da se bo predlagani program razvoja kmetijstva vendarle začel uresničevati. Končno nam vendarle postaja jasno, da brez boljšega položaja kmetijstva ni mogoče pričakovati stabilizacije celotnega gospodarstva. Dosedanja praksa je to najbolj zgovorno potrdila.

L. Kovač

Mineralna gnojila iz Madžarske

Mineralna gnojila so nenadomestljivi vir gnojil za gojenje rastline, vendar zaradi vedno višjih cen močno povečujejo stroške pridelave hrane. Mnogi kmetijski pridelovalci so v zadnjem času začeli voziti gnojila iz Madžarske. Na centru Agrokemija v Letniju smo se pozanimali za vrste, sestavo in ceno mineralnih gnojil, ki jih je možno nabaviti. V trgovini — skladišču Agrokemija je možno nabaviti različne vrste in sestave mineralnih gnojil, tako sestavljena kot posamična, katerih pri nas (rezen dušičnih in Thomasovoga fosfata) že nekaj časa več ne uporabljamo, ker jih nobena tovarna pri nas ne izdeluje.

Pridelovalcem sladkorne pese, ki gnojijo na podlagi analize tal je dobro poznan problem, ko dostikrat ne morejo najti na trgu gnojila z ustreznim razmerjem hranil. Iz rezultatov analize tal včasih vidimo da so tla dobro založena ali celo prebogata s posameznimi hranilom, vendar posamičnega gnojila ni moč kupiti. Kmetijski pridelovalci na Madžarskem imajo to prednost, da lahko kupijo tisto hranilo, ki ga potrebujejo glede na založenost tal (obvezna analiza tal vsaka 3 leta) s hranili, vrsto poljščine in na pričakovani pridelok. V zadnjem času veliko uporabljajo tekoča gnojila izdelana po naročni recepturi, vendar transport takih gnojil v Jugoslavijo ni dovoljen. Pridelovalcem, ki se odločijo za nakup gnojil na Madžarskem so na voljo naslednja granulirana mineralna gnojila:

	cena za 100 kg v Forintih
— posamična dušična: KAN 26 %	476
— posamična fosforna: UREA 46 %	415
— posamična fosforna: Superfosfat (18-20 % P ₂ O ₅)	404
— posamična kalijeva: Kalijeva sol (60 % K ₂ O)	486
— sestavljena NPK: 15 — 15 — 15 6708	
	16 — 16 — 16 708
	8 — 21 — 21 793

Cena gnojil je odvisna od dobavitelja, tako da so navedene cene le orientacijske oz. veljavne v centru Agrokemija, s 1. januarjem 1990 napovedujejo povišanje cen za 47 % in opozarjajo naše kupce, da bo skladišče v mesecu decembru zaprto zaradi inventure. Za nakup superfosfata in kalijeve soli je potrebno imeti embalažo (vreče), ker sta gnojili v razsutem stanju (včasih so tudi pakirana).

Za nakup gnojil na Madžarskem se morajo pridelovalci sami odločiti oz. nakup ekonomsko izvedljivo, s strokovnega stališča pa priporočam nakup posamičnih fosforjevih in kalijevih gnojil, v primeru ko so tla enostransko založena.

Superfosfat in kalijeva sol sta fiziološko neutralni gnojili, nezakislujeta tal za razliko od NPK ali UREE, ki so fiziološko kislila. S posamičnimi gnojili lahko izbalansiramo gnojenje, gnojimo samo s tistimi hranili, ki ga v tleh primanjkuje, kar pa lahko ugotovimo le s pomočjo kemične analize tal. S posamičnimi fosforimi in kalijevimi gnojili lahko gnojimo na zalogo, ker se fosfor in kalij slabo izpirata z območja korenin. Priporočamo, da se ta gnojila uporabijo pred setvijo, najbolje je, če jih v jeseni zaorjemo, na slabo založenih zemljiščih je to obvezen ukrep. Superfosfat se ne sme mešati s Thomasovim fosfatom, kalijeva sol se lahko meša z obema. Thomasov fosfat (Skopski) ne smemo mešati s KAN-om, medtem ko superfosfat in kalijeva sol lahko mešamo s konom, vendar moramo mešanico potrositi v dveh dneh. Mešanje navedenih posamičnih gnojil pride v poštev za dognojevanje posevkov, vendar priporočamo, da se fosforjeva in kalijeva gnojila jeseni zaorjemo v tla in se med vegetacijo dognojuje predvsem z dušičnimi gnojili. Superfosfat je po svetu najbolj razširjeno fosforjevo gnojilo, fosfor je topen v vodi, zato hitro deluje, se ne izpira ampak se veže v zemljo. Uporaba superfosfata na zelo kislil tleh se ne priporoča, taka tla je potrebno najprej poapniti.

inž. Z. Novak

Martinovo je za nami in tudi mošta ni več. Uradno je postal vino in temu primerne so zdaj tudi cene. Sicer pa tudi mošta ni bil ravno poceni, pa je bilo kljub vsemu okrog Martinovega veselo. Na Martinovo pa tudi letos ni pozabilo Društvo vinogradnikov Goričko, ki je ponujalo svoj pridelek mimoidočim na stojnici pri soboškem šopingu. Foto: N. Juhov

V TOZDU KMETIJSTVO ČRNCI ŽELJO POSTATI VELIKA KMETIJA

Kmetijstvo, turizem in gramoz

Marsikdo rad v šali imenuje direktorja tozda Kmetijstvo Kmetijskega kombinata Gornja Radgona graščak. Upravne prostore imajo oamreč v stari stavbi, ki so jo pred leti obnovili. Z njo pa imajo še mnoge druge načrte, saj se zavedajo, da je graščina v Črncih Avstrijem zelo pri strcu.

Namesto črvov — živina

Dimitar Sinokapčev snuje načrte, nekateri uspejo, drugi ne. Tako na primer ni uspel program

Dimitar Sinokapčev, direktor tozda Kmetijstvo Črnci

pridelovanja humusa s črvi. Pred leti so jih kupili v velikih količinah, pridelali 100 ton tega ekološkega gnojila, vendar pa so v nemčiji njihovo pošiljko zavrnil, češ da so odkrili neko virusno bolezen. Gnojilo so potrosili po svojih njivah, kajti na domačem trgu se ga ne splača prodajati. kot trdi direktor Sinokapčev, zaradi propadlega načrta niso bili oškodovani.

V prihodnje se bodo usmerili na velike živali — govejo živino. Do sedaj so skrmili okrog 2000 glav, v prihodnje pa bodo število povečali na 3000. Skupno imajo 2100 hektarjev obdelovalnih površin ter 504 hektarje travnikov. 60 odstotkov vseh površin sejejo s koruso, tako so imeli letos 1200 hektarjev površin s koruso in 603 hektarje s pšenico. S pridelano koruso (s pridelkom so zelo za-

dovoljni, saj je povprečni hektarski donos 9 ton) oskrbujejo celotne potrebe Kmetijskega kombinata Gornja Radgona. Vendar pa je njena cena prav smešna, zato želijo v Kmetijstvu Črnci povečati število goveje živine in koruso pokriti v domačih hlevih, prodajati pa živino. Tako bi jim ostalo več dobička kot sedaj, ko prodajajo koruso. In kako bo po novem letu, ko bo namesto 7 tozdov 6 podjetij? Zadnjih deset let ni bilo izgube v nobenem tozdu, ker so si med sabo pomagali in Sinokapčev je prepričan, da bo tako tudi v prihodnje.

Registracija za prodajo gramozov in gostinstvo

Po novem letu načrtujejo v graščini v Črncih še mnoge druge spremembe. Najprej se bodo registrirali za prodajo gramozov, kar samo pomeni, da bodo odslej povsem legalno prodajali gramoz raznim kupcem, ki prihajajo tudi iz sosednjih občin. Sinokapčev meni, da s tem delajo dvojno korist — prodajo gramoz in izboljšujejo kmetijske površine v Apaški dolini, kajti vsako odkrito jamo nato napolnijo z zemjo.

In če bodo že kmetovali kot vsaka velika kmetija, bodo potem še turistična kmetija. Dimitar Sinokapčev je o tem dejal: »Nobena družbena organizacija ni vložila v obnovo stare zgradbe toliko kot mi. Naš toz je dal pred petimi leti 20 milijard dinarjev, da smo prekrili streho in obnovili fasado. V njem sta zanimiva lovska soba in velika dvorana. V zimskem času bomo poskušali urediti še druge notranje prostore. Naš cilj je namreč, da bi zaposlili tudi za registracijo za gostinstvo dejavnost. Ta grad je simbol Avstrije in mnogi bi radi prišli sem. Urediti moramo še okolico, sprehajališče do reke Mure, želimo pa kupiti tudi nekaj konjev.«

K tem načrtom pa res ni kaj dodati.

Bernarda B. Peček

Razvojni BIO-EKO labodji spev za goričko Bukovnico

Upanje v rži na Baboševih razorih

Prej je bilo tod 45 obdelovalnih parcel s kakimi 20 lastniki. Zdaj je KZ Panonka nekaj zemljišč zamenjala, nekaj odkupila in nastal je šesthektarski kompleks, koder naj bi veljale zapovedi zdravega, biološko-ekološkega kmetovanja. Prvi poganjki rži se že vidijo. Tako rekoč sredi deviško nedotaknjene sveta so t. i. Baboševi njeve; okrog in okrog gosta bosta; streljaj daleč Bukovnica, ki sodi v KS Bogojina, vasica, ki je je na videz komaj kaj. Na prelomu stoletja je tu bivalo kar okrog 230 duš, danes jih naštejemo na kvadratni kilometer vsega 22. »Če želimo, da vas, ki sodi med ene najlepših na Goričkem, ne izumre, moramo nujno in hitro ukrepati. Vaščanom je potrebno ponuditi zanje, za družbo in za okolje najbolj sprejemljivo obliko življenja in dela,« je resno zaskrbljen sociolog Albin Kerec iz sozda ABC Pomurka, ki je v začetku oktobra z Anico Gomboc iz TZO Beltinci in Jožetom Puhanom iz ŽVZ anketiral domačine. Anketa je osnova raziskave o Bukovnici.

Starajoča, izumirajoča vaška srenja je to. Kot so vzemimo Panovci. O cestno-avtobusni povezavi ni, da bi modrovali, je pa zanimiv podatek, da je pri 23 hišnih številkah kar devet telefonov; telefonsko omrežje so potegnili pred tremi leti. Prav tako zgovorno je dejstvo, da je strojno-tehnična opremljenost v primerjavi z velikostjo kmetij — prevladujejo mešane z ne ravno visoko življenjsko ravni — in demografskimi gibanji (natanko polovica kmetij je brez naslednika) prevelika, saj 85,5 hektarja obdelovalnih površin obdeluje 20 traktorjev. Eden mlajših kmečkih gospodarjev Pavel Meričnjak pač ne more biti židane volje. »Sem za projekt biohrane, toda najprej naj določijo pogoje; torej kako bo s plačilom oz. odkupnimi cenami, strokovnim svetovanjem in drugimi vrstami pomoči.« Kaj pa sodi o tem, da bi v Bukovnici poskusili z uvedbo sicer že izumirlih ali pozabljenih tradicionalnih obri? »Zamisel je zanimiva, žal pa težko uresničljiva. Treba je imeti obrtniško znanje, mladina pa je po svoje zaposlena — ali doma ali v službi. Vse je odvisno od tega, kaj more ponuditi družba za razvoj tega območja.«

Nič manj črnogled ni starejši

Komaj kaj je je Bukovnice, goričke vasice, potrebne revitalizacije. (Foto: Jože Pojbič)

kmet, sicer gozdni delavec, Leopold Horvat, čigar šesthektarsko posestvo je na 30 in več parcelah. Žal mu je, da se ne ukvarja velikopoteznejše z živinorejo. Moral bi postaviti sodobnejše, večje hleve, s še oklepa. Z naslednikom tudi ni nič gotovo, kako bo. O biohrani pa takole: »Težko bo s hlevskim gnojem. Živine je namreč malo. Seveda bi poskusili, če...« A naj ostane neizgovorjeno, kot naj bo za zdaj neizgovorjena sicer žgoča zadeva s koma-

mo uvideli, da smo zgrešili, bomo nehali.« Območje Bukovnice je v prostorskih sestavinah občinskega in republiškega načrta do leta 2000 opredeljeno kot območje posebnega družbenega pomena s predlogom razglasitve za krajinski park. To je hkrati prvi stavek iz gradiva Revitalizacije vasi Bukovnica — predlog ureditve območja in uvajanje alternativnega kmetijstva, k čemur se bomo še vračali.

Branko Žunec

FRANCEKOV
PREMIŠLJANJE

Martin je naredil svoje!

Vino je dobro, malo ga je.

Kaj mi pomaga kakovost.

če na trgu tako ali tako ni razlike v ceni.

TURNIŠČE: cene pujskov

Pomudba pujskov na sejmu v Turnišču je še vedno skromna. povpraševanje pa veliko. Tako so rejci tudi minuli četrtek, 9. novembra, prodajali le 22 pujskov, kupcev pa je bilo nekajkrat več. Za par 7 do 10 tednov starih pujskov, težkih od 15 do 20 kilogramov, so zahtevali od 4.000.000 do 5.000.000 dinarjev, prodali pa so vse živali.

Sejem v Turnišču je vsak četrtek, začne se ob 7. uri, prodajalci pa morajo imeti za živali potne liste.

Kaj je to — veleizdaja?

Dne 4. 11. 1989, takoj po tv dnevniku, je bil, kot običajno, tudi dodatek, imenovan UTRIP.

Gledalci so imeli res izjemno priložnost ugotoviti, s kakšnimi vatli nekateri poklicani merijo čas, ki ga živimo.

Slovenec in njene voditeljice kratko malo brez vsake odgovornosti, brez sramu, brez tega, da bi jih zapekla lastna vest, obtožujejo veleizdaje!

Ker podpisanemu ni jasno, kaj pojem veleizdaja pomeni, sprašuje? Nekega dne, nekako dve leti pred smrtjo, Vladimir Bakarič, ki je odgovarjal na vprašanje, zakaj Jugoslavija tako slabo gospodarsko stoji, dobi frapanten odgovor, ki se glasi približno tako: Veste, nekaj let smo živeli na kredo! Mar ne gre v danem primeru za veleizdajo, ko neka država, v tem primeru Jugoslavija, živi na kreditu tujca?! Mar ni veleizdaja ugotovitev, da so narodi Jugoslavije od 1941. do 1945. dali milijon sedemsto tisoč življenj za boljši jutri, danes pa živijo na robu eksistence! Celo tako daleč smo prišli, da uvažamo socialne kuhinje kljub visoki donosnosti socializmu! Mar ni veleizdaja ugotovitev, da so priznani »ljudski« voditelji posedli in si prilastili ogromna bogastva od Br. nov do Neuma, od Mostarja do Triglava?!

Veleizdaja je tudi takšna ugotovitev: državljani naj bi brezprizivno zaupali instituciji, ki jo imenujemo pravosodje, zakonodajalec. Kaj se je zgodilo? Zakonodajalec je vedel, kaj hoče, ko je sprejemal poseben zakon, ki je postavljaval pravne okvire za sestanek »neuvrščenih« — in glej ga spaka — zmotil se je v datumih, tako da so v interesu najnižjih družbenih slojev tisti, ki jim je družba tako pri srcu še po koncu srečanja uvažali skromne mercedese in volve. Da, tudi to je veleizdaja. Ne tako skromno izdajstvo je tudi to, da približno milijon in pol Jugoslovancev hlapčuje po širnem svetu kljub »zmagovitosti« revoluciji! In resnici na ljubo in v srečo teh zdomcev so celo desetkrat bolj stimulirani. Za veleizdajo revolucije imam tudi masovno ubijanje državljancev po drugi svetovni vojni, od Kočevja, Teharja, Pohorja, Golega otoka itn.

Veleizdaji smo priča tudi te dni, ko v »interesu politične trdnosti« pobijajo mlada, ničesar kriva življenja na Kosovu. In končno, veleizdaja je tudi to, da kot družba v celoti, ki ima vse možnosti pozitivnega razvoja, danes — gledano skozi evropsko optiko — stojimo najslabše, tako moralno, mednarodno, politično in predvsem ekonomsko. Zakaj tako, kdo je krivec? Tudi sem sodi oznaka veleizdajstva interesov države v celoti.

Tako upam, da sem vsaj delno odprl oči tistim — predvsem s juga države, ki tako radi uporabljajo to strašno besedo »IZDAJNISTVO«, in to žal z ničemer dokazano.

Ker taka medsebojna obtoževanja ne vodijo nikamor, predlagam pozitivnejšo smer, smer tekmovalnosti, katera nacija oz. republika bo prej dosegla ali vsaj poskušala doseči evropsko visoko kotirane ravni. In tako bi se brez travme lepo izognili »jugogoniji« ...

M. Sobota, 7. 11. 1989

IVAN KRIŽAN,
Trstenjakova 19

Realsocialistična lupina v Soboti se ne da

Z demantijem izpod peresa B. Žunca, objavljenega v Vestniku, predsedstvo OK ZKS M. Sobota potrjuje dejstvo, da še ni zrelo niti za Kučanov koncept demokracije, kaj šele za resnično svobodo izražanja resnice in mnenja posameznika, za resnično demokracijo.

Kdor vsaj malo spremlja in je spremljal politiko OK ZKS M. Sobota, se spominja, da se je R. Cipot kot sekretar OK ZKS predstavil tako v Vestniku kot na radiu M. Sobota s programom, kar je bilo za tedanje čase nenačrtno, vendar spodbudno za občane. Začetni elan R. Cipota in upanje občanov sta kaj kmalu zamrla. Sekretar Cipot se je moral prav gotovo podrediti mnenju in politiki povprečnežev v tedanjem predsedstvu. Do podreditve svojih idej i dejam povpre-

čnežev ga je dovedlo spoznanje, da še ni dozorel čas za njegove revolucionarne spremembe in morda osebni interes. Celotni občinski in tudi slovenski javnosti so tudi dobro znani dogodki iz M. Sobote ko je bil sekretar OK ZKS prav R. Cipot. Spomni-mo se samo dveh, in sicer dogodkov na SCTPU in ob gradbenih parcelah pri Ledavi.

Odstopi funkcionarjev v ZK so bili vedno zaviti v meglo. Vzroki zanje so bili vedno bolezen, prevzem druge funkcije ali pa da na lastno željo ni hotel ponoviti mandata. Vzrok in motiv odhoda R. Cipota sta jasna. Odšel (odstopil) je, ker svojega znanja in sposobnosti ni hotel naslednji dve leti podrediti mnenju povprečnežev.

Zato je demantiranje članka B. Žunca, ki hoče v meglo zavito

resnico razvozlati in posredovati širši javnosti, nekorektno dejanje predsedstva OK ZKS do avtorja, javnosti in R. Cipota.

Vsakemu bralcu tega spornega članka je jasno, da si avtor B. Žunec, ki je znan po dokaj objektivnem pisanju o zelo perečih in žgočih temah oziroma dogodkih v Pomurju, ne bi dovolil take pustolovščine, s katero bi svoje zaupanje pri bralcih zapravljal na tako poceni način. Javnost je o podobnih specialitetah, ki jih hoče B. Žunec v omenjenem članku razvozlati in izhajajo iz kuhinje predsedstva OK ZKS, dobro informirana z ulice. Postavlja se tudi vprašanje, ali je poteza predsedstva OK ZKS v času, ko hoče R. Cipot s sodelavci oživiti program, s katerim je pred leti padel na izpitu, naključna ali spretno izbrana.

Kadar se na slovenski tleh in celotni vzhodni Evropi lomijo zgo-

dovina, hoče predsedstvo soboških komunistov z blokado informacij in svobodnega izražanja misli pomurskega človeka še naprej držati na vajetih in se pred slovensko javnostjo hvaliti, da so tu še vedno dobri ljudje. S tem postopkom je predsedstvo OK ZKS jasno pokazalo, da v občini ni sposobno ustvariti takega političnega prostora, v katerem bi lahko zaživel kakršenkoli koristen in pameten program posameznika ali skupine. To je tudi dokaz, da RUMENO—MODRO—ZELENA barva na RDEČI podlagi, niti slogani ne spremenijo pameti, razmišljanja in zavesti človeka.

NA POTEZI SO VOLILCI. Z oddajo svojih glasov morajo biti previdni, da le-teh ne podarijo tistim, ki hočejo prihodnost premurskega naroda krojiti po meri preteklosti.

Karel Kozic

Z VELIKO TRUDA DO NOVIH PRIDOBITEV

Kadarkoli gre kolo izmed krajanov skozi okrilje čudovitega, samotnega predela konjskih gramoznic, lahko vselej občuduje lepoto tega območja — konjske lahode. Že marsikdo si jih je prišel ogledat in najbrž jih bo še več. Ne samo ribičev in lovcev, temveč tudi drugih ljubiteljev narave. Že četrto leto Ribiška družina — temeljna enota Apače ob veliki pomoči KK G. Radgona, tozdr Kmetijstvo Črnci in ogromno poštrenovalnostjo članov svoje temeljne enote gradi ribiški dom. Kot vsako društvo tudi ribiška družina potrebuje za svoje delovanje določena finančna sredstva in prostor, kjer bi se člani lahko sestajali.

Ko smo leta 1985 začeli z aktivnostjo za uresničitev naše zamisli o ribiškem domu, smo imenovali gradbeni odbor in o tem seznanili tudi skupščino Ribiške družine Gornja Radgona, ki je razumela našo željo, nas podprla in sprejela soodgovornost za gradnjo. Pri tem ne smemo pozabiti tozdr Kmetijstvo Črnci KK G. Radgona, ki nam je ves čas stal ob strani in pomagal. Tako so nam na njihovem ozemlju pomagali najti ustrezen prostor, kjer stoji dom (zgrajen že do četrte faze), in pridobiti gradbeno dovoljenje. Konjske gramoznice s svojo lepoto so bile pravišnje mesto za naš dom in tudi člani naše temeljne enote so se povsem strinjali s tem. Na osmih arih ozemlja, ki smo ga dobili od tozdr Kmetijstva Črnci, smo kmalu začeli z aktivnostmi. Odločili smo

se, da pričnemo z akcijo pobiranja prostovoljnih prispevkov med člani društva, občani KS Stogovci in Apače ter v ozdih na našem območju. Odziv na našo akcijo je bil izredno dober. S tem se nam je odprla pot, da uresničimo našo dolgotrajno željo. S ponosom lahko povemo, da smo zgradili dom tako daleč, da ga bomo v prihodnjem letu že odprli za uporabo. Pri gradnji smo imeli veliko podporo med krajanom in ozdi. Posebej se zahvaljujemo tozdr Kmetijstvu Črnci in Gozdno gospodarstvu KK G. Radgona, tozdr Elektro G. Radgona, KZ Apače, GG Ruše, Lini Apače, KS Stogovci, LD Apače, župnišču Apače in posameznikom Janezu Perku, Janku Šmidu, Jožetu Jerbicu, Andreju Vreči in seveda vsem drugim članom naše temeljne enote, ki so veliko pripomogli s svojim delom.

Vsi se zavedamo, da je bila akcija vredna našega truda, da bodo ure prostovoljnega dela mnogih članov naše temeljne enote namenjene ne le gradnji doma, temveč bodo skrbeli tudi za ohranjanje čistega okolja ter ne bodo dovolili, da se konjske gramoznice spremenijo v smetišča, kar se je ponekod že dogajalo. Dom, ki raste med gramoznicami v Konjšču v KS Stogovci, bo z zadovoljstvom sprejel v svoje okrilje ne samo ribiče in lovce, temveč bo na razpolago vsem krajanom naše KS in tudi drugim občanom. S tem bo odprl za vsakogar in tako dokazoval vse večje zanimanje za ribištvo, obenem pa bo svetla luč poštrenovalnosti, nenehne dela in truda ribičev naše temeljne enote.

Bojan Macuh

Murska Sobotica slovi kot eno lepše urejenih in čistih mest v Sloveniji. Ob tem se tisti, ki se vozijo ali hodijo po mestu, le redko zavemo, da imajo dosti zaslage za to čistost in vrtnarji Komunalnega podjetja Sobotica. Za čistočo med 6 cestnimi prometnimi v Murski Soboti že vrsto let skrbi tudi Slavko Loren. Da so ulice zjutraj čiste, mora zgodaj vstati, saj avtomobila, s katerimi se na delo vozi iz Kušanovec, odpelje že ob 4. uri. Svoj poklic opravlja z veseljem, čeprav je ves dan pod vedrim nebom izpostavljen vremenskim neprilikam. Slavko tako rekoč živi z ulico. Pozna vse, ki se vsak dan vozijo mimo njega in dobro pozna dogajanja na ulicah. Motijo ga vozniki, ki zjutraj v zadnjem hipu hitijo na delo in ogrožajo pešce. Sicer pa so nepazljivi tudi pešci, predvsem soljarji, ki prečkajo cesto ob rdeči luči na semaforju, po pločnikih in cestah pa odmetavajo odpadke. Stanovalci blokov, pa tudi trgovci na tržnici imajo nelep navado, da zavrzene stvari odlagajo kar ob kontejnerje. Slavko pa delo otežuje tudi malomarnost delavcev Cestnega podjetja, ki slabo asfaltirajo ceste. To je vidno tudi na fotografiji, kjer nova asfaltna prevleka ne sega do roba pločnika. V takem jarku se nabira veliko nesnage, ki je ni mogoče počistiti z lopato.

Boris Hegediš

Možete besede tovariša Staneta Kavčiča — »Na vprašanje beograjskih novinarjev Politike, ali je mogoče pričakovati, da bo Slovenija dala pobudo za sklicanje zbora narodov, ki naj bi razpravljali o problemu omejitve stopnje prispevka na 26 odstotkov, je tovariš Stane Kavčič odgovoril: Ne morem in ne želim ničesar prerokovati. Mi v Sloveniji ne zahtevamo nobenega denarja od organov federacije, želimo in zahtevamo pa razumevanje, da je nujno potrebno, da slovenska skupščina v sodelovanju z vsemi drugimi političnimi in društvenimi činitelji odloči, kako bo razdelila naš narodni dohodek, potem ko je Slovenija svoje obveznosti do federacije že izpolnila. Če za to ne bo razumevanja, so politična in druga trenja neogibna. Trdno sem prepričan, da ogromna večina delovnih ljudi v Sloveniji ne želi, da bi prišlo do njih, moram pa iskreno reči tudi to, da nismo pripravljeni za vsako ceno ogniti se jim.« (Vestnik, št. 2/68, 18. januarja 1968)

Ivan Kreft: Dr. Grossmann — prvi filmski delavec na Slovenskem — podlistek iz tistih dni.

Uprava Vestnika sporoča: Doslej v akciji 1865 novih naročnikov — »Akcija za zbiranje novih naročnikov se nadaljuje. Od 1. novembra lani do 29. januarja letos se je nabralo 1865 novih naročnikov.« (Vestnik, št. 4/68, 1. februarja 1968)

Aktualnost tedna — Kaj bo z železniško progo Murska Sobotica—Hodoš? V Radenci posvetovanje o gradnji hidroelektrane — »Skupnost jugoslovanskega elektrogospodarstva je pripravila posvetovanje o gradnji hidroelektrane. Posvetovanje se je začelo včeraj in bo končano 29. marca. Na njem sodeluje s strokovnimi referati okoli 250 strokovnjakov iz vse Jugoslavije. Na posvetovanju, ki je eno največjih te vrste doslej pri nas, bodo prebrali skoraj šestdeset referatov.« (Vestnik, št. 12/68, 28. marca 1968)

O čem so se pogovarjali kmetje pri predsedniku republiške skupščine tovariša Sergeja Križarja — »Ivan Oman iz KZ Skofja Loka je dejal, da je v slovenskem kmetijstvu še veliko rezerv, ki niso izkoriščene. Izboljšati bi bilo treba tudi strokovno usposobljenost kmetov. Organizirali naj bi večerne kmetijske šole. Predlagal je, naj bi država

bolj zaščitila kmetijsko proizvodnjo. Govoril je tudi o tem ali kmetje potrebujejo tudi neko poklicno organizacijo in da je premalo poslancev iz vrst kmetov, čeprav ustvarjajo 15 odstotkov narodnega dohodka.« (Vestnik, št. 17/68, 9. maja 1968)

Na svetovnem prvenstvu v Linzu življenjski uspeh ljutomerskega kegljca — Miro Steržaj svetovni prvak (Vestnik, št. 23/68, 20. junija 1968)

Uprava našega lista je izdala spominsko črno-belo razglednico v počastitev 100-letnice I. slovenskega tabora v Ljubotermu. Razglednice bodo prihodnje dni v prodaji na vsem območju ljutomerske občine in na drugih večjih krajih v Pomurju. Razglednica naj bi prispevala k množični udeležbi naših občanov in njihovih svojcev na osrednji proslavi v Ljubotermu. (Vestnik, št. 34/68, 12. septembra 1968)

Kdaj za prestiske rudarje boljše? — Zapis pred likvidacijo rudnika Premogovnik Presika — Delavci je treba dati primeren kruh — Ob pravem času pristopiti k reševanju težav (Vestnik, št. 40/68, 17. oktobra 1968)

Zapik iz leta 1968: Pomurje mora v program perspektivnega razvoja Peideset let začetka socialne revolucije v Prekmurju — »Nej nam trbej cukra in tobaka, dajte nam pravico« (Vestnik, št. 46/68, 28. novembra 1968)

V isti številki Vestnika: Bilo je v letih, ko se je rodila republika — Vestnikova transverzala — Vestnikova novoletna transverzala — »Lagva cesta in drodani plot ne kvarita pajdajstva«

Na naslovnici prve številke našega časnika v letu 1969 (9. januarja) smo sporočili: Vlak št. 6228 — Ob zadnjem »Mariškinem« žvižgu. IGNORANTIA IURIS NEMINEM EXCUSAT — so rekli že stari Rimljani, pri nas pa ravno tako velja: nepoznavanje zakona nikogar ne opravičuje. (Tole se je dalo najti v zgodnjih 70-ih letih v Vestniku — na straneh z Uradnimi objavami.)

Končno je tu še slogan iz tedanjega časa: Pokažite naš list tudi sosedu, ki ga morda še nima! In svarilo, dovolj aktualno danes: Previdno s herbicidi! (B.Ž.)

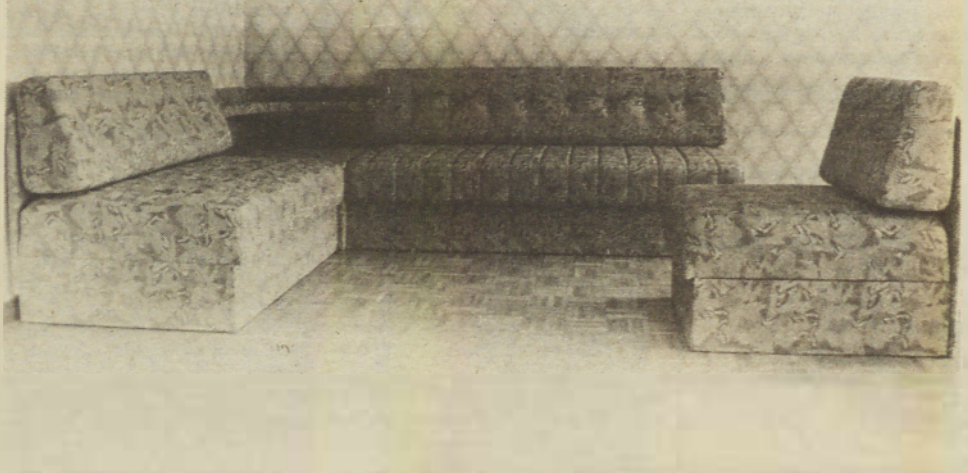

TAPETNIŠTVO

- Vse oblažinjeno pohištvo, prilagojeno slehernemu prostoru, izdelamo ali vam ga obnovimo.
- Morda ste se naveličali svoje stare sobne garniture in drugega oblažinjene pohištva? Morda vam ni več všeč barva ali je oblažinjeno pohištvo dotrajalo? Pridite na pogovor k nam in ustregli vam bomo.
- Na vašo željo pridemo tudi na dom, si ogledamo prostor in se skupaj z vami dogovorimo, kakšno oblažinjeno pohištvo bi najbolje ustrezalo prostoru in opremi v njem.
- V zalogi imamo sodobne vzorce pohištvenega blaga, ki si jih lahko ogledate in izberete najprimernejšega.
- Naše izdelke lahko kupite v vseh trgovinah s pohištvom širom po Sloveniji ali pa vam jih izdelamo po vaši želji.

• V TAPETNIŠTVU, KI JE ENOTA SOBOŠKEGA KROJA, SO PREPRIČANI, DA BOSTE ZADOVOLJNI Z NJIHOVIMI KAKOVOSTNIMI IZDELKI IN DOSTOPNIMI CENAMI!

Vse potrebne informacije: KROJ — TAPETNIŠTVO, Cvetkova ulica 1, Murska Sobotica, Telefon: (069) 21 108

Posvetovanje slovenskih bibliotekarjev

Knjižnice in javnost

Slovenski knjižnični delavci so imeli v dneh med 9. in 11. novembrom v Radenci strokovno posvetovanje na temo, zapisano v naslovu, in svojo 7. redno skupščino Zveze bibliotekarskih društev Slovenije. Gostitelji in obenem glavni organizatorji najmožnejšega in najstrokovnejšega shoda slovenskih knjižničarjev so bili (zdaj že tretjič v svoji zgodovini) člani domačega društva, to je Društva bibliotekarjev Pomurja.

Posvetovanje, ki se je začelo s krajšim kulturnim programom, v katerem so sodelovale mlade pevke noneta iz Razkrija in gledališki igralec Rajko Stupar z odlikom iz Kranjske. Povesti o dobrih ljudeh, je odprl predsednik ZBDS Tomaž Kobe, udeležence pa so med drugimi pozdravili in jim zaželeli uspešno delo predsednika domačega društva Vera Goricki, predsednik Skupščine občine Gornja Radgona Peter Fridau in slavnostni govornik — podpredsednik RK SZDL Ciril Zlobec, ki je poudaril tri osnovne stvari: nujnost modernizacije dela v knjižnicah, zahtevo družbe po znanju za vse in smotnost pri načrtovanju gradenj novih knjižnic.

V otvoritvenem delu posvetovanja so najuspešnejšim knjižničarskim delavcem podelili Čopovo diplomu, ki sta jo letos dobila France Režun iz Trebnja in Ema Novak iz Domžal, avtorjem najboljših strokovnih razprav z bibliotekarskega področja pa nagrade Kalanovega sklada, ki so jih prejeli Mirko Popovič iz NUK-a, Silva Novljan iz Knjižnice Otona Župančiča v Ljubljani, Breda Filo iz Univerzitetne knjižnice v Mariboru, Tatjana Banič iz NUK-a, dr. Branko Berčič s Filozofske fakultete v Ljubljani in Maks Veselko s PA v Ljubljani.

Pomursko knjižničarstvo je širšemu slovenskemu bibliotekarskemu svetu predstavil vodja Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti Jože Vugrinec, ki je med drugim zanj ugotovil: »Še donedavna tradicionalni zaostanek pomurskega knjižničarstva z razvitejšimi slovenskimi območji se iz leta v leto manjša, saj so po dejavnosti naše občinske matične knjižnice, a tudi nekatere šolske, v zadnjih letih že povsem v koraku z razvitejšimi središči, čeprav so njihove možnosti poslovanja gotovo med najslabšimi na Slovenskem. Tako so do neke mere uspešne npr. pri temeljni knjižni zalogi, sorazmerno dobri strokovni usposobljenosti kadrov, pripravi kakovostnih razstav, vključevanju v kulturno življenje v občinah, pri vsakoljetnem naraščanju izposoje in obiska itd. Sem seveda sodi tudi uspešno sodelovanje murskosoboške in — v nekoliko manjšem obsegu — lendavske knjižnice z republiko Madžarsko in pa delo teh dveh ustanov za pripadnike madžarske narodnosti v obeh občinah.«

Seveda pa referent ni mogel tudi mimo senčnih strani knjižničarstva v naši pokrajini, predvsem ne mimo težav največje pomurske knjižnice: »Kar otežuje njih delo oziroma poslovanje, pa je premajhen letni dotok gradiva, prešlaba opremljenost z modernimi delovnimi sredstvi, prostorska stiska in dejstvo, da so vse štiri pomurske občinske matične knjižnice v »sožitju« z drugimi ustanovami. Pri vseh naštetih problemih je na najslabšem osrednja knjižnica, to je soboška.

Tako npr. pri letnem prirastu gradiva ta ne dosega niti 55% predpisane povprečne standarda. Če upoštevamo, da sem ni vračunan le nakup, temveč tudi obvezni izvod, zamenjava

in dar, kar knjižnico nič ne stane, vidimo, kako daleč smo od normativov samo na tem področju, čeprav je tudi res, da je soboška občina po prebivalstvu med največjimi v Sloveniji, kar zvišuje zahteve po prirastu (ta bi moral znašati 13.000 enot letno). — Tudi prostorska stiska je v vseh naših občinskih matičnih knjižnicah in v nekaterih šolskih precejšnja, že kar neznosna pa v murskosoboški SIK, kjer imamo poleg dveh dislociranih oddelkov še dve ločeni skladišča, gradivo torej kar na štirih mestih. Edino, kar nam prav v teh dneh daje trohico upanja na boljše, je neke vrste gibanje, ki se v javnosti začne pojavljati za novo knjižnično stavbo. Če bo slovensko knjižničarstvo pri prizadevanjih za zgraditev nove knjižnice v središču Pomurja lahko kakorkoli sodelovalo, ga prostim, da to po svojih močeh tudi stori!« Vugrinec je v svojem nastopu drugim tudi priporočil, naj ne sprejemajo nikakršne simbioze ali celo gostajstva svojih knjižnic pri drugih ustanovah, kajti pomurska izkušnja glede tega je slaba, se dotaknil sodelovanja med slovenskimi splošnoizobraževalnimi knjižnicami, govoril o odnosu Narodne in univerzitetne knjižnice do prej omenjenih knjižnic, pri čemer je pri nacionalni knjižnici pogršel predvsem več svetovalnega dela ob uvajanju računalnikov v delo splošnoizobraževalnih knjižnic, in končal z mislijo, da je sodelovanje tako med pomurskimi knjižnicami kot med SIK iste skupine in le-teh ter NUK-om izredno slabo. Predvsem ta misel je izzvala še nekaj kratkih kritičnih nastopov, ki so od nacionalne knjižnice zahtevali boljše delo.

Sledili so referati na temo Knjižnice in javnost, med katerimi so posebej izstopali naslednji: Ivana Kanič Stiki z javnostjo — pomen in oblikovanje identitete knjižnice, Melite Ambrožič Dostopnost informacij in njihovi uporabniki in Nade Česnovar Marketing v visokošolski knjižnici.

Na svoj račun pa so lahko prišli tudi šolski knjižničarji, ki so poslušali kar šest referatov v zvezi z delom šolskih knjižnic.

Osnovna misel, ki jo je vsak knjižnični delavec s posvetovanja moral odnesti, je bila: vedno bolj aktualno postaja razmerje med knjižnicami in javnostjo; uporabniki zahtevajo od knjižnice vedno več, zato morajo biti le-te dobro urejene, dobro organizirane in dobro prilagojene potrebam obiskovalcev. Ali — to pa je bilo slati še v otvoritvenih nagovorih in zveni bolj domače — knjižnice naj so za današnjo rabo.

K boljšemu delu bodo slovenske bibliotekarje zavezovali tudi sprejeti sklepi s posvetovanja. Med njimi je za široko javnost morda zanimiva tudi pobuda, ki jo bodo posredovali Skupščini SRS, katera naj bi od zakonodajalca zahtevala spremembo zakona o prepovedani literaturi, tako da bi vse knjižnice in druge ustanove lahko odprle zaprte trezorje s prepovedano literaturo.

J. V.

Knjiga, kdo te ljubi?

Končal se je mesec knjige, ki je uradno trajal od 15. oktobra do 15. novembra. Knjiga je bila v tem času res deležna nekaj več pozornosti. Marsikje so pripravili razstavo, bilo je tudi nekaj razprav oziroma pogovorov ter drugih aktivnosti v zvezi s knjigo, knjižničarstvom, knjižnimi ustvarjalci ipd. Se največ vsega tega se je vrstilo po šolah; tudi v Pomurju je bilo tako. In dobro je, da k branju knjig posebej spodbujamo mlade, zlasti z bralno značko in tako imenovanim obveznim branjem, ki je sestavni del pouka materinščine, kajti če knjigo vzljubiš v mladosti, jo boš težko zavrgel tudi v kasnejših letih. Pa ni tako lahko ostati zvest bralec knjig, ko pa te oblegajo televizija, časopisi, revije in ko te življenje sili v nenehno pehanje za kruhom. Zvečer, ko bi napolnjen imel čas, od utrujenosti dokaj hitro zaspiš pred televizorjem. Najbrž lahko mirno zapišemo, da marsikdo med odraslimi ne prebere letno niti ene knjige. Kruta resnica!?

Med šolarji je na srečo drugače, tudi zato, ker hočeš nočeš morajo brati knjige, ker mladi še niso tako obremenjeni z materializmom, ker jih nekdo navdušuje za branje. Na videz je torej tam vse lepo in prav. Toda obstaja tudi druga plat, predvsem če vzamemo pod drobnogled položaj in skrb za šolske knjižnice. Te naj bi bile neke vrste kabinet, v katerem bi učenci spoznavali knjigo kot vzgojno-izobraževalni pripomoček, kjer bi našli dovolj zanimivih in novih knjig, kamor bi hodili na literarne ure ali pogovore s knjižničarjem ter imeli še druge aktivnosti v prostem času.

Prav te dni pripravljajo analizo stanja šolskih knjižnic v lendavski občini. Po kriteriju občinske izobraževalne skupnosti naj bi imeli na vsaki šoli na 16 oddelkov učence zaposlenega knjižničarja s polovičnim delovnim časom, pa seveda tudi primerne prostore, kader in dovolj bogat knjižni sklad. Analiza stanja pa kaže, da imata knjižničarja le dve osemletki (Lendava in Črenšovci, drugod to delo opravljajo učitelji, tudi zato, da si »krpajo« učno obvezno), da so primerni prostori in torej ustrezno urejene knjižnice samo v Lendavi, Veliki Polani, Turnišču in Odraneh in da nikjer ne morejo biti zadovoljni s knjižnim skladom. Denar za nakup knjig namreč vedno bolj kopni, ker je to dogovorjeno, in ne zagotovljen program vzgojno-izobraževalnega dela na šolah. Če bi pogledali še v druge pomurske občine, žal najbrž ne bi mogli pisati kaj dosti bolj spodbudnega.

Jože Graj

Ljubiteljska zveza je zasedala

Obojestranski molk v soboški ljubiteljski organizaciji bi lahko dejali po slišnem na zadnji seji predsedstva občinske Zveze kulturnih organizacij. Ali drugače zapisano: tam, kjer ni dejavnosti, tudi ni zanjo namenjenih sredstev.

Malce nerodno pa je le, da med načrtovanjem v prihodnjem letu ni jubilejnega festivala folklorne v Beltincih, ki je osrednja poletna kulturna prireditev ne le v občini, ampak celo v regiji. V njej se že dlje časa dogovarjajo tudi o izdajanju tako imenovane kulturološke revije, vendar dlje od neuspešnih dogovorov še niso, ker eni vztrajajo pri kakovosti, drugi pa pri stališču, da želijo za soudeležbo sredstev tudi udeležbo avtorjev iz svojih okolij. Kakšen bo izid, bo jasno, ko bo že dlje časa napovedovana publikacija, ki naj bi iz varčevalnih razlogov izšla na časopisnem papirju in ne v revijalnem tisku, ugledala luč sveta.

Sicer pa so člani predsedstva soglašali tako z osnutkom programa dejavnosti kot z reorganizacijo zveze ljubiteljev (katere poklicni tajnik je bil zaradi bolezni odsoten), ki bo v letu 1990 gostiteljica številnih glasbenih ter drugih medobčinskih srečanj. Gledaliških gostovanj pa bo lahko več po usposobitvi grajske dvorane (čeprav je namenjena predvsem domači ustvarjalnosti in projekcijam video- in drugih filmov), predvsem pa po povečanju odra v dvorani kina Park, ki je pravzaprav večnamenska dvorana.

B. Bavčar

DODATNA KULTURNA PONUDBA

Tradicionalne Dneve domačega filma, ki bodo v Pomurju letos potekali od 19. do 24. novembra, bodo v Gornji Radgoni popestrili z nastopi različnih skupin in posameznikov. Tako bo v nedeljo pred projekcijo Markovičevega favorita — film Zbirni center — zaplesala domača plesna skupina v družbi z Viharjem in Kingom. V ponedeljek bo imel premiero nov glasbeni ansambel, ki deluje pod okriljem DKUD Svoboda Gornja Radgona, v torek bo Slovenca (po literarni predlogi Ferija Lainščka) interpretiral Miki Roš, v sredo pa bo predstavitev novega amaterskega filma domačina Franca Mogača. Poleg naštetih dodatne kulturne ponudbe ob filmskih dnevih pa je bogata tudi siceršnja v Gornji Radgoni, za kar ima zaslug kulturni delavec Roman Sluga. bb

SLIKE DVEH

V razstavnem salonu hotela Radin v Radencih je od tega petka do petka 24. novembra na ogled razstava» tridesetih likovnih del Vilka Grleca in Jožeta Vidonja. Soboška likovnika, člana LIKOS pri kulturno-umetniškem društvu Štefan Kovač, predstavljata v akvarelih in olju predvsem motive domačega kraja.

VILKO GRLEC: DOMAČIJA, tempera

»Izbrana dela slikarja Vilka Grleca, s katerimi se predstavlja v razstavnem salonu hotela Radin, združujejo v slogovno-motivnem izrazu predhodne značilnosti. Le-te prepoznavamo skozi jasnost motivnega sveta (gozdni obronki, poti, jase, zrasti ob jezerih, mlakah, cvetličnih tihožitjih...), ki ga njegov avtor najraje oblikuje in izraža v zanj značilnem, lahkotnem, mehke, liricnem sozvočju toplega jesenskega kolorita, ki dobi v tehniki akvarela specifičen, barvno prelijavajoč se intimen značaj. Slikarjev sprehod v uporabo nove, oljne tehnike, v kateri je sedaj prvič ustvaril in razstavil nekaj svojih slik, nam odkriva njegov resen študijski pristop k izrazi izraznih možnosti, ki jih avtor uporablja v prvi vrsti v disciplinirani konstruktivni gradnji barvnega polja, v kontrastnosti pastoznih in lazurnih barvnih namazih ter v svobodni, temperamentni slikarski potezi s čopičem.« Tako je na zloženko, ki je izšla ob odprtju razstave v Radencih, zapisal Franc Obal, pripisimo pa še, da se je likovni ljubitelj Vilko Grlec že predstavljal s dvema samostojnima razstavama, v skupinskih pa je sodeloval tako v Murski Soboti kot Ljutomeru, Dravogradu (kjer je prejel priznanje Zveze kulturnih organizacij), Brestanici in drugod.

Petkove otvoritve razstave v Radencih se je udeležilo več kot šestdeset ljubiteljev likovne umetnosti, med njimi poleg domačinov tudi večje število gostov iz Zvezne republike Nemčije. Zato je bila uvodna predstavitev del obeh razstavjalcev tudi v

V prostorih LHB mednarodne Handelsbank v Frankfurtu ob Maini te dni razstavlja svoja dela znani rojak Jože Horvat-Jaki.

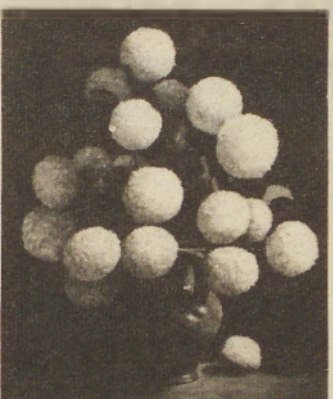
Ker je vabilo na otvoritev razstave v Zvezni republiki Nemčiji priložilo tudi v uredništvo Vestnika, objavljenega dežela pa je veliko predalec, da bi si šli olja, grafike, risbe, keramiko, tapiserije in zidne slike-freske ter grafite ogledat tja, objavljamo le eno njegovih značilnih slik s pripisom: V zadnjih letih se neutrudni umetnik, ki izvira iz Murske Sobotice, preskuša tudi kot oblikovalec: tekstila, tapet, ročno oblikovanega papirja, keramičnih preprog, stekla, kovine in plemenitih kovin. Očitno uspešno, kot je bil svojčas uspešen pri ilustraciji slovenske izdaje Krleževih Balad Petrice Kerempuha, ves čas pa je na likovni sceni navzoč s svojevrstnimi podobami.

B. Bavčar

nemškem jeziku. Za prijetno vzdušje in dopolnitev likovnega dogodka pa se je potrudil gojenec soboške glasbene šole Peter Kocan, ki je mojstrsko zaigral na harmoniko.

Jože Vidonja se predstavlja s slikami domače pokrajine in z njeno značilno motiviko. To so predvsem tipične, s slamo krte hiše. Avtor prenaša na platno tudi kmečka opravila (setev, žetev, mlačvo) in ti motivi na njegovih slikah najpogosteje hočejo arhaičnost pokrajine. Vidonja slika predvsem v oljni tehniki, s katero izraža svoj specifični kolorit v tonih zelene, sive in zamolklo rjave barve. Sicer pa predstavlja svet, v katerem biva, na realističnem in njemu lastni elementarni način. Dolej je imel osem samostojnih razstav, sodeloval pa je tudi na številnih skupinskih (v Murski Soboti, Mariboru, Kranju in drugod po Sloveniji).

Brigita Bavčar

JOŽE VIDONJA: TIHOŽITJE S KRIZANTEMAMI, olje

KOTIČEK NOVE KNJIŽEVNE MLADINE

Izrazili so željo in mi jo izpolnjujemo — na strani Kulturnih obzorij namenjamo kotiček mladim literatom, združenim v Novi književni mladini Murska Sobotica.

ROBERT TITAN — FELIX

MEGLENA PODOBA SOBOTNE NOČI SATANU...

Nazadnje še vselej nemir se izvije iz gruča že zdavnaj presutih poti, razsuto kapelo iz brezna izrije — prastaro svetišče božanstev strasti, v rumeni svetlobi preteče zasije meglena podoba vladarja noči.

Odprto razpelo ob penis razbije, v deviškem telesu lubezen skupni, A vselej kapelo še globlje zarine, ko v stari pogodbi priznava dobi, razpelo se znova na steno pribije, meglena podoba izginja v temi

kulturni koledar

SOBOTA, 18. novembra

MURSKA SOBOTA — V dvorani kina Park bo ob 18.00 koncert mešanega pevskega zbora kulturno-umetniškega društva dr. Lojz Kraigher z univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani. Izkupiček prireditve je namenjen za obnovo grajske dvorane!

GORNJA RADGONA — Ob 19.30 bo v kulturnem domu gostovalo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja (kaže napovedano) komedijo Stefana Zweiga: Volpone, ki je pred časom odpadla, zato veljajo zarjajo že kupljene vstopnice, pa tudi nove v knjigarniški predprodaji.

NEDELJA, 19. NOVEMBRA

V vseh štirih občinskih kinematografih se začnejo dnevi domačega filma. V Gornji Radgoni bo otvoritveni film letošnje filmske manifestacije jugoslovanskega filma Zbirni center (zlati Arena za najboljši film filmskega festivala) v Murski Soboti Diploma za smrt, v Ljutomeru Podrepanik in v Lendavi Donator. Predstave bodo ob 19.00, poleg omenjenih štirih pa bodo najnovejšie izbrane filme iz domače produkcije predvajali tudi v Črenšovcih (Hudičev raj), Turnišču (Kako je propadel Rock'n'roll) in Šalovcih.

PONEDELJEK, 20. NOVEMBRA

V Gornji Radgoni bodo tega dne v okviru dnevov domačega filma predvajali film Kako je propadel Rock'n'roll, v Murski Soboti Donatorja, v Ljutomeru Diploma za smrt in v Lendavi film Hudičev raj. V Črenšovcih bo na sporedu film Kako je propadel Rock'n'roll, v Turnišču pa Diploma za smrt.

TOREK, 21. NOVEMBRA

Komedija, ki smo jo prevedli iz Poltorna v Podrepanika bo na sporedu v Gornji Radgoni, v Murski Soboti bo Hudičev raj, v Ljutomeru Donator in v Lendavi Kavarna Astoria (z Janezom Hočvarjem in zlato areno za moško vlogo ter režijo). V Črenšovcih bo tega dne na sporedu film Kako je propadel Rock'n'roll, v Turnišču pa Diploma za smrt.

SREDA, 22. NOVEMBRA

Srhijivka Diploma za smrt bo na sporedu v Gornji Radgoni, v Murski Soboti bo sredi tedna film Zbirni center, v Ljutomeru Hudičev raj in v Lendavi omnibus Kako je propadel Rock'n'roll. V Črenšovcih se bodo lahko nasmejali ob komediji Podrepanik (Ljubisa Samardžić) in v Šalovcih videli v Donatorju tudi gostujočega igralca Petra Carstena.

razstave

LJUTOMER — V galeriji Anteja Trstenjaka so na ogled slike akademске slikarke Suzanne Kiraly-Moss in plastike akademskega kiparja Ferenc Kiralya.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA V Murski Soboti so: Albert Speer — SPO-MINI (Založba Obzorja), Olga Marković — JEDI IZ ŽITARIC (Domus) in James Driscoll — SOLEŃCKI (serija osmih slikanic, ki jih je ponatisnila Pomurska založba.)

VLADARICA PRI MIZI

Britanska kraljica Elizabeta II. svojemu možu princu Filipu vsako popoldne postreže s čajem, predsednica vlade Margaret Thatcher pa ima samo toliko časa, da svoje- mu možu reče: »Na svidenje, dragi! Take in podobne podrobnosti iz zasebnega življenja obeh britanskih voditeljic je objavil malezijski časopis New Strait Times, ki je med obiskom kraljice in premierke v Kuala Lumpurju intervjuval njuno služničad. Britanska kraljica je do svojega moža zelo pozorna. Kraljevi par zgodaj vstaja in pred skupnim zajtrkom bere

časopise. Kraljica nikoli ne pusti na krožniku niti kosčka hrane. Iz zdravstvenih razlogov je malo mesa, veliko pa rib in zelenjave. Pred večerjo najraje popije kozarec gina s tonikom. Služničad Margaret Thatcher je povedala, da predsednica vlade najpogosteje pije belo vino, gin s tonikom in viski s sodo.

Za moža ima malo časa. Zjutraj se komajda pozdravita, zvečer pa se premierka potruji, da večerja z možem. Oba jesta malo mesa, najraje redke juhe, ribe in solato. Naravnost obožuje pa čokolado.

SPOMINI S TITANICA

V francoskem pomorskem muzeju v Parizu so odprli razstavo Spomini s Titanica, na kateri so razstavljeni najzanimivejši predmeti s potopljene ladje. Titanic je bil v svojem času najrazkošnejša in naj-sodobnejša potniška ladja, ki se je na svojem prvem potovanju čez Atlantik leta 1912 zalepela v ledeno goro in se potopila v večino potnikov in posadke (1517 žrtev). Potopljeni Titanic leži v veliki globini. Sele pred dvema letoma se je ameriškim strokovnjakom za podvodne raziskave posrečilo z roboti spraviti na površje nekaj predmetov z ladje. Pri tem so nastali tudi zanimivi posnetki. Na razstavi v Parizu prikazujejo tudi film o reševanju predmetov in njihovem restavriranju.

Spričevala z zamudo

Z zamudo 47 let so pred kratkim enajstim Američanom-japonskega rodu v Los Angelesu podelili srednješolska spričevala.

Leta 1942, ob napadu Japonske na Pear Harbor, je namreč v ZDA zavladalo protijaponsko razpoloženje, zato šola petnajstim Japoncem spričevala ni iz-

ročila. Zdaj so šolske oblasti skušale nadomestiti zamujeno in so priredile praznično ceremonijo z vsem bliščem in sijajem. Ravnatelj Paul Webb, ki je ob izbruhu vojne ukazal zadržati spričevala japonskih šolarjev, čeprav so bili vsi po vrsti uspešni učenci, se slovesnosti ni mogel udeležiti. Umrli je leta 1982.

Antična ladjedelnica

Na jugu Cipra, blizu Larnake, so odkrili ladjedelnico iz 5. stoletja pred našim štetjem. Denar za izkopavanje je dala francoska vlada. Za zdaj še niso mogli ugotoviti natančne velikosti najdbe, ker arheologi pri izkopavanju ovirajo podzemeljske vode. Tisto, kar so odkrili do zdaj, pa daje slutiti, da je bila tu največja ladjedelnica antičnega sveta. Ladjedelnico so celo 5. in 4. stoletje pred našim štetjem širili in izpopolnjevali, okoli leta 312 pred našim štetjem pa so jo iz doslej neznanih razlogov opustili. Takrat je umrl zadnji krajevni vladar. Ciper pa so v času vladavine Ptolomejev priključili Egiptu. Izkopavanje ladjedelnice Neoria bodo nadaljevali prihodnje leto.

Novembrski jurček

Morda bi morali zapisati kar jur in ne jurček, kajti goban v rokah Stanka Kukovca, navdušenega gobarja iz Sobote, ima kar impozantne mere. Našel ga je v bližini Krizevec na Goričkem, ko je nabiral snežke in druge poznojesenske gobe.

Moja najdražja Bela je gost 1. novembra rešo obiskati svojega bratranca, stari starije v Domu upokojenecov vseh tobohi, pa se je ne moglo razstojiti do nje ga pripelati zaton, ka je bila edina cesta za Domon tehnike stera gela do nje-govoga stanovanja pa siče do greja 100 bližji stanovanj, v peti bloka, razkopana. Prihajevali so edno vodovodno cejo. Teci kak en teden je več kak 100 stanovanj naj malo z avtofon dostopa na domače dvorišče, pa neje nje ga. Či bi v ton čati sto zblatežo ali mrou v tej bloka, bi ga mogli na tragaj po medini varam neiti, kak v kalion kavbojkon filmi. Naj zini kavbojko živjenje v maion "varati" je skrijes Belesko vnikec. Naj zini, pravni ljudi jes, Deowei.

Zlati zakladi Nimruda

Starodavno svetopisemsko mesto Kalah, ki stoji na ozemlju današnjega Iraka in se danes imenuje Nimrud, je bilo vojaška prestolnica imperija, katerega kralji so bili med najokrutnejšimi v zgodovini.

Novica o bogatih najdbah med ruševinami tega mesta, ki je letos prodrla v svet, je takoj vzbudila zanimanje arheologov po vsem svetu. Prihajala so poročila o izrednih arheoloških

zakladih, zlasti o kraljevi grobnici, polni dragotin izjemne lepote. Vendar pa je bilo skoraj nemogoče dobiti zanesljive podatke o najdišču. Iraške oblasti predstavnikov in tiska niso hoteli izdati vizumov in dragočnosti si ni smel nihče ogledati.

Zdaj pa je iraško ministrstvo za starine novinarjem ameriške revije Time dovolilo ogled najdišča in izkopanih zakladov. Gre za kakih 57 kilogramov

zatega nakita, ki ga doslej ni videl noben tujec.

Izkopavanja je vodil Muza-him Mahmud Husein. Tisto, kar je našel, je eno najpomembnejših odkritij našega časa. John Curtis, arheolog britanskega muzeja, opisuje zaklade Nimruda kot najpomembnejše arheološko odkritje, odkar so leta 1922 v Egiptu našli Tutankamonovo grobnico.

ČIŠČENJE TIBERE

Rimski mestni očetje so se odločili, da bodo namenili 4,5 milijarde lir za čiščenje obrežij in korita reke Tibere. Reka, ki teče skozi večno mesto v dolžini 30 kilometrov, je pravo »smetišče zgodovine«, trdijo arheologi. Na njenem dnu počivajo ostanki iz časov, ko je mesto nastajalo, pa tudi razbitine iz 20. stoletja. Samo v bližini bošjšega trga so z dna reke potegnili 6000 novčičev iz različnih obdobij rimske zgodovine: od 4. stoletja pred našim štetjem pa vse do renesanse. V Tiberi so našli tudi dve veliki sidri iz tretjega in prvega stoletja pred našim štetjem, pa tudi vojaške čelade iz druge svetovne vojne.

Tibera je bila stoletja prva prometna žila mesta, na njenih obrežjih so bila trgovska pristanišča, skladišča in trgovine. Vanje se je stekalo blago iz celega Sredozemlja. Arheologi nameravajo postaviti rečni arheološki park z muzejem. V njem bi razstavili vse dragocene predmete, ki so jih našli v reki.

NAJ PRIDELEK

Tekmovanje za naj pridelek je res postalo živahnejše. Vse kaže, da letos na naših poljih rastejo krmne pese rekorde. 26. oktobra so objavili fotografijo Vladimira Kerčmarja iz Cikeče vasi in njegovo peso težko 10,60 kg, tokrat pa objavljamo fotografijo Anice Rožman iz Kunove ki je pridelala peso ki tehtala 11,10 kilogramov. Nova rekorderka je torej za 50 dekagramov težja, je pa neke vrste samorastnik saj je že rasla ko so drugo sejali.

ZAPORI SO POLNI LE PONOČI

Na otoku Grenlandiji najpogostejši zločini potekajo nekako takole: obupana ženska obračuna z življenjem, polnim pomanjkanja, in z žalostnim zakonom, poseže po orožju in ustrelji moža. Sodišče jo obsodi na eno leto zapora, ki je odprte vrste, saj mora obsojenka v zaporu prebiti le ponoči. Nikjer na svetu toliko zakonskih žena ne ubije svojih soprogov kot na Grenlandiji. Dejanje obupa je najpogostejše posledica dolgotrajnih ponižanj in nasilja, ki jim botruje alkohol. Ko mučena ženska ne more najti nobenega izhoda več, poseže po pištoli ali po nožu. Takim ženskam na Grenlandiji

tudi moški sodniki milo sodijo. Večina jo odnese poceni, saj dobi največ eno leto zapora. Druga kriminalna dejanja so na otoku redka. Roparskih napadov skoraj ni, ravno tako so redke kraje avtomobilov. Dežela namreč nima skoraj nobenih cest.

Pravosodni sistem je pri Grenlandcih nekaj posebnega. Za sojenje prestopnikom vseh vrst skrbijo okrožna sodišča. Niti sodniki niti branilci niti tožilci niso pravniki. Svojim sodržavljanom sodijo neoporečni moški in ženske, ki prestopnike praviloma tudi dobro poznajo. Tak pravosodni sistem obstaja že več kot štirideset let in se

opira na izročilo, ki ga je pred dobrim letom priznalo tudi dansko pravosodno ministrstvo. Solani odvetniki delujejo le v glavnem mestu Godthaabu. Zoper obsodbo okrajnega sodišča se lahko prizadeči pritožujejo le še na deželno sodišče. Vendar pa laični sodniki svojo dolžnost navadno tako dobro opravijo, da pritožbe niso potrebne. Na otoku se vsi med seboj poznajo. Besede kazen v grenlandščini sploh ni. Sodbe so navadno mile. Ne poznajo odvzema svobode v evropskem pomenu besede. Kdor je obsojen na zaporno kazen, preživi v zaporu večinoma le noči.

V čast domovini v ZRN

Na stotine kilometrov od domovine je Schwabisch Gmünd v Zahodni republiki Nemčiji. Začasni ali celo stalni prebivalci tega območja, so številni Slovenci, tudi Pomurci. Domovina in materina beseda sta le eni, in da je ne bi pozabili, so ustanovili slovensko kulturno društvo.

V Schwabisch Gmündu bo 2. decembra veselo. Slovensko kulturno društvo bo proslavilo dan republike. Nastopili bodo otroci, ki obiskujejo dopolnilni pouk slovenskega jezika. Iz domovine, ali natančneje, iz Maribora, pa bodo pripotovali člani ansambla Zlatorog, nam je povedal blagajnik društva, Premkurec Slavko Kikec.

Po kulturnem programu bo zabava s plesom in srečelovom. Organizatorji pričakujejo, da bo prišlo na prireditev veliko Slovencev in drugih Jugoslovancev, ki žive tukaj, pa tudi nemških prijateljev. Blagajna društva se bo tako nekoliko napolnila in lažje bo organizirati nove dejavnosti.

ŠE EN PREDOR

Medtem ko graditelji predora po Kanalom med Veliko Britanijo in Evropo počasi uresničujejo davni sen o takšni povezavi med Otokom in celino, pa na jugu Evrope nastajajo zamisli o podobnem, a še večjem in gradbeno bolj zahtevnem podvigu. Govori se o gradnji podmorskega predora pod Gibraltarsko ozino.

Med nedavnim obiskom maroškega kralja Hassana II. v Španiji je tekla beseda tudi o dogovoru, da bosta obe državi nadaljevali s študijami o tem, kako povezati Afriko in Evropo preko slabih 13 kilometrov široke morske ožine, ki velja danes za eno najbolj prometnih pomorskih poti. Zaenkrat se zamisli nagibajo h gradnji podmorskega predora.

Po dosedanjih ocenah bi bilo to zares nekaj težavnega in dragega. Projekt bi stal okrog milijardo dolarjev, predor pa bi gradili celih deset let. Težave so namreč v tem, da bi morali predor izkopati sedemkrat globlje, kot pa poteka gradnja predora pod Kanalom. Za nameček so zemeljske plasti na tem delu nemirne, saj tu teče meja med evropsko in afriško celinsko ploščo. O tem pričajo tudi potresi, ki so pogost pojav v bližnji španski provinci Granada.

KERAMIČNE PLOŠČICE MORAJO BITI LEPO IN TRAJNO POLOŽENE

nivedur

VODOODPORNO LEPILO ZA KERAMIČNE PLOŠČICE

NIVEDUR odlikujeta preprosta priprava in nanašanje. Nanašamo ga na izravnalne mase, ki jih tudi izdeluje CINKARNA CELJE.

NIVEDUR uporabljamo za lepljenje:

- na zunanje fasade
- na notranje fasade
- v plavalnih bazenih

Z NIVEDURJEM boste ploščice in druge obloge zagotovo lepo in trajno položili.

Če želite dodatna pojasnila, izpolnite kupon in ga pošljite na naslov:

CINKARNA CELJE, 63000 CELJE, KIDRIČEVA 19

Želim informacije in svetovanje

ime in priimek

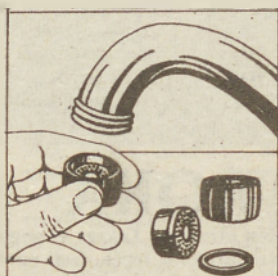
organizacija

naslov tel.

CINKARNA CELJE

Iz pipe kaplja

Iz pipe kaplja — tako enako, memo, da nam draži živce. Koli-ko vode gre po nepotrebnem v izgubo! In vendar ni treba nič drugega, kot staro tesnilo zamenjati z novim. Če se pipa končujo s prhico, pa nekaj drobnih curkov brizga v stran, je gotovo vzrok poapnenje. Odvijte prhico in z debelo iglo očistite luknjice.

Sušenje je najstarejši način za to, da ohranimo jabolka, hruške, slive, grozdne jagode in nekatero drugo sadje. Suho sadje je zdravo, ker so zaradi sušenja hranljive snovi v njem koncentrirane. Le vitamina C in B sta izgubljena, a saj tudi po daljšem shranjevanju svežega sadja ni nič bolje. Kupljeno posušeno sadje je navadno žveplano, ker tako ohrani barvo in je varno pred plesnijo. Toda občutljivi ljudje imajo lahko zaradi tega težave, kot sta slabost in alergija. Zato moramo posušeno sadje temeljito oprati. S pranjem izperemo osemdeset odstotkov žvepla. Oprati moramo tudi sadje, ki ni konzervirano z žveplom.

Sadje lahko sušimo sami, zlasti če ga imamo doma. Hitreje kot v normalni pečici ga posušimo v ventilatorski pečici. Suho je v šestih do dvajsetih urah, odvisno

SUHO SADJE VSE LETO

od količine in debeline krljev. Posušeno sadje je na otip usnjato in prožno, upognemo ga, ne da bi se pretrgalo. Hranimo ga v

steklenih kozarcih, ki se dobro zapirajo. Kako pripravimo sadje za sušenje? Jabolka in hruške operemo, jim izdolbimo pečš-

Kuhajte z nami

Potice — vabljivo pecivo

Mnoge neizkušene gospodinje se boje pripravljati kvašeno testo za potice, misleč, da se prej ponesreči kot umešano. Če upoštevamo osnovna pravila za pripravo testa, nadeva in peke in ko znamo združiti znanje z izkušnjami, postane stvar zelo preprosta. Dobra potica popestri v družini praznične dni. Tule navodila naj pomagajo gospodinjam s skromnimi izkušnjami premagati nekatere težave.

a) Pravilno ravnanje s kvasom: Kvas zmešamo z žličko sladkorja in prilijemo 1/2 del toplega mleka (okrog 37° C). Lonček s kvasom pokrijemo in postavimo na toplo za 5 do 8 minut. Počakamo, da kvas naraste na dvojno količino. Vročina kvasovke uniči!

b) Maščoba in sol naj pri vzhajanju ne prideta v dotik s kvasom, ker ju kvas ne prenaša.

c) Vzhajani kvas zamesimo z vsemi po receptu navedenimi sestavinami, ki morajo biti ogrete na sobno temperaturo. Testo naj bo bolj mehko, mesimo toliko časa, da se delajo mehurji in se loči od posode.

d) Umešano testo povaljamo v 2 hlebčka (za 2 potici). Pokrita naj vzhajata toliko časa, da spet naraste na dvojno količino. Pri tem je zelo pomembno enakomerno vzdrževanje temperature med 37 do 40° C. Količina umešanega mleka je odvisna od bolj ali manj suhe moke.

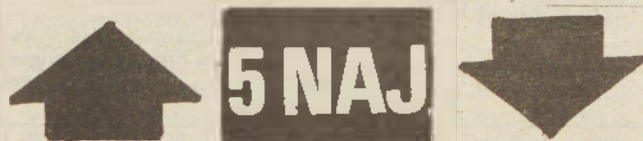
e) Vzhajano testo rahlo razvaljamo v 1/2 cm debelo ploškev in namažemo z orehovi, makovim, lešnikovim ali čokoladnim nadevom, ali pa potresemo z rozinami. Nato potico tesno zvijemo, položimo v primeren pomažen pekač in ponovno na toplem pokrito vzhajamo — približno 20 minut.

f) Premazano s stepenim jajcem pečemo pri 200° C. Čas pečenja je odvisen od velikosti in oblike potice (od 20 do 50 minut). Pečico odpremo šele po polovici predvidenega časa peke. Vsaka gospodinja mora poznati lastnosti svoje pečice. Tabele za čas in temperaturo pečenja naj nam bodo le oporne točke. Osnovni recept za testo:

- 50 dag gladke bele moke,
- 3 dag kvasa,
- približno 2,5 del mleka,
- 8 dag sladkorja,
- 2 rumenjaka,
- 1 žlička soli,
- 1 žlica ruma,
- limonina lupina.

O pripravi nadevov pa prihodnjič.

RADIO MURSKA SOBOTA

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota. Slišite jo lahko ob petkih v oddaji 21 232.

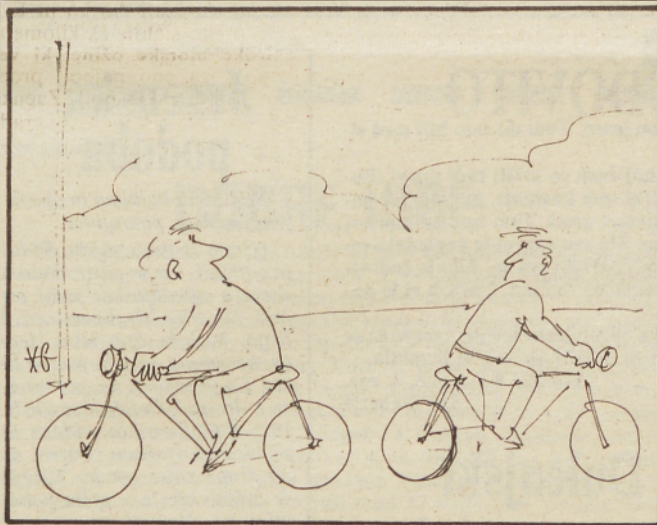
1. Lambada — Kaoma
2. Cherish — Madonna
3. Varovalke padajo — Lačni Franz
4. The Best — Tina Turner
5. Liberian Girl — Paul McCartney

Glasbena lestvica nastaja s sodelovanjem s hi-fi videostudi-om na Kidričevi 21, 69000 Murska Sobota.

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

Oddaja 21 232 je na sporedu radia Murska Sobota (UKV 87,6 MHz ali SV 648 kHz) ob petkih od 18.00 do 19.00.

NASA RISBA — VAŠ PRIPIS

Pripise k novi risbi pošljite do 23. novembra na naslov VESTNIK, Titova 29/1, 69000 M. SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

- Če iščete pravico doma, se za vrati vaša pot kooča! (Mi Hi)
- Saj izhod iz krize obstaja, le da pri nas nihče ne najde kljuka (Ja Ma)
- Pot za tiste, ki so si partijske krpčice le sposodili. (Tinč)
- Tam notri je zaklonišče naših grešnikov. (Duh)
- Vhod v nove prostore Vestnika. (Kajo)

PLOČEVINA, KI VAS BO PREŽIVELA

TITANCINK

PLOŠČE — SVITKI — STREŠNI ELEMENTI

TITANCINK ima vse lastnosti bakrene pločevine in še več:

- ni strupen in škodljiv zdravju (zbiranje kapnice)
- odlično kljubuje vplivom industrijskega onesnaževanja
- ima izjemne preoblikovalne lastnosti (kleparski izdelki)
- izredno odporen proti obremenitvam
- življenjska doba prek 80 let

Uporabljamo ga lahko v gradbeništvu, kovinsko predelovalni industriji, umetniški obrti, pasarstvu...

Če želite dodatna pojasnila, izpolnite kupon in ga pošljite na naslov: CINKARNA CELJE, 63000 CELJE, KIDRIČEVA 19

Želim informacije in svetovanje

ime in priimek

organizacija

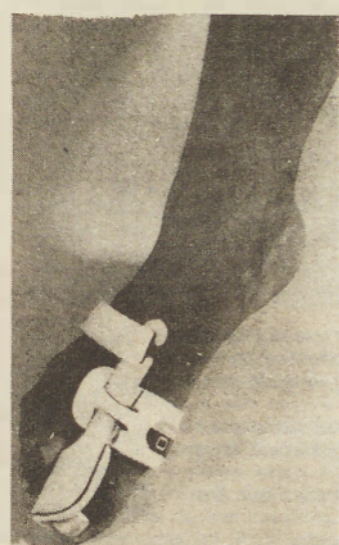
naslov tel.

CINKARNA CELJE

če, nato pa zrežemo na približno centimeter debele ploščice. Za malo časa stresemo rezine v osoljeno vodo, nato jih odcedimo in zbršimo s prtičkom. Razvrstimo jih po rešetki v pečici. Počasi naj se sušijo pri temperaturi 50 stopinj. Za sušenje izberemo samo sladke in dozorele sadeže. Vsake štiri tedne jih preglejmo, da se prepreči plesen. Predolgo suhega sadja ne smemo hraniti, ker ni več okusno in ne hranljivo.

Nič več nadležne kosti

Precej pogosta nadloga je napačen položaj nožnega palca. Zaradi njega (prekmalu) uničimo čevlje in tudi sicer nas ovira pri hoji. Ta nevednost, po domače ji rečemo izrastek kosti, nastane zaradi prirojenega napačnega položaja stopalne kosti zaradi spuščene vzdolžnega in prečnega stopalne loka kot posledica obolenj stopalnih in mečnih mišic, ali pa zaradi nošenja neprimerne stopala.

Ortopedski pripomoček za korekcijo položaja palca na nogi izdeluje Silvij Tepina z Jesenic, priporoča pa ga tudi strokovni kolegij Univerzitetne ortopedske klinike v Ljubljani. To nevednost uspešno preprečuje tako, da vzpostavi normalen položaj palca na nogi in s tem prepreči nastanek zoprnega izrastka na notranji strani stopala.

KAKŠEN KUPEC STE?

Zelo različno ravnamo, kadar kupujemo vsakdanje potrebščine. Raziskovalci tržišča so nas razdelili v pet temeljnih tipov:

Tip 1 (20 %) v samopostrežni trgovini obrne vsak kovanec in kupuje vedno iste izdelke. Kakšnega okusa so, mu je vseeno, glavno je, da so poceni.

Tip 2 (18 %) rad dobro je in zato kupuje čim bolj sveže blago ter pazi tudi na hranilno vrednost.

Tip 3 (17 %) daje prednost sodobnim izdelkom, s katerimi pri pripravljanju privarčuje nekaj časa (zamrznjene jedi) in tudi kaj novega si privoščiti.

Tip 4 (22 %) bi za svoj denar rad dobil čim več, tekne mu potem tako ali tako vse. Zaljubljen je v pripravljene jedi.

Tip 5 (23 %) je sladokusec. Kupi samo blago vrhunske kakovosti in ga je pripravljen tudi ustrezno plačati.

SESTAVIL MARKO NAPAŠT	SISTEM ODRSkih LUCI	VRSTA KROMPIRAJA (PO MESTU V ZDA)	ŠTORIJLA	BRITANSKI PEVEC JONES	BOG RIŽA V SINTO-IZMU	VOTLA MERA	MEHANJE GLASOV
RAŽEMJ							
HRVAŠKI ČELST JANIGRO							
KRAJ POD MATTER- HORNOM V SVICI							
KAČJI GLAS				MATI GRŠKIH BOGOV NAČRTI			
VLADIMIR DEDMER			SLOVENSKI SAHST RDEČI KRIŽ SLOVENIJE				
ANGLŠKI PLEMŠKI NASLOV					ČRTA, POTEZA	RIMSKA 1 BILDUŠKA ZACIMBA (KORENIKA)	
ZNAK ZA ŠAHOVSKO TRDNJAVO		KEMIRKA PRIMA (O) PEVEC PRESLEY					
LESNA SNOV, IZDELKI IZ LESA							
JACK LEIMON			INŽENIR KOLJEVNIK FINCI				OČE
POZDRAV STARIN RIMLJA- NOV				VRSTA VRBE ALFI NIPČ			
VEČJA TURŠKA UPRAVNA ENOTA							
OTOK PRI SARDINJI							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: avtobus, real- list, interna, sto, oje, Tuva, el, oris, kakteja, R, orkan, avla, ST, the, ami, kostnik, AD, Etna.

SLAVICA URAS

PIŠE: FRANČEK ŠTEFANEC
RIŠE: ŠTEFAN ČERVEK

Dolgo je bilo v kuhinji vse tiho. Sporočilo je bilo kratko in razumljivo napisano. Spoznanje, kaj je prineslo to pisanje v življenje, stricove družine, v srca matere, očeta, sestre, pa je bilo boleče, obupa polno. Najprej je bila tišina, potem ihtenje postajalo vse glasnejše nazadnje krič bolečine: »Ubogi naš Tunček!... Je to sploh resnica?... Te res ne bomo nikoli več videli?... O Bog, zakaj si nas tako kaznoval?...«

Teta Katika je prva vstala iz mize. V prednjo hišo je odšla, odprla omaro in vzela iz nje črno ruto, si jo zavezala na glavi, vzela iz predala, rožni venec se vmila v kuhinjo in počasi rekla:

»Naj v miru počiva!... Zamolimo očenaš... za njegovo dušo... Ni več druge pomoči... Takšna je bila božja volja...«

Zamolili smo in stric je zdaj prvič po prihodu poštarja spregovoril:

»Bog ti daj večni mir, Tunček!... Čakal sem te, da bi me zamenjal v mlinu, Bog pa je obrnil drugače...«

Knjiga preroka Nostradamusa je vse bolj krožila iz rok v roke. Ljudje so se vedno bolj bali za prihodnost. Med ljudmi so krožile govorice, da se bliža Madžarski ruska vojska.

»Bog nas obvaruj Rusov!« je rekel sosed sosedu pred trojiško cerkvijo po nedeljski maši, drugi pa mu je odgovoril:

»Če pridejo ti komunisti tudi v naše kraje, bomo vsi hodili jest iz enega kotla...«

Kmalu po tem dogodku, je prišel nezaj paket.

Tiste dni so bile vse oči zazrte v dogajanja na veliki cesti. Po njej so se pomikale množice Madžarov, dan za dnem, noč za nočjo. Nепреkinjena je bila procesija pešcev, velikih vozov, v katere so bili vpreženi madžarski volji z dolgimi rogovi, na vozovih so bili posteljinina, dragocenosti, posoda, hrana, starci. Pred prihodom ruske vojske so bežali Madžari, ki so se spajdašili z okupatorji in se bali komunizma. Rusi so bili vedno bližje, osvajali so kilometer za kilometrom.

Tiste dni so bili Madžari razkropljeni povsod. Gori, po Baumanovem gozdu, so se potikale skupine, si kurile, kuhale, na hitro pripravljale skromne jedi. In sem dol po Krajčevem bregu je prišlo nekaj Madžarov. Za moko so prosili, krompir, za hrano.

Nemški vojaki so usmerjali sprevod gor po veliki cesti neznani prihodnosti naproti.

Cesta se je nato spraznila, življenje v dolini Ročice se je nekoliko umirilo. Teta Katika je bila tiha. Sinovo smrt je prebolevala in stare rane so se ji odpirale, misli na prestano žalost. Veselje se je globoko zakopalo, skrilo se je in zdelo se je kot da ga nikoli ni bilo v tej dolini. Le skrb, delo in smrti so se vrstile.

Zvečer tistega 18. novembra leta 1944 se je zaslizalo iz prikleta ropotanje pločevinastih pokrovov.

Stric je odprl vrata, ki so iz kuhinje vodila v priklet.

»A, ti si, zakaj pa ropotaš s pokrovmi?« je vprašal stric svojo ženo.

»Si pozabil? Jutri ima naša Lizika rojstni dan!« mu je odgovorila in se nasmešnila hčerki, ki si je dala opravka pri štedilniku.

Gori v trgu so bili še vedno nemški tovarnjaki. Na šolskem dvorišču so zgradili Nemci lesen prizidek in v njem so v velikih kotlih kuhali hrano za vojsko.

Miklavževu se je bližalo in stricovi so me začeli strašiti s parkljem. Tisti večer, ko naj bi hudič zares prišel tja v prednjo hišo, kjer sem jaz na vse pretega molil, ga ni bilo. Le po vratih, ki so iz prikleta vodila v prednjo hišo, je gromozansko rožljalo z verigo. Tudi Miklavž me ni prišel pogledat.

»Pridno si molil, Franček, pa sta hitro odšla naprej, k drugim otrokom...« je pojasnila Lizika.

Vstal sem in odšel iz prednje hiše v priklet ter zagledal sem teto, ki je spravljala verigo v predal skobeljnika.

»Kaj ni bilo parklja?« sem jo vprašal.

»Odšel je že. verigo sem mu posodila!« mi je odgovorila, se nasmešnila in dodala:

»Vojna je in je v trgovinah zmanjkalo verig, pa je parkl ni mogel kupiti.«

Gledal sem jo in ji povedal naravnost:

»Vi ste rožljali z verigo, vi!«

»No, no, ne bodi tako osoren, Franček. Ti le priden bodi, pa bo vse v redu... In ne pozabi nastavit košare. Mogoče ti bo Miklavž pustil darilo... Je odvrnila teta in mi šla s prsti desnice skozi lase.

Pred božičem je visel s stropa našega razreda venec iz smrečja, prepleten z barvnimi trakovi, vanj so bile zataknjene sveče.

Učiteljica ga je naredila in ob koncu pouka je prižgala sveče na vencu, šolarji smo peli božično pesem:

»Heilige Nacht, gute Nacht...«

»Sveta noč...« se je zaslišalo nekje iz razreda, učiteljica je takoj prekinila petje in zavpila:

»Če še enkrat slišim kaj takšnega, bom poklicala ravnateljca!«

In spet smo peli po nemško.

Tisti dni sem opazil, da je začela pogosteje prihajati k Liziki Emica, hčerka slepega Krambergerja. O partizanih je pripovedovala in pravila, da oni pojo pesem Za vasjo je čredo pasla nekako takole:

»Za vasjo je čredo pasla, vsa vesela dan na dan.

S hrepenenjem gor je zrla, kjer je vriskal partizan...«

Okoli novega leta je bilo. Povečerali smo in sestrična mi pravi:

»Franček! Pojdi in poglej ven, boš videl, kako sneži!«

Šel sem v priklet in odpahnil hišna vrata. Obstaj sem kot vkopan. Po poti mimo mlina so šle moške postave, ogrnjene v bela pregrinjala.

»Partizani! Partizani!« sta mi ušli polslušni besedi. Ob nočnem mletju so prihajali v mlin partizani. Pogreli so se, kaj malega spregovorili in odšli.

S pomladjo so odšli nemški vojaki. Stric je neko popoldne, zagledal kako se kadi zgoraj pri Kirbiševi usnjarni.

»Lizika, pojdi pogledat, kaj se dogaja! Pa previdna bodi,« je naročil stric.

»Tovornjak! Nemški tovarnjak gori!...« je po hitri vrnitvi povedala sestrična.

»So Nemci poleg?« je vprašal stric.

»Vojakov ni... Domačini polivajo tovarnjak z vodo, gasijo in iz njega vlačijo vse po vrsti...« je bila natančna Lizika.

»Gotovo so ga Nemci zažgali, preden so zbežali...« je menil stric in nadaljeval:

»Takšen tovarnjak ima močan dinam... V našem mlinu bi ga potrebovali. Sedanj je prešibek... Franček, vzemi kankule... Grevja pogledat... Mogoče bova imela srečo...«

Stric je vzel nekaj orodja in jaz kankule in že sva drvela po stezi ob Ročici. Ko sva prišla do mostu, ki vodi čez Ročico proti Zgornjim Verjanam, sva zagledala del tovarnjaka. Smrdelo je naokoli po sežgani gumi, dima pa skorajda ni bilo več. Od tovarnjaka je ostalo le nosilno ogrodje, najtežje železje, ki ga ljudje niso mogli odveči. Stricu so zažarele oči, pozabil je na srčno astmo in vpil od veselja:

»Dinamo! Dinamo! Velik dinam je ostal!«

Zares! Edino dinam je ostal čvrsto pritrdjen na ogrodju. Z izvijajem ga je poskušal stric osvoboditi pločevinaste sponke, pa ni šlo.

»Po francosarja skoči, Franček! Pa hitro! Sakrabo! negda, kaj se obiraš? Skoraj bo noč!« je hitel stric in že sem drvel proti mlinu in ženskama sem povedal, kaj sva s stricem našla. Lizika je menila:

»Vsaj neko korist bomo imeli od vojne!«

»Ko sem se vrnil s težkim železnim odvijajem, je bilo ob stricu nekaj ljudi in on jim je zabrusil:

»Vse ste odnesli! In kako hitro... Frdcano negda, hitri ste bili, hitri!«

»Kdor prej pride, prej melje!« je dobil stric odgovor.

Močno so držali vijaki dinam. Mučil se je stric in nekdo ga je zbadel:

»Astma te muči, astma?... Le odvijaj Tirzek, koristi boš pa le imel. Takšen dinam je draga stvar...«

Ko sva zveče pripeljala domov dinam, je stric velel:

»Lizika, mati! Hitro naprezita kravi in branovlek vzemita... Bomov bomo privlekli osovino tovarnjaka... Za most jo bomo imeli, za zgoraj čez jez...«

Dinamo je dolgo dajal električno svetlobo pri hiši. Čez Ročico, zgoraj pri jez, pa je še danes most, narejen iz nosilnega ogrodja tistega nemškega tovarnjaka.

Iz šole sem šel po bližnjici. Med Cvetkovo trgovino in Kirbiševu hišo je vodila steza čez Klemenčičev pašnik in naprej skozi bukov gozd, dol proti mlinu. Klemenčičev sadovnjak se je razcvetel, bučke so se odele v bujno pomladno zelenje in poljske rože so cvetele, da je bilo lepo videti. Tisto, kar sem zagledal pod grmom ob stezi, ni sodilo v razdajajočo se pomlad. Torba je ležala tam. Takšna, kot so jih nosili nemški vojaki.

Radovednost je premagala strah. Odpirati vojaško torbo ni enostavna reč. Lahko bi bila nastavljena. Lahko bi bilo v njej pripravljeno eksplozivno, ki bi ob dotiku eksplodiralo in moje koščice bi sfrčale po trojiškem nebu. Ljudje bi potem potočili nekaj solz in rekli:

»Še živeti ni začel in že so ga angelci odnesli v nebeške višave...«

(Nadaljevanje prihodnjič)

križemkražem po naših šolah

Vedno v srcu

Dan mrtvih je bil žalosten dan. Spomnili smo se vseh, ki smo jih imeli radi. Njihove grobove smo okrasili s krizantemami in drugim cvetjem ter prižgali sveče spominu.

Ko sem tudi sama postala ob babičinem grobu, se mi je nenadoma utrla misel, ali ljudje krasijo grobove tudi druge dneve v letu. Spomnila sem se tudi na čase, ko mi je babica pripovedovala čudovite pravljice. Zato jo bom vedno ohranila v srcu kot nekakšno vilo, ki je znala razburiti moje otroško domišljijo.

Plamenček sveče na njenem grobu zagori vselej tako močno, kot da bi čutil, da gori na grobu nekoga, ki sem ga imela resnično rada.

Melita Peilschmidt, 6. raz., OŠ Prosenjakovci

Pripravili smo sok

Tudi mi imamo vsako leto trgatv. Nekaj grozdja imamo doma, preostalo pa kupimo pri vinogradniku.

Letos smo se odločili, da ne bomo delali vina, ampak sok iz domačega grozdja. Grozdje smo potrgali, ga zmelili in iz njega stisnili most. Bilo je že pozno in morali smo končati z delom. Na drugi dan smo sok precedili, ga pogreli na osmideset stopinj ter vročega nalili v steklenice. Zamašili smo jih z gumijastimi kapicami. Tako bomo namesto vina pili domači sok.

Damir Podlessek, 4. a, OŠ E. Kardelj, M. Sobota

BILO JE ČUDOVITO

Kakor lazi je tudi letos prišla k nam jesen. Tudi mi smo bili med tistimi, ki so šli na trgatve.

Prvi smo prispeli v gorice. Čez nekaj časa so prišli tudi drugi. Pozajtrkovali smo in začeli z delom. Nabiral sem kovanje, grozdje ter pomagati v kleti. Zatem sva šla s prijateljem v gozd. Tam sem se v nekaj zaletel. Pogledal sem in bila je pajčevina. Šla sva naprej in zagledala verigo. V sprednjih nogah je držala oreh. Zavrtela sva se. Bilo je čudovito. Tu rjavo, tam rdeče, drugje pa spet rumeno in črno. Narava si je nadela pisano obleko.

V gozdu je bilo zelo lepo. Dolgo sva občudovala lepoto narave in se slastila z gozdnimi sadeži. Starši pa so že mislili, da sva se izgubila.

Gorazd Krampač, 4. raz., OŠ Gaberje

Potovanje po Dolenjski

V Evropi je malo narodov, ki bi imelo toliko knjižnega zaklada kot slovenski. V spomin tem ljudem, ki so s svojimi deli prispevali za razvoj slovenske književnosti, je bila namenjena tudi naša ekskurzija.

Naša prva postaja je bila Rašica — rojstni kraj Primoža Trubarja, človeka, ki je napisal prvo slovensko knjigo. Imenujemo ga oče slovenske književnosti. Ogleдали smo si Trubarjev gaj, ki ga sestavljajo: spominska soba, žaga, mlin... Zgradba spominske sobe je zelo simbolična. Sredi sobe so stebri, ki pričajo, da je Trubar postavil temelje slovenski književnosti. Po zidovih je orisana življenjska pot Trubarja in njegove misli. V oknih so poslikane najpomembnejše osebnosti tedenjega časa. Videli smo tudi Trubarjev spomenik, ki so ga postavili ob 400. obletnici prve slovenske knjige. Njegovo ime bo ostalo, dokler se bo glasila slovenska beseda. Rek pravi: »Tak se ni rodil in se ne bo nihče rodil!«

Pot nas je vodila v Velike Lašče, kjer smo si ogledali spominskih sobi Josipa Stritarja in Frana Levstika.

Josip Stritar se je rodil v Podsmreki. Ustanovile je pogovorni jezik za izobražence. Bil je prvi najboljši stilst na Slovenskem in avtor Dunajskih sonetov. V njegovi spominski sobi smo videli, da edini med našimi štirimi velikimi možmi ni trpel pomanjkanja. Stritarjevo ime bo slovelo zaradi eseja o Prešernu, Dunajskih sonetov...

Fran Levstik se je rodil v Spodnjih Retjah pri Velikih Laščah.

Na dan mrtvih

Na grobu sveče smo prižgali, jesenska cvetje nanj smo položili; spomin na mrtve svojce obudili, ki tako smo radi jih imeli.

Cvetje na grobovih govori, kako za vse hvaležni smo jim mi, plameni svečk pa govorijo, da na njih spomini še živijo.

Danica Denša, 5. a, OŠ Stefan Kovač, Turnišče

Mrak, tišina in le svetloba medla z grobov prihaja. Molče ob njih stojimo in v preteklost se zabremo.

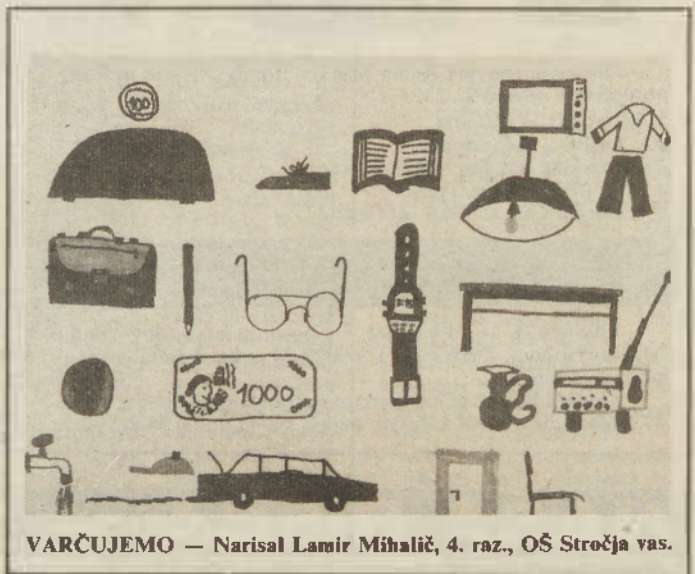
Ksenija Raščan, 5. a, OŠ Stefan Kovač, Turnišče

TEDEN OTROKA

Vsako leto je v oktobru teden, posvečen otrokom. Takrat se pogovarjajo, kaj bi lahko naredili, da bi bilo nam otrokom, lepše. Tudi v šoli smo se o tem pogovarjali. Tovarišica nam je pripovedovala, koliko otrok je še na svetu lačnih in bolnih. Mamice jim ne morejo dati hrane, ker je nimajo. Dosti otrok zaradi tega zbolijo. Tudi zdravi nimajo in jih dosti umre. Na televiziji sem videla takšne otroke. Zelo so se mi smilili. Sama bi jim pomagala. Nekateri pa otroke tudi pretepaajo. To je zelo grdo. Otroke morajo starejši imeti radi. Jaz sem srečna, ker me starši imajo radi in za mene lepo skrbijo.

Lepo bi bilo, če bi bili vsi otroci na svetu srečni.

Tanja Strmiša, 7. raz., OŠ Prekmurske brigade, Murska Sobota

VARČUJEMO — Narisal Lamir Mihalič, 4. raz., OŠ Stročja vas.

Jesenska podoba

Stojim na balkonu in opazujem jesensko pokrajino.

Ozrem se proti gozdu. Sedaj je najlepši, ker je pisan. Velika drevesa izgledajo kot pravi orjaki. Na vrhu teh drevov ni več listja. Manjša drevesa so lepa, ker imajo na sebi pisane liste. Ko je zapihal močan veter, je z drevov odletelo mnogo listov. Padali so kot padalci in se bleščali v soncu. Ozrem se na drugo stran gozda. Tisti je še zelen, ker je v njem polno iglavcev. Najprej sem opazil brezo, ker je bila gola in bela.

Naenkrat se je nad gozdom pojavila velika jata vran, ki je pristala na polju. Čez nekaj časa so se spet skirle za gozdom. Na nekaterih poljih je ostala kruzna lepe rumene barve. Kruga polja so prazna in zorana, tretja pa že prekrita z mladimi žitaricami. Na teh so se hranile vrane. Nato se ozrem proti velikemu travniku.

Mož je kosil travo s kosilnico. Prišla je še žena, ki je za njim grabljala. Na cesti pa so drveli avtomobili. Nato je pridrvel avto mimo naše hiše in se je tako zakadilo, da skozi prah nisem nič videl. Ko se je prah usedel, sem zagledal sonce, ki je zahajalo in se poslavljalo. Sončni žarki so pokukali skozi veje. Sonce je postajalo vedno bolj rdeče. Zahajalo je za hribom. Tudi nebo je postalo rdeče, kot bi na njem razlil harvo.

Naenkrat so rdeče neba razparale tri bele črte. To so sledi letal. Sonce je hitro tonilo za hribom. Pokrajina se je počasi pogrezala v temo. Del sonca, ki je še pokukal skozi veje, je bil najlepši, ker je bil sestavljen iz več barv. Ko je sonce zašlo, je od njega ostalo le rdeče nebo. Tudi to je počasi bledele, kot bi ugašal žerjavico.

Iz opazovanja me je predramil sestrin glas, ki me je klicala gledat risanko.

Stefan SOČIČ, 6. b, OŠ ŠTEFAN KUHA-BOJAN, PUCONCI

Kolesarski klub Tropovci

GRADILI BODO KLUBSKE PROSTORE

Kolesarstvo ima v krajevni skupnosti Tišina že nekajletno tradicijo tako na tekmovalnem kot organizacijskem področju, saj so tekmovalci s tega konca soboške občine pred leti uspešno tekmovali za kolesarski klub Pomurje iz Beltincev, z ustanovitvijo kolesarske sekcije pa so se začeli uveljavljati tudi kot organizatorji prireditev. Doslej so namreč v Tropovcih že organizirali enajst kolesarskih dirk za pokal krajevene skupnosti Tišina. Tudi ni naključje, da so glavno ulico v Tropovcih poimenovali Kolesarska ulica. Z ustanovitvijo športnega društva v krajevni skupnosti Tišina pa se je kazala potreba po ustanovitvi kolesarskega kluba. Tako so se ljubitelji tega športa odločili in letos februarja v okviru Športnega društva Tišina ustanovili Kolesarski klub Tropovci, ki se je uspešno lotil dela. Kot nam je povedal predsednik kluba Jože Farič, prvo leto delovanja niso imeli velikih želja po tekmovalnih dosežkih, saj njihovi tekmovalci, razen Tarnerja, niso imeli izkušenj na cestnokolesarskih dirkah. Trenerske posle sta prevzela Dalivoj Titan in Tomaž Flisar, ki pridno delata z mladimi kolesarji. Ti so na letošnjem republiškem prvenstvu v Beltincih pri pionirjih B ekipno zasedli drugo mesto, solidne rezultate pa so tudi dosegli na republiškem pionirskem prvenstvu v Kranju, saj se je od šestega do petnajstega mesta uvrstilo šest tekmovalcev. Solidni pa so bili tudi na tekmovalnih v ciklokrosu. Poleg organizacije tekmovalja v ciklokrosu je bil Kolesarski klub Tropovci tudi organizator tradicionalnega Kolesarskega maratona treh src in pa tradicionalne dirke za pokal Krajevene skupnosti Tišina. Kljub kriznemu obdobju in težavam so prizadevni člani kluba s pomočjo krajevene skupnosti, občinske telesne kulture in delovnih organizacij uspeli zagotoviti potrebna sredstva za nakup opreme, tekmovalja in organizacijo prireditev. Tačas imajo 9 dirkalnih koles in potrebno tekmovalno opremo ter kombi za vožnjo kolesarjev na tekmovalja. Izračunali so, da so doslej v to vložili čez 650 milijonov dinarjev. Brez pomoči pokroviteljev, predvsem pa Radenske, Avtoradgone in Avtobusnega prometa Murska Sobota ne zmogli.

Pri Kolesarskem klubu Tropovci imajo jasno usmeritev nadaljnega razvoja. Osnovni cilj je, da vzgajajo mlade kolesarje. Zato nameravajo v klub vključiti tudi kolesarje iz sosednje radgonske občine, kjer ni kolesarskega kluba. Predvidevajo, da bodo imeli v novi tekmovalni sezoni po opravljeni selekciji za tekmovalje pripravljenih deset kolesarjev, ki se bodo udeležili 20 dirk v Jugoslaviji. Sodelovati pa želijo tudi s klubi iz ČSSR, Avstrije in Italije. Tudi v naslednji sezoni bodo pripravili dva ciklokrosa, jubilejni 10. Kolesarski maraton treh src in tradicionalno kolesarsko dirko za pokal KS Tišina. V programu tudi imajo, da si bodo v naslednjem letu zgradili klubske prostore, kjer bodo imeli kolesarnico in garažo za kombi. Kupiti pa nameravajo tudi nekaj tekmovalne opreme. Poleg vzgoje mladih kolesarjev pa bodo enako pozornost namenjali tudi rekreaciji.

F. M.

Namizni tenis

DOBRE IGRE

Zvezni spominski članski turnir VILIM HARANGOZO, ki je bil v Subotici, je zbral prek 130 igralcev iz 24 jugoslovanskih klubov, med njimi vse najboljše z državnimi reprezentanti na čelu. V tako močni konkurenci štirje pomurski igralci kljub dobrim igram niso mogli doseči vidnejših uvrstitev, saj so izpadli že v drugem ali tretjem kolu, ko so naleteli na nosilce skupin. Tako je tačas najboljši pomurski igralec Unger že v drugem kolu izgubil z državnim reprezentantom Kaliničem, enaka usoda je v drugem kolu doletela Benka, ki je izgubil z Jakšičem, ter Rihtariča, ki je izgubil z Dobom. Najdalje v tretje kolo med 32 najboljših se je uvrstil po dveh zmagah Ori, ki je potem izgubil z nosilcem in najboljšim igralcem Vjesnika Karlovičem z 1:2. V dvojicah sta se obe dvojici uvrstili med 32 najboljših, dvojica Unger—Benko pa je potem izgubila z zmagovalno dvojico, sicer vicepravakoma sveta, Primorac—Lupulesku z 0:2 po dobri igri v prvem setu (do 18). Sicer pa je turnir pokazal, da se Pomurci že lahko kosajo z nekaterimi prvotilgaškimi igralci, niso pa še dorasli tistim najboljšim.

M. U.

Košarka

POMURSKI DERBI DOBIL POMURJE

V šestem kolu tekmovalja v drugi republiški moški košarkarski ligi je Pomurje iz Murske Sobotice v pomurskem derbiju v Gornji Radgoni premagalo domačo Radgono z 90:86. Strelci Čavič 39, Grgič 16, Skrobar 8, Stihc 7, Mauko 6, Sluga 4 ter Domanjko, Senekovič in Horvat po 2 za Radgono ter Juteršnik 31, Klemar 18, Saković 17, Cigut 14, Kerčmar 6 in Gomboc 2. za Pomurje. V naslednjem kolu igra Pomurje doma z Rušami, Radgona pa gostuje v Šoštanju, kjer bo igrala z Elektro.

Judo

POTOČNIK ZMAGAL V CELJU

V Celju je bilo tradicionalno medklubsko tekmovalje v judu za pokal Iva Reja. Sodelovalo je blizu sto judoistov iz Hrvaške in Slovenije. Med njimi sta tekmovala tudi Vlado Potočnik in Boštjan Muršič iz Ljutomerja kot edina predstavnika iz Pomurja in se lepo odrezala. Potočnik je zasedel namreč v kategoriji do 65 kg prvo mesto, Muršič pa je bil v kategoriji do 60 kg tretji.

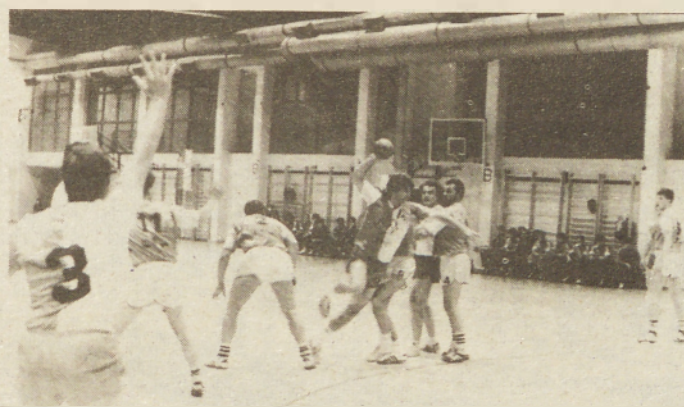
ZMAGA LENDAČANOV NA MUTI

V tretjem kolu tekmovalja v drugi republiški šahovski ligi je Lendava v gosteh premagala Muto s 4,5:1,5 točke. Zmage za Lendavo so dosegli: Gerencner, K. Maričeva in T. Gruškovnjak. Remizirali pa so: Gaber, Božič in Vidič.

Šahovsko društvo Lendava je pripravilo turnir tretjekategorikov. Med 12 šahisti so si naziv druge kategorije pridobili: Hožjan, Kranjec in Huzjan.

Na novembrskem hitropoteznem turnirju, ki ga je pripravilo šahovsko društvo v Lendavi je sodelovalo 15 igralcev. Zmagal je Gaber s 15,5 točke pred Žilavcem, 12,5, Puklom in Štrbadom, o 11, in Ligeti, 9 točk

J. Gerencner

Rokometne tekme, ki jih igra Pomurka Bakovci v soboški dvorani, so vselej dobro obiskane. Foto: N. Juhov

Rokomet

LE TOČKA ZA MLADINCA

V zadnjem kolu jesenskega dela tekmovalja v drugi republiški moški rokometni ligi je od pomurskih predstavnikov točko iztržil le Mladinec iz Murskih Črnc, ki je doma igral s Fužinarjem z Raven na Koroškem s 25:25. Najboljši strelci pri Mladincu: Makovec 9, Štiblar 6 in Banfi 5. Drava pa je na Ptuj premagala Krog za 12 golov. Velika Nedelja pa je bila boljša od Radgone in zmagala s 27:16. Tekma je bila namesto v Gornji Radgoni v Veliki Nedelji, ker Radgona nima dvorane. Najboljša strelca pri Radgoni: Perša 7 in Benko 3.

—Strelstvo—

Prvič tudi Kobilje in Črenšovci

Začelo se je tekmovalje v občinski strelski ligi Lendava. Prvič nastopata ekipi Kobilja in Črenšovci. Po prvem kolu vodi SD Jezero Dobrovnik s 1051 krogi pred SD Štefan Kovač Turmšče, 1039, in SD Ina Nafta, 1035 krogov. Pri posameznikih je bil najboljši Bojan Donko (Ina) s 354 krogi pred Deziderjem Cimermanom (Dobrovnik) in Avgustom Maučecem (Planika), po 353 krogov.

A. Zver

Bakovci

VADBA ČLANOV PARTIZANA

Društvo Partizan Bakovci začena z redno vadbo za mlajše pionirje. To bo vsak petek. Prav tako začnajo z vadbo rekreativcev (moški, ženske). Prijave pa zbirajo tudi za namiznoteniško, košarkarsko in odbojgarsko sekcijo. Podrobnejše informacije dajejo vsak petek v pisarni društva.

ŠSD Enotnost

IZVOLILI NOVO VODSTVO

Na razširjenem zboru delegatov so izvolili novo vodstvo ŠSD Enotnost na SCTPU Murska Sobota. Za predsednika so izvolili Darka Horvata, za podpredsednika Dušana Kolmanka, za tajnico Vlasto Malačič, za predsednika sodniškega zbora Darka Vebriča, za dopisnika pa Normo Bale. Glavni mentor ŠSD Enotnost je postal Evgen Titan, v delo pa so vključeni profesorji telesne vzgoje: Zrinski, Maučec, Bačič, Šerak, Horvat in Kolarjeva. Vključeni pa so bili tudi nekateri zunanji člani, nekdanji učenci šole.

B—N

II. MNL MS

Zaostala tekma
Tešanovci : Križevci 5:2

Hodoš	9	6	2	1	43:18	14
Apače	9	7	0	2	25:15	14
Grad	9	6	1	2	27:11	13
11 plavih	9	4	3	2	20:23	11
Prosenjak	9	3	2	4	31:24	8
Filovci	9	3	2	4	20:21	8
Tešanovci	9	3	1	5	17:34	7
Romah	9	3	0	6	18:25	6
Križevci	9	2	1	6	16:29	5
Vrelec	9	0	4	5	17:34	4

NEPOTREBEN PORAZ BAKOVČANOV

V devetem kolu tekmovalja v prvi republiški moški rokometni ligi so rokometarji Pomurja Bakovci gostovali v Krškem in po nepotrebnem izgubili tekmo z domačo ekipo s 25:23. Strelci za Pomurko Bakovce: Petek 9, Kozel 7, Buzeti 3, Lebar 2 ter Horvat in Lovenjak po enega. V naslednjem kolu igra Pomurka Bakovci v soboto v Murski Soboti s Termopolom iz Škofje Loke.

Usnjar	9	7	1	1	227:199	15
Sl. Gradec	9	5	2	2	220:216	12
Inles Riko	9	5	1	3	225:203	11
Rudar	9	5	1	3	214:211	11
Ajdovščina	9	5	1	3	183:190	11
Jadran	9	5	0	4	210:202	10
Termopol	8	4	0	4	168:160	8
P. BAKOVCI	9	3	1	5	242:239	7
Ormož	8	3	0	5	171:187	6
Krško	9	3	0	6	199:223	6
Ferrotehna	9	2	1	6	217:234	5
Prule	9	1	2	6	186:208	4

Zopet neučinkovitost Mure

V predzadnjem jesenskem kolu tekmovalja v slovenski nogometni ligi je soboška Mura nesrečno izgubila tekmo s Teolom Slovanom iz Ljubljane z 0:1. Sobočani so sicer imeli pobudo večji del tekme, vendar pa so bili njihovi napadi jalovi, saj si niso ustvarili niti ene zrele priložnosti za gol. Edini gol so gostje dosegli po napaki domače obrambe.

Izola	12	8	3	1	20:5	19
T. Slovan	12	7	4	1	20:6	18
Domžale	12	8	2	2	21:8	18
Medvode	12	4	5	3	13:11	13
Rudar (Tr)	12	5	2	5	12:17	12
Rudar (TV)	12	3	5	4	15:15	11
Elan	12	3	5	4	8:12	11
MURA	12	3	5	4	9:14	11
P. Hmezd	12	3	4	5	15:14	10
Elkroj	12	4	2	6	12:15	10
Stol	12	1	8	3	9:12	10
Vozila	12	3	4	5	12:17	10
Steklar	12	1	6	5	10:17	8
Pohorje	12	0	7	5	0:13	7

Uspeh Nafta in Beltinke v gosteh

V zadnjem jesenskem kolu tekmovalja v območni slovenski nogometni ligi vzhod sta oba pomurska ligaša gostovala in osvojila tri točke. Lendavska Nafta je v Mariboru premagala Kovinarja z 2:1. Gola za Nafto sta dosegla Dovečar in Herceg. Beltinka iz Beltincev pa je v Smartnem igrala neodločeno 1:1. Gol za Beltinko je dosegel Baša.

Jesenski del	11	8	2	1	25:10	18
NAFTA	11	5	5	1	21:7	15
I. Kladivar	11	6	2	3	14:13	14
Središče	11	6	0	5	10:8	12
Dravinja	11	4	3	4	16:14	11
Železničar	11	4	3	4	14:12	11
Pekre	11	4	3	4	10:23	11
BELTINKA	11	3	5	3	13:10	9
Kovinar (—2)	11	4	1	6	11:17	9
Proletarec	11	1	5	5	9:15	7
Drava	11	2	3	6	11:22	7
Šmartno	11	3	0	8	11:25	6
Partizan	11	3	0	8	11:25	6

II. ONL Lendava

Rezultata — 10. kolo	8	7	1	0	35:10	15
Kapca : Panonija 1:0	8	4	3	1	23:7	11
Olimpija : Zvezda 0:1	8	3	1	4	12:19	7
Žitkovci prosti	8	1	2	5	17:37	4
Kapca	8	1	1	6	13:27	3

PREDSTAVLJAMO VAM

Boštjan Kampuš republiški prvak in drugi v državi

Že tri leta je v središču jugoslovanskega motokrosa, čeprav ima komaj šestnajst let. Beseda je o Boštjanu Kampušu iz Spodnje Ščavnice, učencu drugega letnika srednje strojne šole v Mariboru, ki tekmuje za AMD Unior Lenart. Predlani je bil namreč državni prvak v razredu do 80 cm, lani je tekmoval z motorjem do 125 cm in postal republiški prvak. Letos je ponovno postal republiški prvak in zasedel drugo mesto v državi, čeprav je prvič tekmoval z motorjem do 125 cm. In kaj pravi Boštjan Kampuš sam o letošnji tekmovalni sezoni:

»Z letošnjim tekmovaljem za republiško prvenstvo sem zelo zadovoljen, saj sem na prvi tekmi, ki je bila v Črnomlju od koder imam dobre spomine, zmagal, tako da sem bil dobro pripravljen za republiško prvenstvo. Zame je bila to tudi najlepša tekma, saj sem zmagal v obeh tekih in to od starta do cilja. V začetku nisem imel tekmece, potem pa se je opomogel poškodovani Aleš Zajc, s katerim sva potem zasedala prva in druga mesta. Kljub temu pa sem zmagal s prepričljivo prednostjo 34 točk, kar je malo manj kot za eno dirko. Na državnem prvenstvu pa sem zasedel drugo mesto, to pa zato, ker mi je na tekmi v Šentvidu pri Stični odpovedal motor in sem moral dirko nadaljevati z izposojenim motorjem, kjer sem zasedel šele četrto mesto, zato se mi je izmuznil naslov državnega prvaka. Preskusal sem se tudi v mednarodni konkurenci, kjer pa je konkurenca zelo velika. Najprej sem tekmoval v Italiji, kjer sem zasedel dvajseto mesto, kar je bil zame velik uspeh. Potem sem v nadaljevanju evropskega prvenstva v Orehovi vasi zasedel devetnajsto mesto in se kot prvi Jugoslovjan uvrstil na tekmovalje za evropsko prvenstvo do 21 let. Od tega je prvih deset tekmovalcev tovarniških voznikov, ki imajo svoje mehanike in tovarniške motorje,« je povedal Boštjan. Sicer pa si želi, da bi še naprej tekmoval za evropsko prvenstvo do 21 let na državnih in mednarodnih tekmah in na odprtem prvenstvu ZR Nemčije. Zato pa potrebuje dva dobra motorja in pokrovitelje za finančno pomoč. Veliko razumevanja za to je pokazal Klenos Lenart, pomagajo pa mu tudi nekateri obrtniki. Sicer pa se za tega mladega in obetavnega motokrosista zanimajo tudi nekatere večje delovne organizacije, ki bi mu želele pomagati. Upajmo, da bo šlo vse po načrtih in da bo Boštjan Kampuš s svojimi drznimi vožnjami navduševal tudi v prihodnje.

Feri Maučec

Kegljanje

Radenska premagala SCT

V drugem kolu prvenstva v prvi republiški moški kegljaški ligi je Radenska premagala SCT iz Ljubljane s 5009:5001 podrtimi keglji. Najboljši v ekipi Radenske je bil Miro Steržaj, ki je podrl 873 kegljev. Sledijo: Drvarič 843, Kučan 840, Šalamon 827, Kovačič 823 in Horvat 903 keglje. V soboto gostuje Radenska v Celju, v nedeljo pa v Ajdovščini.

ZMAGA IN PORAZ NAFTE

V tretjem kolu tekmovalja v območni kegljaški ligi Varaždin je Minerva iz Varaždinskih Toplic premagala lendavsko Nafto s 4.875:4.800 podrtimi keglji. Posamezno: Zupanec 754, Žalik 777, Folšo 784, Levačič 792, Pečič 829 in Horvat 859 podrtih kegljev.

V četrtem kolu pa je lendavska Nafta premagala Union iz Čakovca s 4.838:4.776 podrtimi keglji. Posamezno: Zupanec 773, Kerman 764, Levačič 765, Žalik 810, Horvat 856 in Folšo 870 podrtih kegljev.

M. Žalik

—Odbojka—

PRVA ZMAGA LJUTOMERČANOV

V petem kolu tekmovalja v prvi republiški moški odbojgarski ligi je ekipa Agroploada Ljutomerja v Križevcih premagala mariborski Stavbar M11 s 3:1 in prvič zmagala. Ljutomerčani so dobro igrali prvi niz in prepričljivo zmagali, potem pa dovolili gostom, da rezultat izenačijo. V nadaljevanju pa so bili gostitelji boljši in zasluženo zmagali. V naslednjem kolu igra Agropload Ljutomer v Topolšici.

Štiri zmage in en poraz

V petem kolu tekmovalja v drugi republiški moški odbojgarski ligi vzhod so vse tri pomurske ekipe zmagale. Pomurje je v Murski Soboti premagalo Partizana iz Hoč s 3:1, Radenci so doma premagali Fužinarja II s 3:0, Veržje pa Turbino s 3:2. V naslednjem kolu igrajo — Turbina : Pomurje, Fužinar II : Veržje in Partizan Črna : Radenci.

V petem kolu tekmovalja v drugi republiški ženski odbojgarski ligi je Mladost iz Murske Sobotice dobila tekmo s Fužinarjem II s 3:0 brez igre, ker gostje niso prišli na tekmo. Partizan pa je v Črni premagal Pomurje s 3:2. Za ekipo Pomurja so igrali: Hochsteterjeva, Janceva, Forjanova, Suškova, Šmislova, Tamškova, Šomnova in Matjaševa. V naslednjem kolu igrajo — Mežica : Mladost in Pomurje : Partizan Ruše.

—Nogomet—

PIONIRSKA ŠOLA MURE

Nogometni klub Mura iz Murske Sobotice organizira za učence prvih in drugih razredov osnovne šole pionirsko nogometno šolo. Ta je vsak ponedeljek ob 15.30 v telovadnici tovarne Mura v Murski Soboti. vabijo, da se šole udeležijo čimveč mladih, ki želijo igrati nogomet ter si pridobiti osnovno znanje za to najbolj množično športno zvrst.

DOBRAVA

VODNJAK
ZA GAŠENJE

Te dni je bilo v Dobravi pri Stari Novi vasi zelo živahno. Krajan, ki so bili doslej vedno v strahu, ko je zagorelo, saj v vasi ni nobene vodnjaka za gašenje, so se lotili kopanja le-tega. Vas sodi v območje gasilskega društva Stara Nova vas in sama ne bi zmogla tako velike naložbe, zato so poleg krajanov, ki so prispevali denar in opravili vsa dela doslej, denar prispevali tudi gasilsko društvo in občinska gasilska zveza. Doslej so za gradnjo porabili okoli 25 milijonov dinarjev in opravili prek 200 ur dela. V vodnjaku bo 45.000 litrov vode, kar bo dovolj za gašenje požara. S to akcijo so se krajan Dobrave, ki so skoraj vsi podporni člani GD Stara Nova vas, vključili v mesec požarne varnosti.

D. L.

Tedi sobote so krajan izkoristili za delo pri vodnjaku za gašenje.

JESENSKI KLEPET MED BRAJDAMI

Nazaj k ognjišču

Nekateri imajo pač srečo: mladosten videz ohranijo v pozno jesen življenja. To vsekakor velja tudi za 72-letnega Jožeta Korošca iz Godemarca. Po vsem tem, kar je doživel, namreč nisem mogel verjeti, da ga sedem desetletij ni srlo.

Z Jožetom sem se pogovarjal med brajdami rilinga v Godemarcu na domačiji številka 24. Bilo je dva tedna potem, ko se je začela uradna trgatva. Pravilno sem sklepal — to mi je pozneje sam potrdil — da s trganjem grozdja ne kaže hiteti, še posebej pa ne v letošnjem letu, ki za vinogradništvo ni bilo ravno najboljšo. Tega pa ni počel tudi zato, ker je v sodu ostalo še nekaj lanskega pridelka.

Jože Korošec je že skoraj 5 let upokojenec. Uradno stanuje s svojo ženo Mimico (tudi upokojenka) in odraslim sinom v Ljutomeru, dejansko pa je več v Godemarcu, kjer je nasledil domačijo — malo kmetijo — po svojih starših. Ob ljubiteljskem vinogradništvu se ukvarja s pridelovanjem buč, ribeza, seje nekaj koruze in pšenice. Skratka: po upokojitvi je postal mali kmet. Delo ga veseli, z zdravjem tudi ni težav, dobro pa mu še tudi gibanje v naravnem, še nepokvarjenem okolju.

»Pa ne mislite, da izviram iz izrazito kmečke družine! Moj oče je bil krojač. Tradicijo naj bi nadaljeval jaz, pa me to ni veselilo; čenudi sem sedel za šivalni stroj, mi je pogled uhajal skozi okno — v naravo!«

Namesto da bi šival obleke, je po končani osnovni šoli hodil na dno h kmetom, pozneje pa je bil pomožni delavec v gradbeništvu. Ko so tamkajšnje kraje zasedli Nemci, je bil vpoklican v vojsko, vendar ni šel, ampak se je podal v ilegalo. Leta 1944 ga je sovražnik ujel in obsodil na 10 let zapora. Dali so ga v kazenski bataljon, kar pa je bilo zanj odločilno: prišel je v ameriško ujetništvo v Franciji, od koder se je vrnil 9. maja 1945. Le-

ta, ko je moral na administrativni tečaj, narkar je postal okrajni gradbeni referent, in določil lokacije za gradnjo stanovanjskih in gospodarskih objektov. Poslali so ga tudi v delovno brigado. Nato je bil personalni referent na gradbenem podjetju Maribor okolica, vendar ne za dolgo, kajti upiralo se mu je, da bi odpustil strojepisko samo zato, ker ni vračala ljubezni nekemu šefu. Doma, v Ljutomeru, je bilo boljše; dobil je službo v oskrbnem

Jože Korošec z letošnjo trgatvijo ni hitel. Delal je: »Pridelka ne bo veliko, pa naj bo zato vsaj kakovosten!« Foto: Š. S.

središču za kmetijstvo, nato je bil šef semenske postaje, delal je v trgovskem podjetju Zadrugnik, v letih 1959—61 pa je končal srednjo kmetijsko šolo, saj je vedel, da ni dovolj le pripadnost partiji in novi oblasti, ampak je potrebna tudi izobrazba. Po združitvi kmetijskih zadrug Ljutomer in Križevci (1975. leta) pa je postal referent za melioracije.

Jože Korošec je po sili razmer menjal veliko firm. Najdlje (do upokojitve 1. 1. 1985) je ostal v Kmetijski zadrugi Ljutomer-Križevci in opravljal nevhvalno delo. Ali pa tudi ne. Dejstvo je namreč, da so bili sprva veliki odpori do izsuševalnih del in do zlozbe zemljišč in da je bilo treba zato veliko prijateljskega prepričevanja, včasih pa je »vžgala« tudi kakšna ukana: mahanje z listi papirja, na katerih naj bi bili podpisi tistih, ki da so se pristali na posege. Uspehe pri svojem pionirskem delu pa je imel tudi zato, ker je bil starejši od večine posestnikov in se mu tudi zaradi tega niso upirali. Led je bil prebit na melioracijskem območju Cezanjci—Branoslavci. Naslednja dela so opravljal na območju Noršinci—Lukavci—Grabe, nato na območju Radoslavci—Sitarovci—Vogničevci—Branoslavci, pozneje (ko ni bil več v službi) pa še na drugih območjih.

Jože Korošec, ki bi »moral« postati krojač, je pretežno obdobje svojega delovnega razmerja prebil na zemlji: bil je dninar, določal območja za gradnjo objektov, urejal lastniška razmerja zaradi melioracij in zlozb..., tedaj, ko pa je izpolnil pogoje za pokojnino, pa se ni zaprl med štiri stene stanovanja v Ljutomeru, ampak se je znova vrnil na svoj dom, na domače ognjišče. In tam, kjer je bilo nekoč veliko pomanjkanje, mu zdaj ničesar ne manjka. Še ena zgodba s srečnim koncem!

Š. Sobočan

ČLOVEK PAČ NE MORE ŽIVETI KAR V TRI DNI

»Zakon narave je tak, da je drugim treba narediti prostor, vendar jaz še ne bi rada umrla. Rada bi živela še nekaj let, saj vidim, da me potrebujejo.« je dejala Marija Wait, upokojena učiteljica, ki živi v domu upokojencev v Murski Soboti. Sobočani in

okolščani jo poznajo kot ženo, ki zelo hitro od trgovine do doma, številni učenci pa po tem, da jih je dopolnilno poučevala in še poučuje nemški jezik. In čeprav jih ima že 85 let, so še vedno dijaki njeni stalni gostje in nauči jih toliko, da so uspešni pri na-

daljnem šolanju in v šoli.

»V veliko zadoščenje mi je, če slišim, da kdo vpraša mojega učenca, kje ste si pa pridobili toliko znanja. Rada imam mlade in rada učim. Če česa ne razumejo, jim razložim dvakrat, trikrat, imam potrpljenje, jih pohvalim, včasih tudi grajam, vendar tega ni treba dosti. To me drži pokonci in imam občutek, da bom čez nekaj dni šla, saj veste, tja, če s tem neham.«

Marija živi v Murski Soboti, v Dolencih na Goričkem pa še vedno rodijo Waitova jabolka, kot jim pravijo domačini. Marija in mož sta prišla v Prekmurje v tridesetih letih in bila vaška učiteljica, zato sta poučevala tudi, kako je treba umno gospodariti in gojiti sadje. Po tistem so zapustili Prekmurje in se zopet vrnili, ker je bila to velika želja moža in bčerke po tistem, ko sta se upokojila.

»Upokojitve sem si želela, pa tudi ne. Z dušo in telesom sem bila učiteljica, zato še danes rada delam z mladimi in nimam časa misliti na to, da se staram. Vsak upokojenec bi si moral najti kako delo in čudi me, da nekateri tožijo, da jim je dolgčas. Meni pa je dan vedno prekratek. Ko ne delam z učenci, berem, kvačkam in gledam televizijo. Rada pa tudi potujem, vendar je za to vedno manj denarja.«

Beseda je tako nanestla na pokojnino in pravi, da je je ravno toliko, da lahko shaja. Na mesec namreč dobi nekaj nad štiristo starih milijonov pokojnine.

»Velikokrat se sliši, češ saj upokojenci ne potrebujejo več toliko. Toda tudi duševne hrane mu je treba, potrebuje časopis, včasih kako knjigo. Človek pač ne more živeti kar v tri dni,« meni Marija, ki se rada odpelje v

Maribor k sorodnikom, stopi v gledališče in knjigarno, da si za poučevanje kupi novejšo knjigo. Pogostejši potovanja pa si seveda ne more privoščiti, morda včasih še na Primorsko.

»Veste, ne zdi se mi prav tudi to, da je participacija v zdravstvu tako visoka. No, k sreči meni zdravnik ni treba, toda kadar ga potrebuješ, moraš plačati, in to je dosti pri naših pokojninah.« Prijetno je bilo klepetati z Marijo, ki je še vedno vedrega obraza in odločna polno živeti življenje.

Za konec pa naj bo del zapisa o njenem delu v Dolencih v Murski krajini, listu iz leta 1937.

»Dospela je iz Maribora in preko dvanajst let že marljivo deluje na šoli, kjer posveča vse svoje sile za nacionalni, moralni in verski odgoj poverjene ji mladine. Njeno delovanje, ki izvira iz pravega idealizma, kaže veliki plus na nacionalnem polju. Razen šole obrača gospa učiteljica istotako veliko skrb za napredek občinarjev na kulturnem polju.«

Majda Horvat

Magnet in Jaka Šraufciger
v deželi kengurajevPIŠE:
Jože RužičMAGNET IN ŠRAUFCIGER
NA KONCERTIH

Naši nastopi v Avstraliji so bili mešanica koncerta in plesa — takšen je pač tam običaj. Čeprav se nam po številnih gostovanjih v tujini zdi, da smo Slovenci povsod po svetu enaki, se pa prireditve od države do države močno razlikujejo. V Avstraliji nas je najprej presenetilo to, da je bila dvorana ob napovedanem času (običajno se je prireditve začela točno ob 20. uri) polna. Gostje si najprej naročijo pijačo, ker ob začetku koncerta običajno prenehajo stresti, da se lahko gostje skoncentrirajo na dogajanje na odru. Tako smo lahko vzpostavili odlični stik z občinstvom. Posebej za to gostovanje smo s Šimkom naštevali program, ki je trajal kar dve uri in pol brez prekinitve. Mi smo seveda prispevali glasbeni del, Šraufciger pa humoristično-govorni del. Moram reči, da tamkajšnji rojaki glasbe, kot jo izvajamo mi in še nekaj podobnih slovenskih skupin, ne poznajo. V Avstraliji so do sedaj gostovali le Slaki in ansambel Otavija Brajka ter še nekaj manj znanih, ki pa igrajo izključno narodnozabavno glasbo. Zato nas je avstralski menedžer, ki smo mu poslali naše kasete, že pred odhodom opozoril, da bomo pač morali s svojo glasbo prebiti led: kako jo bodo ljudje sprejeli, pa je težko reči, saj so bili do sedaj vajeni le muzikantov v narodnih nošah pa polk in valčkov. Torej je bila pred nami kar odgovorna naloga, kar je bila za nas še posebej draž — bili smo pionirji slovenske zabavne glasbe v Avstraliji. Ko se je torej zavesa odgnila, se je verjetno marsikatera babica v dvorani namrdnila, ko pred sabo ni zagledala narodnih noš in harmonike, ampak pet dolgočascev (sicer v frakih in z metuljčki) s kitarami, bobni, sintesizerji in drugo ropotijo. Začeli smo s sentimentalno Piši, piši mi, nadaljevali s Heleno in že po

Pihni močnejše, pravi vodji Magnetov avstralski domorodec — Aborigin.

tretji — Oženil se bom — je bilo vse jasno. Refren te pesmice smo namerno podaljšali in na marsikaterem koncertu so ljudje vstali od miz in skupaj z nami prepevali refren »oženil se bom« tudi po desetkrat. Sledil je buren aplavz. Miha, ki se je z brezličnim mikrofonom sprehodil med mizami, se je po tej pesmi vrnil na oder običajno ves pošminkan (od poljubčkov deklet, mamic in babic) ter z naročjem rož. Od tu naprej ni bilo več nobenih ovir — ljudje so našo glasbo več kot sprejeli, in ko smo povedali, da imamo s sabo tudi kasete, se je že sredi koncerta začela delati vrsta za nakup kaset. V nadaljevanju programa smo potem zaigrali marsikaj — od Slovenija, od kod lepote tvoje do zagorskih, dalmatinskih, rock and rolla, disca — seveda pa predvsem svoje pesmi. Oženil se bom je bila na vrsti vsaj tri- do štirikrat na večer in še so ljudje zahtevali, naj jo zaigramo. Z njo smo tudi končali program in vsa dvorana je z nami prepevala znani refren. To so bili prizori, ki jih ne bomo nikoli, res nikoli pozabili.

In Šraufciger? Za naše Avstralce je bil prav tako neznanka kot mi, kajti tam še nikoli ni nastopil noben slovenski humorist. Že izraz humorist je za njih nerazumljiv, zato so ga na plakatih in tudi na nastopih najavljali kot »komedijanta«. In Šraufciger je bil eno in drugo — pa še mnogo več. Navdušil je s svojim prepevanjem (zlasti je vžgala pesem Moj Maribor), posnemanjem znanih pevcev in humorjem. Na oder je prišel kot eleganten gospod in se čez nekaj časa preoblekel v svojo znano uniformo s čelado, ki je vzbujala pri ljudeh salve smeha. Nato se je preoblekel v pijančka in sledil je skeč — srečanje med slovenskim pijančkom in miličnikom, ki ga ustavi na cesti. Potem se je spet preoblekel v imitatorja znanih pevcev in na koncu končal v modrčku in kratkem krilcu — kot Lepa Brena. Ob tem prizoru smo se že mi na odru tako krohotali, da smo komaj igrali, kaj se je dogajalo med publiko, pa je težko opisati. Ženske so cvilele, starejši gospodje so se držali za trebuh, nekateri so si zaradi smeha komaj uspeli brisati solze.

Tako sta se torej menjavala glasba in humor — vse do enih zjutraj, ponekod še dalj, ker aplavza ni in ni hotelo biti konec. Seveda smo namenili »nehote« med gosti posebno pozornost Prekmurcem, ki smo jih zaigrali tudi sotiš pa šamarjanko, in moram reči, da so te plesne znani mnogi izredno lepo zaplesali. Rezultati takšnega sprejema ter prisrčnega in nepozabnega stika z ljudmi so bili:

— bivanje v Avstraliji smo morali podaljšati za štiri dni, da smo lahko imeli še en poslovnih koncerti,

— kasete so nam zmanjkale že pred polovico koncertov (vsa čast naši založbi RTV Ljubljana, ki nam jih je po telefonskem klicu v treh dneh nato dodatno poslala z letalom v MELBOURNE,

— takoj so se začeli pogovori o naslednjem gostovanju v Avstraliji.

Nastopi so trajali običajno od 20.00 do enih zjutraj, in to brez pravega odmora, saj smo podpisali na stotine kaset in razglednic, izmenjali nič koliko naslovov z novimi prijatelji, da o obveznem fotografiranju z našimi rojaki sploh ne govorim (tako je nastalo več kot petsto fotografij iz daljne dežele).

Za tako uspešno turnejo je seveda potrebnih veliko ljudi. Nam so pomagali zlasti gospod Peter Mandelj, ki je predsednik Zveze slovenskih organizacij v državi VICTORIA, neutrudna zakonca Ivo in Helena LEBER pa Anica Markič, Stefan ŠERNEK, Peter KROPE ter številni drugi prijatelji. S pomočjo njih so bili organizirani koncerti v SYDNEYJU, CAMBERRI, GEELONGU in MELBOURNU. Seveda pa je nad vsem bedel naš menedžer Abedin Aliu, ki je sicer Albanec iz Prištine, poročen z Mariborčanko, katere rod pa izvira iz Prekmurja — od Jalšovečevih iz M. Sobotne in Turnišča.

Devetdeset let
Krambergerjeve mame

Dočakati devetdeset let življenja ni dano vsakemu, posebno ne istemu, ki je imel trdo življenje. In trdo življenje je imela mama Jožeta Kramberger z Ne-

govskega vrha, ki je zagledala huc sveta 9. oktobra leta 1899 na borni kraški zemlji v Gorjanskem pri Komnu. Kraška zemlja, ki je skopa, ji je v otroških letih dajala kruh. Toda njeno bivanje v domačem gnezdu je trajalo le do njenega 18. leta, ko so morali zapustiti svoj rojstni kraj. Tistega leta so se v njihovih krajih odvijali poslednji boji prve svetovne vojne.

Komaj 18-letno Jožefo so odpeljali v vojaško taborišče v avstrijsko Lipnico, kjer so trpeli veliko pomanjkanje. Toda ni trajalo dolgo, ko je kmet Strmšek iz Benedikta iskal dekle. Jožefo je delala pri njem in si s prihranjenim denarjem kupila majhno podstropje na Negovskem vrhu. Z možem Francem sta si zgradila hišico, kjer živi še danes.

Bila je mama kar 11 otrokom. Devet jih še živi in jo obiskuje, kajti njeno življenje je bilo eno samo delo. Ob tolikšnem številu otrok morala vsak dan na delo k kmetu, ki ji je odstopil ogon — kos njive. Mož Franc pa je služil denar z delom na »šterah« in prihajal domov le ob večerih. Celotno breme gospodinjstva je bilo na njenih ramenih. Povedala je, da ji je bilo najbolj hudo, ko je morala dati otroke služiti.

In kako živi danes? Rekla je, da ima na stara leta lep in topel dom. Živi pri hčerki Leopoldini, ki s svojim možem Francem Juršnikom skrbi, da je mami Jožefi na jesen življenja čim boljše. Kljub temu, da je pred 14 leti izgubila moža, ima veliko družbo. Doma živijo štirje rodovi — hčerka, vnuki in pravnuk. Prav vsi pa imajo mamo Jožefo, ki ji pravijo babica, zelo radi.

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE OBČIN-
SKIH SKUPŠČIN: GOR-
NJA RADGONA, LENDA-
VA IN MURSKA SOBOTA

Odgovorni urednik: Martin
Vinčec

Leto XXV

Murska Sobota, 16. novembra 1989

Št.: 27.

175. Sklep o razpisu referenduma za uvedbo krajevnega samoprispevka za naselje Polana

176. Odredba o spremembah odredbe o pristojbinah za veterinarsko-sanitarne preglede in za stroške poslovanja veterinarsko-higienске službe ter dovoljenja v letu 1989 v občini M. Sobota

177. Odredba o določitvi najvišjih cen v občini Lendava

178. Odredba o javni razgrnitvi osnutka zazidalnega načrta za območje »Lendavska-sever« v Murski Soboti

175

Na podlagi 8. člena Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list SRS št. 23/77), 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS 35/86) in 21. člena Statuta krajevnе skupnosti Černelavci, je svet KS Černelavci na seji dne 30. 10. 1989 po predhodni odločitvi zbora delovnih ljudi in občanov naselja Polana sprejel

SKLEP O RAZPISU REFERENDUMA ZA UVEDBO KRAJEVNEGA SAMOPRISPEVKA ZA NASELJE POLANA

1. člen

Razpiše se referendum za uvedbo krajevnega samoprispevka za naselje Polana. Referendum bo v nedeljo 3. 12. 1989 od 7. do 19. ure v vaško gasilskem domu.

2. člen

Sredstva zbrana s samoprispevkom bodo uporabljena za naslednje namene:

1. Ureditev mrliške veže in okolice na pokopališču
2. Financiranje vodovoda za skupne potrebe v vasi, protipožarni hidranti, vodovod do pokopališča in v vaško gasilski dom.
3. Asfaltiranje popravilo in vzdrževanje cest
4. Vzdrževanje ulične razsvetljave
5. Dograditev in vzdrževanje vaško gasilskega doma Polana
6. Izgradnja avtobusne postaje
7. Plačilo kurirskega dela v vasi Polana

3. člen

Za izvršitev programa bo potrebno predvidoma 900.000.000.— din. S samoprispevkom se bo zbralo po oceni oktober 1989 predvidoma okrog 650.000.000.— din sredstev.

4. člen

Samoprispevke se uvede za obdobje 5 let in sicer od 1. januarja 1990 do 31. decembra 1994.

5. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno bivališče v naselju Polana in sicer v naslednji višini:

- a) v denarju:
- 2 % od netto osebnega dohodka iz delovnega razmerja in nadomestil
 - 4 % od katastrskega dohodka iz kmetijske dejavnosti
 - 4 % od netto OD obrtnikov
 - 1 % od pokojnin
 - za zaposlene v tujini 2 % od netto povprečnega mesečnega OD zaposlenega v SRS

b) v delovni obveznosti

Vaški odbor naselja Polana določi število delovnih ur po hišni številki v naselju za skupna dela. Kdor iz določenih razlogov ne bo mogel opraviti dogovorjene delovne obveznosti bo plačal neopravljena dela v denarju in sicer po veljavnem ceniku komunalnega podjetja M. Sobota.

Bodoči občani, ki gradijo hiše v naselju Polana in ne plačujejo samoprispevka v naselju, bodo svoj delež pri financiranju za skupne potrebe vodovoda plačali sami.

6. člen

Samoprispevka v denarju in delu so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakon o samoprispevku.

7. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo občani, ki so vpisani v splošni volilni imenik in občani, ki še nimajo volilne pravice, so pa v delovnem razmerju.

8. člen

Volilci glasujejo osebno in tajno z glasovnico, ki ima naslednje besedilo:

»KRAJEVNA SKUPNOST ČERNELAVCI
NASELJE POLANA

GLASOVNICA

Za glasovanje na referendumu, dne 3. decembra 1989 o uvedbi krajevnega samoprispevka za naselje Polana za obdobje od 1. januarja 1990 do 31. decembra 1994.

Sredstva zbrana s samoprispevkov bodo uporabljena za naslednje namene:

1. Ureditev mrliške veže in okolice na pokopališču
2. Financiranje vodovoda za skupne potrebe v vasi protipožarni hidranti, vodovod do pokopališča in v vaško gasilski dom.
3. Asfaltiranje, popravilo in vzdrževanje cest
4. Vzdrževanje ulične razsvetljave
5. Dograditev in vzdrževanje vaško gasilskega doma Polana
6. Izgradnja avtobusne postaje
7. Plačilo kurirskega dela v naselju Polana

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno bivališče v naselju Polana in sicer v naslednji višini:

- a) v denarju:
- 2 % od netto osebnega dohodka iz delovnega razmerja in nadomestil
 - 4 % od katastrskega dohodka iz kmetijske dejavnosti
 - 4 % od netto OD obrtnikov
 - 1 % od pokojnin
 - za zaposlene v tujini 2 % od netto povprečnega mesečnega OD zaposlenega v SRS

b) v delovni obveznosti

Vaški odbor naselja Polana določi število delovnih ur po hišni številki v naselju za skupna dela. Kdor iz določenih razlogov ne bo mogel opraviti dogovorjene delovne obveznosti bo plačal neopravljena dela v denarju in sicer po veljavnem ceniku komunalnega podjetja M. Sobota.

Samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakon o samoprispevku.

GLASUJEM

»ZA«

»PROTI«

Glasovalec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo »ZA«, če se strinja z uvedbo samoprispevka, oziroma besedo »proti«, če se z uvedbo samoprispevka ne strinja.

9. člen

Za zbiranje sredstev in izvajanje del bo odgovoren vaški odbor naselja POLANA.

10. člen

Nadzor nad zbiranjem in uporabo s samoprispevkom zbranih sredstev bo opravljal svet krajevnе skupnosti in bo o tem vsako leto poročal zboru delovnih ljudi in občanov naselja Polana.

11. člen

Ta sklep velja z dnem objave v Uradnih objavah pom. občin.

Številka: 74/87

Datum: 31. 10. 1989

Predsednik
Sveta KS Černelavci
Štefan KUMIN, l. r.

Na podlagi 29. člena Zakona o zdravstvenem varstvu živali (Ur. l. SRS, št. 37/85) in 219. čl. Statuta občine Murska Sobota (Uradne objave občin Pomurja, št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86) je Izvršni svet občine M. Sobota, na seji dne 31. 10. 1989 sprejel

ODREDBO

o spremembah odredbe o pristojbinah za veterinarsko-sanitarne preglede in za stroške poslovanja veterinarsko-higienske službe ter dovoljenja v letu 1989 v občini Murska Sobota

1. člen

Pristojbine iz 3. in 4. točke 1. odst. 2. čl. Odredbe o pristojbinah za veterinarsko-sanitarne preglede in za stroške poslovanja veterinarsko-higienske službe ter za dovoljenja v letu 1989 v občini Murska Sobota (Uradne objave občin Pomurja, št. 1/89, 13/89 in 23/89, v nadaljnjem besedilu: odredba) se spremeni tako, da se glasita:

	35 %	1. 12. 1989
v točki 3 za pse in mačke od komada	30.800.—	41.580.—
v točki 4 za kosovne pošiljke		
— kopitarjev in odraslega goveda	26.400.—	21.240.—
— telet od komada	13.320.—	17.982.—
— žive perutnine od vsakih začetih 50 kom	13.320.—	17.982.—
— za ribe, rake in polže od kg	370.—	
— za meso kopitarjev, par-kljarjev, perutnine in mesne izdelke ter medu od kg	370.—	500.—
— za vsako čebeljo družino	1.650.—	2.230.—

2. člen

2. točka 3. člena Odredbe se spremeni tako, da se glasi:

Za veterinarsko-sanitarne preglede:

a) divjačine pred odpremo ali skladiščenjem

	35 %	1. 12. 1989
— divjih prašičev s trihinoskopskim pregledom od komada	29.700.—	40.000.—
— divjih zajcev od komada	2.640.—	3.560.—
— srnjadi in jelenjadi od komada	21.120.—	28.500.—
— pernate divjadi od komada	1.320.—	1.780.—
— kosovnih pošiljk lovske turistov do 20 kom male divjadi ali 1 kom velike divjadi	105.600.—	142.560.—
— za vsake začetih nadaljnjih 20 kom male divjadi ali 1 kom velike divjadi	19.800.—	26.730.—

b) Živine, mesa, mesnih izdelkov, mlečnih izdelkov ter drugih proizvodov na sejmi, tržnicah, gostinskih in drugih obratih:

	35 %	1. 12. 1989
— zaklanih odojkov in perutnine od kg	440.—	660.—
— mlečnih izdelkov od kg	440.—	600.—
— za zajca od komada	110.—	150.—

3. člen

V 1. odstavku 6. člena odredbe se pristojbina za dovoljenje za promet z mlekom in mlečnimi izdelki spremeni tako, da se glasi:

	35 %	1. 12. 1989
— po molznici se plača pristojbina	35.200.—	47.520.—

4. člen

Pristojbine navedene v alineji l do 8. člena odredbe se spremenijo tako, da se glasijo:

	35 %	1. 12. 1989
— za goveda in konje	51.100.—	68.850.—
— za teleta in žrebata do 120 kg	47.200.—	63.720.—

— za prašiče do 50 kg	7.280.—	9.840.—
— za prašiče nad 50 kg	14.850.—	20.050.—
— za perutnino po komadu	110.—	150.—
— za kunce in zajce po komadu	12.150.—	16.400.—
— za čebelje družine po družini	3.780.—	5.100.—
— za pse	81.000.—	109.350.—

5. člen

Ta odredba začne veljati naslednji dan po objavi v uradnih objavah občin Pomurja.

Štev.: 326-46/89-8

Datum: 31. 10. 1989

PREDSEDNIK IS

SO M. SOBOTA:

Janez ŠTOL, dipl. oec., l. r.

177

Na podlagi 5. člena zakona o družbeni kontroli cen (Ur. list SRS št. 9/85) in 1. člena odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine občine Lendava za sprejemanje ukrepov neposredne kontrole cen na ravni občine (Ur. objave pomurskih občin, št. 10/85) sprejema Izvršni svet Skupščine občine Lendava na seji dne 31. 10. 1989

ODREDBO

o določitvi najvišjih cen

1. člen

Cene naslednjih proizvodov in storitev iz 5. člena zakona o družbeni kontroli cen (Ur. list SRS, št. 9/85): osnovne komunalne storitve (proizvodnja in distribucija vode, odvajanje odplak, odnašanje in odlaganje odpadkov) in stanarine, ki so jih organizacije združenega dela oziroma podjetja in druge pravne osebe oblikovali v skladu s predpisi in uporabljali na tržišču do uveljavitve te odredbe, se s to odredbo določijo kot najvišje.

2. člen

Z dnem, ko začne veljati ta odredba, neha veljati odredba o podaljšanju veljavnosti odredbe o določitvi najvišjih cen objavljena v Uradnih objavah pomurskih občin, št. 13/89).

3. člen

Ta odredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 38-1/87-3

Datum: 31. 10. 1989

Predsednik Izvršnega sveta

Jože KURONJA l. r.

178

Na podlagi 37. člena Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. list SRS, št. 18/84, 37/85 in 29/86) ter 219. člena Statuta občine Murska Sobota (Ur. objave, št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86), je Izvršni svet SO Murska Sobota na seji, dne 31. 10. 1989, sprejel

ODREDBO

o javni razgrnitvi osnutka zazidalnega načrta za območje »Lendavska-sever« v Murski Soboti

I.

Javno se razgrne osnutek zazidalnega načrta za območje »Lendavska-sever« v Murski Soboti, ki ga je pod št. 15/89-ZN/MS, oktobra 1989, izdelal Zavod za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti.

II.

Osnutek zazidalnega načrta se razgrne v prostorih samopostrežne trgovine »Potrošnik« na Lendavski ulici v M. Soboti ter v izložbi zgradbe SO Murska Sobota (Titova c.).

Javna razgrnitev traja 30 dni od dneva objave v Uradnih objavah pomurskih občin. V tem času bo po potrebi organizirana javna razprava, kraj in čas razprave bo določen naknadno.

III.

V času javne razgrnitve lahko dajo občani, organi, organizacije in skupnosti pismene pripombe k osnutku zazidalnega načrta Komiteju za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve občine Murska Sobota ter Zavodu za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti, Staneta Rozmana ul. št. 5.

Številka: 352-23/89-4

M. Sobota, dne 31. 10. 1989

Predsednik

Izvršnega sveta SO M. Sobota

Janez ŠTOL, l. r.

KRESNIČKE VIDIMO

Odsevna telesa v prometu

Varnost udeležencev v prometu je odvisna od različnih dejavnikov glede na vrsto udeležencev v prometu. Med najbolj ogroženimi udeleženci v prometu so vsekakor pešci, pa tudi kolesarji niso v boljšem položaju, posebno še če upoštevamo dejstvo, da posebnih prometnih površin za pešce in kolesarje ni kaj dosti, v zadnjem času pa tudi ni bilo zgrajenih nobenih tovrstnih površin. Zaradi tega je potrebno svetovati predvsem pešcem in kolesarjem, da poskrbijo sami za svojo varnost, in to na ta način, da so v prometu čim bolj opazni, vendar ne samo s fizično prisotnostjo, ampak da uporabljajo odsevna telesa, torej take znake in znamenja, ki ob osvetlitvi odsevajo svetlobo in nas s tem označujejo.

Kaj o tem govori zakonodaja?

V drugem odstavku 49. člena Zakona o varnosti cestnega prometa je določeno, da mora nositi pešec med hojo po cesti zunaj naselja ponoči in ob zmanjšani vidljivosti na vidnem mestu ustrezna odsevna telesa, ki jih raz-

lično imenujemo, katadioptr, odsevniki, mačje oko, v zadnjem obdobju pa se je ustalil izraz kresnička, ki jo uporabljajo predvsem pešci. Torej je v zakonu določeno, da mora biti kresnička na vidnem mestu, kar pomeni, da točno ni določeno oz. je odvisno

od tega, kje pešec hodi. Praviloma hodimo zunaj naselja ob levem robu vozišča, zato naj bo kresnička v desni roki oz. na desni strani, če pa v izjemnih primerih, ko je to varneje (drugi odstavek 106. čl. ZTVCP), hodimo ob desnem robu vozišča, pa seveda kresničko nosimo na levi strani telesa. Pri tem je potrebno opozoriti, da se izraz pešec ne uporablja samo za osebo, ki prosto hodi po vozišču, ampak je pešec oseba, ki je udeležena v prometu, pa ne vozi vozila in se ne pelje v njem ali na njem, oseba, ki z lastno močjo potiska ali vleče ročni voziček, vprežno vozilo ali vozilo na motorni pogon, otroško prevozno sredstvo, kolo, kolo z motorjem ali voziček za slabotne, oseba v sedežnem vozičku za slabotne, ki ga premika sama ali z motorjem, če se pri tem premika s hitrostjo, kot da bi hodila, ter oseba, ki se drsa, smuča, sanki ali kotalka po cesti (člen 10, točka 49 ZTVCP). Torej morajo tudi tovrstni pešci uporabljati odsevna telesa oz. t. i. kresničko. Upoštevati pa je potrebno dejstvo, da pešci niso ogroženi samo zunaj naselja, ampak se največ pešcev poškoduje na prehodih za pešce in na postajališčih javnega prevoza potnikov, kar pomeni, da naj pešci kresničke uporabljajo tudi v naseljih, saj nazadnje kresnička ni uvedena zaradi zakona ali miličnikov na cesti, ampak zaradi varnosti pešcev. Statistični podatki kažejo, da je vsaka tretja smrtna žrtev v prometu prav pešec, posebno ogroženi pa so seveda otroci, starejši in slabotni. V Pomurju se je v prvih 10 mesecih zgodilo 26 nezgod s smrtnim izidom in je pri tem kar 9 pešcev izgubilo življenje, nobeden pa pri hoji ni uporabljal kresničke ali drugega odsevnega telesa. Odsevna telesa pa morajo uporabljati tudi kolesarji (poleg luči za osvetljevanje

ceste na sprednji strani in pozicijske rdeče luči na zadnji strani), in sicer morajo biti odsevniki rdeče barve nameščeni (vgrajeni) na zadnji strani kolesa, na vsaki strani pedala (na sprednji in zadnji strani) pa mora biti vgrajen odsevniki rumene ali oranžne barve. Zaradi pravilne uporabe naj bo odsevniki na zadnji strani od ceste oddaljen najmanj 0,25 m in največ 0,9 m. Tudi na bočnih straneh kolesa naj bodo nameščeni odsevniki rumene ali oranžne barve. Le tako opremljeno kolo bo zagotavljalo večjo varnost kolesarja, čeprav tudi s tem popolna varnost še ni zagotovljena in je še vedno potrebna velika previdnost in upoštevanje vseh drugih prometnih pravil. Kolesarji, pa tudi drugi udeleženci v prometu, pa seveda vedno ne upoštevajo zakonskih določil in dobro namernih nasvetov, tako da se zgodi vse preveč prometnih nezgod — tudi z najhujšimi posledicami. Tako je v prvih 10 mesecih tega leta v prometnih nezgodah umrlo 6 kolesarjev, veliko pa je bilo še huje ali lažje poškodovanih, kar je vsekakor znak, da morajo za svojo varnost poskrbeti sami kolesarji, vzroki motornih vozil pa naj bodo do kolesarjev in pešcev bolj uvidevni in strpni ter pokažejo vsaj osnovno prometno kulturo.

Zato pešci, kolesarji in drugi udeleženci v prometu uporabljajmo odsevna telesa, pa tudi če niso predpisana in določena po obliki (razne nalepke in oblačila, ki odsevajo svetlobo), saj bomo le tako bolj varni na slabih pomurskih cestah.

Vsem udeležencem v prometu varno hojo in vožnjo.

Marjan HORVAT

ZASEBNA TRGOVINA S KMETIJSKO MEHANIZACIJO:

ŽELJKO PRPROVIČ, 42315 MURSKO SREDIŠČE, M. Tita, tel.: (042) 843 232.
PO NAJUGODNEJŠIH CENAH PRODAJAMO IZDELKE: IMT — TORPEDO — URSUS — ZETOR — SIP — OLT — GORENJE MURTA — LABINPROGRES — KŽK — AGRINA — HMEZAD — CREINA — ZMAJ — MIO STANDRAD.
Odpriro od 8. do 16., ob sobotah od 7. o 12. ure.
V nujnih primerih pokličite po tel.: (042) 831 305 in izpolnili vam bomo željo.

Na podlagi 70. člena Statuta Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji

razpisna komisija pri SDK v SR Sloveniji, podružnica Murska Sobota

RAZPISUJE dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

— **VODENJE INTERNE KONTROLE**

Pogoji:

- strokovna izobrazba VI. stopnje — ekonomist, pravnik ali višji upravni delavec
- tri leta ustreznih delovnih izkušenj
- prenehanje pravnih posledic obsodbe po 176. čl. zakona o SDK

Za opravljanje navedenih del in nalog se imenuje kandidat za štiri leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev sprejema razpisna komisija pri SDK v SR Sloveniji, podružnica Murska Sobota 8 dni po objavi.

Kandidati bodo o izbiri pisno obveščeni v 30 dneh po izteku prijavnega roka.

ARCOPOMURKA

Kmetijska zadruga
Ljutomer — Križevci o.s.o.
Križevci pri Ljutomeru

TZO
KMETOVALEC o. sol. o.
Ljutomer

Ob Prešernovi cesti pri bencinski črpalki v Ljutomeru

dajemo v najem

skladiščne prostore, primerne tudi za določeno obrt.
Podrobne informacije dobite osebno ali po telefonu (069) 81 066.

Uprava TZO Kmetovalec Ljutomer,
Glavni trg 3a, Ljutomer

Agromehhanika

KRANJ

Hrastje 52 a, 64000 KRANJ

Tel.: (064) 34-034, 34-033

KMETOVALECI!

pravočasno se oskrbite s škropilno tehniko.

AGROMECHANIKA Kranj vam ponuja:

- škropilnice od 200 do 2200 litrov
- atomizerje od 200 do 2000 litrov
- agregati za pranje
- hoby program za škropljenje

Naše izdelke lahko kupite v vseh večjih trgovskih hišah: AGROTEHNIKE, HMEZADA, POLJOOPSKRBE, POTROŠNIKA . . .

V svojih poslovnih centrih prodaja lastno kmetijsko tehniko po TOVARNIŠKIH CENAH:

PSC MARIBOR, Primorska 9, MARIBOR, (062) 38-980, ali neposredno pri izdelovalcu v Hrastju 52 a pri KRANJU, tel.: (064) 34-034, 34-035.

Nasilje nad otrokom

Svet, v katerem živimo, je postal prava norišnica. Dogajajo se stvari, ki jemljejo človeku sapo. Vendar pa je v Ljudi še vedno ostal kanček solidarnosti in poštenosti, še zlasti, ko je treba pomagati tistim, ki jih prizadene nesreča. To se je pokazalo tudi v primeru, ki je razburil občane Ljutomerja, pa tudi Pomurja.

7. novembra nekaj po 17. uri so starši petletne deklice B. V. iz Ljutomerja ugotovili, da je izginila. Najprej so jo sami iskali pri znanih in v okolici in okoli 19. ure izginotje prijavili na postaji milice. Akcija milice je stekla takoj, po prvih obvestilih občanov naj bi deklico odpeljal neznanec. Miličniki so začeli prečesavati teren in nekaj po 21. uri so našli deklico, ki se je vračala proti domu. Že po zunanjem videzu so ugotovili, da je deklico nekdo spolno zlorabil. Odpeljali so jo v zdravstveni dom, takoj po tem pa tudi v bolnišnico.

Postaja milice in miličniki, v akciji jih je sodelovalo kakih 20, so dobili kopico informacij od občanov, tako da se je krog osumljencev hitro skrčil. Ob 23. uri, torej le dobri dve uri od začetka akcije, so prijeli osumljenca M. R. iz okolice Ljutomerja, ki je že stari znanec policije. Predali so ga preiskovalnemu sodniku, ki je zoper osumljenca odredil pripor.

To gnusno dejanje se je zgodilo le dober kilometer od doma deklice na osamljenem kraju. Na Upravi za notranje zadeve v M. Soboti so nam povedali, da tako hudega dejanja pri nas še ni bilo 15 do 20 let. Storitela tega dejanja bo gotovo doletela primerna kazen, vendar pa ima lahko dejanje trajne posledice za deklico.

Da je bil osumljenec prijat v tako kratkem času, gre zahvala vsem občanom in seveda delavcem organov za notranje zadeve. Solidarnost ljudi in družbena samozaščita sta se ponovno potrdila v praksi, čeprav se včasih hujujemo na delo miličnikov.

J. D.

V skladu z določili Zakona o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS, št. 3/81 in 11/88), samoupravnim sporazumom o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lendava za obdobje 1986 — 1990 in Pravilnika o pogojih in merilih za zagotavljanje družbene pomoči iz sredstev solidarnosti za reševanje stanovanjskih vprašanj v Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Lendava (Ur. objave 20/89) Samoupravna stanovanjska skupnost občine Lendava

razpisuje
NATEČAJ ZA DODELITEV POSOJIL IZ SREDSTEV SOLIDARNOSTI

za kreditiranje nakupa stanovanj v družbeni lastnini v Župančičevi ul. 6 v Lendavi.

Natečajna vsota znaša 1.200.000.000,— din

Pravico do kredita imajo organizacije združenega dela in delovne skupnosti, ki kupujejo stanovanje v Župančičevi ul. 6 v Lendavi, pod naslednjimi pogoji:

- da združujejo sredstva v skladu s Samoupravnim sporazumom o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lendava, o. j. m. je plačevanje prispevka začasno ali delno odloženo,
- da imajo v svojih samoupravnih splošnih aktih osnove in merila za dodeljevanje stanovanj, pridobljenih s pomočjo kredita iz sredstev solidarnosti, usklajeno s tem pravilnikom,
- da zagotovijo najmanj 15 % lastnih sredstev.

Odplačilna doba je 10 let.

Odobreni kredit se obrestuje po 5 % realni obrestni meri in polovični revalorizacijski.

Obrazec in vse informacije daje delovna skupnost Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lendava.

Vloge zbira Samoupravna stanovanjska skupnost občine Lendava. Razpisni rok traja do vključno 24. novembra 1989.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Lendava

ARCOPOMURKA

KMETIJSKA ZADRUGA
RADGONA, o.s.o.
Gornja Radgona

KMETIJSKA ZADRUGA RADGONA
TZO Radgona—Radenci

objavlja
po sklepu pristojnih organov prosta dela in naloge

BLAGAJNIKA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- ekonomski ali kmetijski tehnik,
 - eno leto delovnih izkušenj v finančnih stroki.
- Delo je za določen čas s polnim delovnim časom. Kandidati naj pošljejo prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh o dneva objave na naslov: KMETIJSKA ZADRUGA RADGONA, Partizanska 23, 69250 GORNJA RADGONA. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh od objave.

Radijski in televizijski spored od 17. do 23. novembra

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Lep jutranji pozdrav vam v eter pošilja petkova zgodnja ekipa z murskega vala. Lahko se nam pridružite v postelji ali kako drugače!). 8.00 Konec jutranje oddaje. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, glasba). Utrip življenja — petkova reportaža, reklame, glasba). 18.00 21.232.

TV LJUBLJANA

10.10 Mozaik: Tednik, Alpe Jadran. 11.30 Domovina, ponovitev nemške nadaljevanke. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Mozaik, ponovitev. 18.15 Spored za otroke in mlade. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Po stopinjah, angl. dokum. serija. 21.00 Ulice San Franciscas, ameriška nanižanka. 21.50 Tv dnevnik 3. 22.10 Polovica neba, španski film.

Program LJ 2:
17.00 Satelitski programi — poskusni prenosi. 19.00 Videomeh. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Koncert simfonice orkestra Slovenske filharmonije, prenos iz CD.

ljubljska banka

Pomurska banka Murska Sobota

22.00 Skupščinska kronika. 22.20 Videonoc.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, ponovitve, 17.15 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Dva najst žigosanih, 21.00 Večer v klubu, 21.45 Dnevnik, 22.05 Kultura, 23.10 Nočni program.

Prvi program
9.00 Tv v šoli in ponovitve, 13.50 Mladinski oddaja, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Zabavno okrožno sodišče, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Derrick, 21.20 Rimljanka (film), 23.00 Filmske novitete.

Drugi program
16.25 Wagner, 17.30 Smučanje po tv, 18.00 Čudovita leta, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Stajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ruski kruh, 21.20 Zadeva: bolnišnica, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Šport, 22.50 Umetniš.

TV MADŽARSKA

9.10 Razvoj čebel, kratki film. 10.15 Čez eno uro sem nazaj, 8/b serija. 17.00 Letni kolobarji, za upokojence. 17.30 Teka, uporabni napotki. 17.40 Filmska reportaža. 18.00 Okno, služnostni program. 19.10 TV kino, napoved. 19.30 TV dnevnik. 20.05 TV kino: Hanussen, z nemško-madžarski film. 22.00 Novi val. 22.45 Portreti: Ben Nicolson. 23.40 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del s sobotno anketo, strokovnjak odgovarja, reklame, glasba). 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo pri telefonu 21.232 od 14.00 do 16.00).

TV LJUBLJANA

8.10 Otroška matineja. 10.45 Zvočnost slovenskih pokrajin: Gorenjska. 11.00 Televizija: Moč novic, angl. dokum. serija. 11.55 Aktualno: Živeti in ostati v Sloveniji. 14.35 Videogodba, ponovitev. 15.20 Gavroche, nemški mladinski film. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Lolek in Bolek, risanka. 17.00 DP v košarki (ž) — Iskra Delta Ježica: Crvena zvezda, prenos iz Ljubljane. 18.30 Na pragu 21. stoletja, avstral. dok. serija. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Utrip. 20.20 Žrebanje 3x3. 20.30 Križkraj. 21.10 Tv dnevnik 3. 22.05 Vrtnice so za bogate, zadnji del ameriške nadaljevanke. 22.50 Baxter, angleški film.

Program LJ 2:
16.00 Satelitski programi — poskusni prenosi. 19.00

Kako biti skupaj. 19.30 Tv dnevnik. 20.10 Filmske uspešnice: Nevarno mesto, ameriški film. 22.10 Satelitski programi — poskusni prenosi. 22.35 Športna sobota. 22.55 Slike časa, oddaja o kulturi.

TV ZAGREB

8.50 Tv v šoli, 17.30 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Pozitivna niča, 21.15 Temno ogledalo (film), 22.45 Dnevnik, 23.05 Nočni program.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Tv v šoli in ponovitve, 14.20 Mladinski spored, 18.00 Oddaja o tv, 18.30 Nogomet, 19.00 Tedenski tv spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kviz, 22.05 Na lastno pest (film), 23.20 Zlomljena puščica.

Drugi program
14.15 Praznik konj, 15.15 Šport, 16.00 Iz parlamenta, 17.00 Ljuba družina, 17.45 Kdo me hoče?

TV MADŽARSKA

7.40 Enovitost živega sveta. 7.55 Za otroke. 9.30 Dragulj v kroni, pon. 10.25 Naš ekran, z nemščini. 10.55 Rokomet. 14.15 Mladinski film. 15.30 Pesem doni. 15.55 Barkochba. 16.45 Pravi primeri. 17.30 Skupščinska Madžarske ljudske stranke. 18.30 Sosedje, pon. 20.10 Primer za dva, kriminalka. 21.15 Elizabetina nagrada, gala. 23.15 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

10.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 11.00 Srečanje na pomurskem valu. 12.00 Spored v madžarski. 13.00 Doma in onkraj meja. 13.30 V nedeljo popoldan (osrednji aktualni prispevek, športne in druge novice, minuta za varstvo okolja, minute za kmetovalce, humor). 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo pri telefonu 21.232 od 9.00 do 13.00).

TV LJUBLJANA

8.55 Otroška matineja. 10.15 Slovenska klavirska glasba. 10.45 Vrtnice so za bogate, zadnji del amer. nadaljevanke. 11.30 Ansambel Gorenjci. 12.00 Kmetijska oddaja. 13. Veliko sedlo, češkoslov. nadaljevanke. 14.05 Pred smučarsko sezono, reportaža. 14.55 Kolo sreče, ponovitev. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Polento potepanje, ameriški film. 18.45 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Tovarišica ministrica, humor. nadaljevanke. 21.15 Zdravo. 22.45 Poročila.

Program LJ 2:
10.10 Oddaja za JLA in Vrtnice odpisanih, nadaljevanke. 13.15 Športno popoldne. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Da ne bi bolelo: Moj otrok je drugačen, 2. del izob. oddaje. 20.30 Piš svobode, francoska dokum. serija. 21.15 C. Trophy. Jasirebarsko—Francija, dokum. oddaja. 21.35 Športni pregled. 22.20 Satelitski programi — poskusni prenosi.

TV ZAGREB

9.30 Mladinski spored, 11.00 Kmetijska oddaja, 12.00 Izobraževalni oddaji, 13.00 Hči morskih valov, 13.50 Nedeljsko popoldne, 16.30 Potopis, 17.05 Film, 18.45 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Balkan expres, 21.00 Film, 22.30 Dnevnik, 22.55 Noč in dan.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Ponovitve, 13.55 Mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Lepotica z golobom (tv film), 21.30 Francesca di Rimini (opera).

Drugi program
9.00 Matineja, 14.30 Športni popoldne, 17.15 Klub seniorjev, 18.00 Čudovita leta, 18.30 Avstrija v sliki. 19.00 Avstrija danes.

ABC POMURKA

GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO MURSKA SOBOTA
RAZPISUJE

JAVNO DRAŽBO

ZA PRODAJO NASLEDNJIH OSNOVNIH SREDSTEV

Zap. št.	Naziv	tzaktna cena
1.	Os. avto CIMOS DAK F, letnik 1983, vozen	40.355.000
2.	Kombi ZASTAVA 850 AK, letnik 1984, nevozen	69.191.000
3.	Tov. vozilo TAM 6500, letnik 1973, z nakladalno napravo ATLAS in enosno priklopo za prevoz dolgega lesa tehnostroj, tip AP — vozen	156.653.000
4.	Motor za kombi 850 AK, letnik 1982	300.000
5.	Polnojarmerik (gater) ESTERER	300.000.000
6.	Leseni del zgradbe Zage Mačkovič (za rušitev)	50.000.000

Dražba za predmete od zap. št. 1 do vključno 6 bo 24. 11. 1989 ob 9. uri v skladišču okroglega lesa tozda Gozdarstvo v M. Soboti, iva Lole Ribarja 3 (prek železniške postaje), za predmete pod zap. št. 5 in 6 pa istega dne ob istem času na Zagi v Mačkovič. Ogled je možen na kraju samem 3 ure pred pričetkom dražbe. Varščina znaša 20 % od izklicne cene. Prodaja bo potekala po sistemu videno-kupljeno in kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali. Prometni davki plača kupec, ki mora kupljene predmete plačati in odpeljati najpozneje v 7 dneh od dneva prodaje.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Začetek je težak — pravijo, da vsak. Posebej pa še vsak začetek delovnega ali šolskega tedna. Vedreje bo, če ga boste začeli z jutranjim programom z murskega vala!). 8.00 Konec jutranje oddaje. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, pogovor v živo, reklame, glasba). 18.00 Rezerviran čas. 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

10.10 Mozaik: Utrip, Zrcalo tedna, Mernik, Oči kritike. 11.25 Priglasitve čudes, ameriški film. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Mozaik, ponovitev. 18.30 Spored za otroke in mlade. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 G. Bjelac: November, drama. 21.25 Osmi dan. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.25 Portret Lada Korošca.

Program LJ 2:
16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi. 17.45 Stare obrti, dokum. oddaja. 18.15 Svet športa. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.00 Zarišče. 20.30 Kakovost med možnostjo in hotenjem, izob. oddaja. 20.50 Merilni dajalnik, izob. oddaja. 21.15 Druga godba. 21.45 Satelitski programi — poskusni prenosi.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, ponovitve, 17.15 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Sile v zraku (drama), 21.05 Resna glasba, 21.15 Noč in dan.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Tv v šoli in ponovitve, 14.15 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sosedje Wichterjevi, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Miami Vice, 22.10 Porotno sodišče (tv film), 23.05 Ajdovke (film).

Drugi program
17.00 Evropske univerze, 17.30 Lipova cesta, 18.00 Čudovita leta, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Stajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Münchenčana v Hamburgu, 21.15 Šiling, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Strah pred letom 1992?, 23.10 Avstrijski filmski dnevi.

TV MADŽARSKA

9.10 Derrick, kriminalka. 10.10 Ponovitve: Teden, Delta. 16.30 Video novice. 16.40 Poročila v romunščini. 16.55 Perpetuum mobile. 17.45 Četr ure za gospodarstvo. 18.00 Koledar 1989. 19.00 Novi cim cim. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Spored Tiborja Selmečija. 21.05 Panorama, svetovna politika. 21.55 Operater Vittorio Storaro. 22.25 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Z informacijami, glasbo, kramljanjem in dobro voljo v nov dan! Naš telefon je 21.579, pokličite nas, skupaj bo lepše!). 8.00 Konec jutranje oddaje. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, pogovor v živo, reklame, glasba). 18.00 Rezerviran čas. 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

10.10 Mozaik: Šolska tv. 15.35 Turi jeziki: Angleščina. 15.55 Zarišče. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Mozaik, ponovitev. 17.55 Spored za otroke in mlade. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Pravila zakonskega življenja, zadnji del ameriške nadaljevanke. 21.00 Omizje. 22.45 Tv dnevnik 3.

Program LJ 2:
17.00 Satelitski programi — poskusni prenosi. 18.00 Beograjski tv program. 19.00 Mladinski pevski festival Celje. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.00 Zarišče. 20.30 Žrebanje lota. 20.35 Ume-

ljubljska banka

Pomurska banka Murska Sobota

tiški večer — Shakespeare na TV: Macbeth, angl. film.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, ponovitve, 17.15 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Film, 21.40 Dnevnik, 22.00 Poročilo s seje ZK Vojvodine, 22.30 V velikem planu kontaktni magazin, 0.00 Noč in dan.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Tv v šoli in ponovitve, 13.50 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sosedje Wichterjevi, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dežela gora, 21.07 Dallas, 22.00 Zadnji gangster (film).

Drugi program
17.00 Tv v šoli, 17.30 Usmeritev, 18.00 Čudovita leta, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Stajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Svet življenja, 21.07 Zunanje politična oddaja, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Kavarna Central.

TV MADŽARSKA

9.10 Panorama, pon. 9.55 Poročilo iz Parlamenta. 15.55 Panonska kronika. 16.05 Poročila v nemščini. 16.10 Naš ekran, narodnostna oddaja v srbohrvaščini. 16.45 Četr ure za gospodarstvo. 17.00 Ženske za pultom, češka serija. 18.00 Nekoč je bila televizija... 19.30 TV dnevnik. 20.05 Dragulj v kroni, 13. del. 21.00 Iz Parlamenta. 21.40 Studio '89. 22.25 Nekoč je... 23.25 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Ni še konec sveta, tudi ne česa drugega. Ali pač: konec je temne noči, začenja se jutro na murskem valu. Prislubnite ma!). 8.00 Konec jutranje oddaje. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, gospodarske teme, reklame, glasba). 18.00 Poslušamo vas. 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

10.10 Mozaik: Šolska tv. 15.55 Zarišče. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Mozaik, ponovitev. 18.20 Spored za otroke in mlade. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Film tedna: Pesem za Evropo, angleški film. 21.50 Tv dnevnik 3. 22.05 Svet poročila.

Program LJ 2:
17.00 Satelitski programi — poskusni prenosi. 18.30 Tv studio Maribor. 19.00 Kvaliteta življenja: Zdravje in družina, izob. oddaja. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Zarišče. 20.30 Brkanovci: Ekvinokcij, opera. 21.55 Sa-

telitski programi — poskusni prenosi.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, ponovitve, 17.15 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Filmski večer, 21.55 Poročilo s konference ZK Vojvodine, 22.30 Noč in dan.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Tv v šoli in ponovitve, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sosedje Wichterjevi, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Drombuschevi, 21.30 Grof Monte Christo (film), 0.00 Mike Hammer.

Drugi program
17.00 Vezgoina oddaja, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Čudovita leta, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Stajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Prodana domovina (tv film), 22.10 Čas v sliki, 22.35 Šport.

TV MADŽARSKA

7.35 Your English Magazin. 8.05 Studio '89. 8.55 Poročilo iz Parlamenta. 17.25 Video novice. 17.35 Poročilo v slovaščini. 17.40 Pomen posebnosti. 18.30 Interpop gala. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Javljamo iz Parlamenta. 20.45 Glasbeni kino, zabavni magazin. 21.30 Novi svet, zunanja politika. 22.15 Studio mladih umetnikov. 23.10 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Verjemo so trenautki, ko ne veste, kam bi se dali. Če je tako tudi to četrtkovo jutro, naj velja naš nasvet: poslušajte RMS!). 8.00 Konec jutranje oddaje. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, kulturna oddaja, reklame, glasba). 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

10.10 Mozaik: Šolska tv. 15.55 Zarišče. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Mozaik, ponovitev. 18.20 Spored za otroke in mlade. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Domovina, nemška nadaljevanke. 21.10 Tednik. 22.00 Tv dnevnik 3. 22.15 Komedija na slovenskem odru — C. Goldoni: Tasi po sili.

Program LJ 2:
17.00 Satelitski programi — poskusni prenosi. 18.00 Regionalni programi — studio Ljubljana. 19.00 Noben gozd ni navađen gozd, poljedolozna oddaja. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Zarišče. 20.30 Mali koncert: Slovenski madrigalisti. 20.40 Oči kritike. 21.10 Prislubnimo tišini. 21.50 Satelitski programi — poskusni prenosi.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, ponovitve, 17.15 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Politični magazin, 21.05 Kvizkoteka, 22.05 Dnevnik, 22.25 Poročilo s konference ZK Vojvodine, 23.00 Noč in dan.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Tv v šoli, ponovitve, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sosedje Wichterjevi, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zabučni detek, 22.10 Videoteka, 23.10 Zadoja priloznost (film).

Drugi program
16.15 Sport. 17.15 Svet živali, 18.00 Čudovita leta, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Stajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Notranjepolitična oddaja, 21.05 Sport, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Klub 2.

TV MADŽARSKA

8.05 Jean Tinguely, dokumentarni film. 8.55 Poročilo iz Parlamenta. 16.40 Panonska kronika. 16.50 Poročila v srbohrvaščini. 17.00 Kratki filmi studia Movi-Helios. 17.35 Bebi in drugi, angleška serija. 18.10 Tretji kanal. 19.15 Žrebanje lota. 19.30 TV dnevnik. 20.05 V glavni vlogi Lili Darvas. 21.20 Javljamo iz Parlamenta. 22.00 Ernő Nagy, portret. 22.45 TV dnevnik.

OBRTNO ZDRUŽENJE LENDAVALA

OBRTNO ZDRUŽENJE LENDAVALA, MOHORJEVA 2

objavlja,

— da oddajajo v najem poslovne prostore površine 70 m² v Lendavi, Partizanska 9 — DOM OBRTNIKOV. Poslovni prostori sestojijo iz dveh delov — prostorov s posebnim vhodom s souporabo sanitarij. Poslovni prostor je namenjen za opravljanje mirne dejavnosti (intelektualne storitve, trgovina, obrt). Od zainteresiranih pričakujejo, da bodo s sofinanciranjem omogočili dokončanje notranje ureditve prostorov.

— da prodajajo tudi poslovne prostore površine 82 m² v Lendavi, Mohorjeva 2.

Pisne ponudbe zbirajo 15 dni po objavi. Najugodnejšega podniznika bodo obvestili v 8 dneh po izteku roka prijave. Potrebne podatke o prostoru lahko dobite na sedežu Obrtnega združenja Lendava, Mohorjeva 2, tel. 75-737.

PETEK, 17. NOVEMBER

POLOVICA NEBA, španski barvni film, 1987 (LA MITAD DEL CIELO)

Trenutno eden najznamenitejših španskih filmskih režiserjev, Manuel Gutiérrez Aragón, je že dvakrat nadvse uspešno sodeloval s scenaristom Luisom Meginom. Leta 1983 sta za film DEMONI V VRITU dobila celo vrsto španskih in mednarodnih nagrad, leto kasneje pa sta s filmom NAJLEPSA NOČ, ki si je pridobil veliko priljubljenost pri španskih gledalcih, sodelovala na vseh pomembnejših mednarodnih festivalih. Oba filma je TV Ljubljana za svoje gledalce že predvajala.

Film POLOVICA NEBA se loti izjemno tenkočutne teme — jasnovidnosti. Čeprav se slednja jasno, a ne močno v filmu pripravi, je obenem tudi simbolična, saj je kot v opozorilo ravnanje glavne junakinje, pa tudi kot kontrapunkt naprepi naplisanim usodam.

Lik, okoli katerega se vse začne in končuje, je mlado dekle Rosa, ki na podeželju, kljub svarilom svoje jasnovide babice, doživi prvo ljubezen, in zanos. Ne razmišlja o razočaranju, temveč odide v Madrid, trdnem odločena, da bo uspeła. Sprva je njen boj za prostor pod soncem neizprosna. Pri tem ji izdatno pomaga starejši, rahlo čudaki, a razumevalci gospod, gospod družine, v katero se je Rosa zatekla tik pred porodo h

kino

SPORED FILMOV V KINU PARK od 17. do 23. novembra 1989.

17. nov. ob 17. in 19. uri amer. glasb. film (drama) SRCE ZA ROCK AND ROLL OBILJE ROCK GLASBE. ODLIČNA M. J. FOX IN PEVKA JOAN JETT! GANJLIV FILM ZA STARO IN MLADO! ODLIČNA REŽIJA!

19. nov. ob 15. uri amer. risanka PLANET Z ZAKLADOM. PRIVLAČNA IN NAPETA ZGODBA. DOGAJA SE V VESOLJU. OTROCI, NE ZAMUDITE!

19. nov. ob 17. uri amer. glasb. film SRCE ZA ROCK AND ROLL.

19. nov. ob 19. uri dom. film-krim. DIPLOMA ZA SMRT. Režija: Živorad Tomić, vloge: Filip Šovagović, Ranko Zidanić, Ksenija Pajić OTVORITEV DNEVOV DOMAČEGA FILMA!

20. nov. ob 17. uri amer. komedija BABY BOOM. MED NAJBOLJ GLEDANIMI FILMI V AMERIKI! »ŽENSKA TIGER«, AMBICIOZNI MLADENIČI, TODA, TUDI DOJENČKA NE KAZE PODCENJEVATI!

20. nov. ob 19. uri dom. film DONATOR. Režija: Veljko Bulajić, vloge: Ljuba Todorović, Urška Hlebec, Peter Carsten.

21. nov. ob 17. uri amer. komedija BABY BOOM

21. nov. ob 19. uri dom. film HUIDIČEV RAJ. Režija: Rajko Drlić, vloge: Tom Conti, Susan George, Rod Steiger

22. nov. ob 17. uri amer. komedija BABY BOOM

22. nov. ob 19. uri dom. film (komedija) ZBIRNI CENTER. Režija: Goran Marković, vloge: Rade Marković, Dragan Nikolić. ZLATA ARENA ZA NAJBOLJŠI FILM!

23. nov. ob 17. uri amer. komedija ARIZONA JUNIOR

23. nov. ob 19. uri dom. film-omnibus KAKO JE PROPADEL ROCK AND ROLL

Režija: Zoran Pezo, Vladimir Slavica, Goran Gajić, vloge: Bata Živojnović, Anica Dobra

Kino KUD ŠALOVCI

18. nov. ob 19. uri amer. glasb. film SRCE ZA ROCK AND ROLL

Prodaj

MOTORNAPRODAJVOZILA

WARTBURG, Letnik 1989, garažiran, dobro ohranjen, prodam. Dolga vas 30. Ogled možen vsak dan po 15. uri. LE-19986

OSEBNI AVTO MIRAFIORI, letnik 1976, registriran do 12. 2. 1990, prodam. Zvonko Kotnjek, Lendava, Zupančičeva 6. LE-19991

ZASTAVO 101, letnik 1976, registrirano do februarja 1990, potrebno popravila, (za 1100 DEM), in FIAT 1500, furgon, ugodno prodam. ☎ (069) 73-441. GR-12028

GRADITELJIPOZOR!

Izdelujem stropne nosilce vseh velikosti, zelo ugodne cene, dobava takoj. Večjo količino dostavim na dom brezplačno, cena zajamčena. Informacije: Željko P., Novo Selo Rok, R. Končara 16, 42200 Čakovec, telefon: (042) 811 685

GOLF dizel, letnik 1979, ugodno prodam. Kuhar, Radenci, Gregoričeva 4. GR-12030

WARTBURG KARAVAN, starejši letnik, vozen, neregistriran, z rezervnim motorjem, prodam. Konrad Recek, Plitvički Vrh 61, G. Radgona. GR-12034

JUGO 45, letnik 1982, prodam. Rudi Erdela, Spodnja Ščavnica 22. Ogled dopoldne. GR-12035

GOLF, dizel, letnik 1983, prodam. Noršinci 27, Mantjanci, telefon: 48-354. M-5061

ŠKODO 110 R, letnik 1978, ugodno prodam. Salamenci 68. M-5062

ŠKODO 100, letnik 1974, registrirano do junija 1990, ugodno prodam. M. Zec, Murska Sobota, Mikloša Kuzmiča 41, ☎ (069) 25-008. M-5065

ZASTAVO 101 ugodno prodam. ☎ 46-311. M-5067

MERCEDES 200 D prodam. Tunič, Štefana Kovača 77. M-5070

TOVORNI AVTO TAM 4500, prekučni, z manovim motorjem, prodam. Smodiš, Stanjevci 6. M-5074

ZASTAVO 101 prodam. Melinci 168. M-5075

VESTNIK

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Bernarda Balažić, Brigita Bavčar, Jani Dominko, Silva Eöry, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec, Štefan Sobočan, Branko Žunec, Endre Gontér (tehnični urednik), Nivenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).

Naslov uredništva in uprave:

Murska Sobota, Titova 29/I. Telefoni: novinarji 21 383, 21 232; odgovorni urednik 21 579, glavna urednica in direktorica, naročniški oddelek, računovodstvo in tajništvo 21 064 in 21 383; GPS (trženje) 22 403 in 21 064; dopisništva: Gornja Radgona 74 597, Lendava 75 085 in Ljutomer 81 317. Telefaks 22 419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za IV. trimesečje 1989 je 225.000 dinarjev, za delovne organizacije 450.000 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM (letno).

Jedkoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana: 100-620-00112-5049512. Tisk ČGP Večer tozd Mariborski tisk Maribor. Po pristojnem mnenju je tel.: 042-811-685 oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

OSEBNI AVTO VW PASAT, letnik 1974, registriran do septembra 1990, in električni štedilnik prodam. ☎ 24-761. M-5079

JUGO 45 E, letnik, 1986 december, registriran, prodam. ☎ 71-412. M-5086

OPEL CUPPE, letnik 1970, in 126 P, letnik 1979, ter pohištvo za spalnico prodam. Nad trgovino v Apačah. M-5087

ZASTAVO 126 P prodam. ☎ 70-286. M-5095

DYANO 6, letnik 1977, prodam. Močevina nova. Ogled v nedeljo dopoldne. ☎ 23-093. M-5097

TOMOS A 3 MS, star 1,5 leta, prodam za 2 M. Gančani 52, M-5098

FIAT 125 PZ in moped, štiri prestave, prodam. Odranci, Panonska 26, ☎ 70-533. M-5100

OPEL MANTA ugodno naprodaj. Vaneča 59 c. M-5104

OPEL KADETT, letnik 1983, bele barve, 50.000 km, prodam. Doklečovje 67 a. M-5128

OSEBNI AVTO JUGO 45, nov, in videorekorder, nov, ugodno prodam. Pečič, Izakovci 185. M-5147

ZASTAVO 126 P prodam. ☎ 78-042. M-5144

GS 1,3 SUPER prodam. ☎ 23-936. M-5149

ZASTAVO 101, registrirano do 16. 10. 1990, ugodno prodam. Kranjčeva 8, ☎ 75-138. IN-19991

PRODAM

JUGO 55 AX, letnik 1987, prodam. Košarovci 26, telefon od 7. do 14. ure: 78-085. M-5153

ŠKODO 120 LS ugodno prodam. Škrilec, Murska Sobota, Štefana Kovača 18, ☎ 062 21-750. M-5154

LADO 1300 S, letnik 1983, prodam. ☎ 23-233. M-5156

POLONEZ, letnik 1982, prevoženih 43.000 km, ugodno prodam. Mala Polana 63, ☎ 70-169. M-5157

FIAT UNO 45 prodam. Bratonce 126. M-5159

FIAT 126 P, letnik 1978, prodam. ☎ 24-779. M-5161

AVTO PZ 650, letnik 1980, in barvni televizor ORBITER, nov, videorekorder in bas zvočniki, 150 W, prodam. Satahovci 37. M-5164

KARAMBOLIRANO 101 (za rezervne dele) prodam. Ogled: Beltinci, Panonska 61. M-5011

OPEL KADETT 1,3 LS, 86, prodam. Naselje Mladinske delovne brigade 11. M-5167

FIAT 127 prodam. Veščica 58, ☎ 23-370, od 6. do 14. ure. M-5168

WARTBURG KARAVAN, letnik 1979, prodam. ☎ 76-825. M-5170

WARTBURG KARAVAN, letnik 1979, obnovljen, prodam. Vilko Balažić, Doklečovje 5 a. M-5171

ZASTAVO 101, letnik 1981, prodam. Telefon od 17. do 19. ure: (069) 24-924. M-5172

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1987, 17.000 km, prodam. Križevci 26 b, Križevci pri Ljutomeru. IN-17701

FORD GRANADA 2,0 L, dobro ohranjen, in prikolico, nosilnost 800 kg, ugodno prodam. Mirko Horvat, Branoslavci 4 a, Ljutomer. IN-17693

GOLF JX D, letnik 1985, december, prodam. ☎ 87-502. IN-17696

RENAULT 9 GTL, 49.000 km, prodam. ☎ (069) 82-878. IN-17699

JUGO 45, letnik 1987, 23.000 km, prodam. Predan, Ljutomer, Ormoška 6, ☎ 74-511, interna 366, dopoldne. IN-17698

ZASTAVO 1,1 GX, registrirano do 28. 10. 1990, staro dve leti, prodam. ☎ 78-045, po 16. uri. M-5173

FIAT 750, letnik 1983, registriran do septembra 1990, ugodno prodam. ☎ 75-849. M-5179

FIAT 126 P ugodno prodam. Črenšovci 202 a. M-5174

ŠKODO, tip 120 LS, letnik 1982, prodam. Krašči 30, p. Cankova. M-5176

ZASTAVO 101, staro štiri leta, prodam. Bačić, Stanjevci 80. M-5180

KMETIJSKAMEHANIZACIJA

PRODAM

TRAKTOR STEYR (žaba), 28 KS, prodam. Franc Gergjek, Domajinci 52. M-5066

FIAT STORE 502, star šest let, s fergusovim motorjem, in koza, prodam. Pečarovci 49. M-5078

TRAKTOR T 40 A, super, ruske izdelave, 60 KS, pogon na 4 kolesa, star eno leto, 140 delovnih ur, prodam. Ivanjševci 5, 69207 Prosenjakovci. M-50824

TRAKTOR IMT 533, dobro ohranjen, ugodno prodam. Štefan Oček, Ivanjševci 8, p. Prosenjakovci. M-5088

DVE PRIKOLICI, 5 t, prekučni, in krožne brane prodam. Skakovci 17. M-5117

ZETOR 52—45, 600 delovnih ur, prodam. Anton Gjergjek, Grad 26. M-5130

VESTNIK — Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota. Ureja uredniški odbor:

VinotočGiOrehovski vrh 27vabi!

Telefon: 74 656 (od 7. do 9. ure)

TRAKTOR MASSEY FERGUSON 165 ugodno prodam. Ouček, Rankovci 1. M-5135

TRAKTOR VOLVO 814 TURBO, 2 pogona, prodam. ☎ zvečer: 0602 38 310. M-5139

DVOOSNO PRIKOLICO ZA TRAKTOR PRODAM. Moravske Toplice, Dolga ulica 6, ☎ : 48 438. M-5140

DVOBRAZNI PLUG za traktor IMT, prodam. Hamler, Črešnjenci 210. GR-12031

PRIKOLICO, 2,5 t, dvoosno, domače izdelave, gume 600 x 16, ugodno prodam. Horvat, Skakovci 34, 69261 Cankova. M-5151

TRAKTOR IMT 533 prodam. Aleksander Bagar, Gornji Petrovci 56, ☎ do 15. ure: 21 914. M-5152

PRIKOLICO ZA PREVOZ ŽIVINE prodam. Trnje 60, p. Črenšovci. M-5162

STEYR 430 in stiskalnico za kombajn 133 prodam. ☎ (069) 82 878. IN-17700

IMT 542 prodam. Ključarovci 15, Križevci pri Ljutomeru. IN-17690

DVOOSNO PRIKOLICO prodam. Strukovci 1. M-5165

RAZPRODAJA ŽIVIH KOKOŠI IN PETELINOVI!

Vsak dan, razen ob nedeljah, od 8. do 16. ure od 13. novembra na dvorišču **AGROMERKURJA** v M. Soboti in na farmi Petrovci od 7. do 12. ure. Od 13. do 28. novembra veljajo naslednje cene: **kokoši**, povprečna teža 3,6 kg — 250.000 din za kos, **petelinji**, povprečna teža 5 kg — 300.000 din za kos.

VOZ Z GUMIJASTIMI KOLESI IN DROBILNIK ZA KORUZO prodam. ☎ 48 012. M-5175

TRAKTOR STEYR, 18 KS, generalno obnovljen, s koso in jermenico, prodam. ☎ 48005. M-5181

posesti

ZAZIDLJIVO PARCELO v središču Belincev prodam. ☎ 061 452 058. M-5076

STANOVANJSKO HIŠO z gospodarskim poslopjem in nekaj zemlje v Skakovcih 50 prodam. Murska Sobota, Prešernova 63, ☎ 25 116. M-4977

VISOKOPRITLIČNO HIŠO V RADENCIH prodam. Radenci, Ulica Nikole Tesle 11. M-5177

ŽIVALI

RODOVNIŠKE NEMŠKE OVČARJE, mladiče, prodam. Janez Hajdinjak, Rogšovci 13. M-5064

MALE PUJSKE prodam. Satahovci 11, p. Tišina. M-5105

REJCI KUNCEV POZOR!

Letos zadnji odkup domačih zajcev. ☎ od 8. do 16. ure: 77 806. M-5120

MLADIČE — NEMŠKE OVČARJE (oče 3 x CAC, mati odlična) prodam. Čakovec, ☎ 042 811 156. M-5121

KRAVE, po izbiri s teletom ali brez njega, prodam. Tišina 73. M-5122

NEMŠKEGA OVČARJA z rodovnikom, starega deset mesecev, po ugodni ceni prodam. Krog, Plečnikova 56. M-5124

NEMŠKO OVČARKO prodam. ☎ 87 135. M-5178

RAZNO PRODAM

MEŠANA DRVA ZA KURJAVO prodam. Naslov v upravi lista. M-5058

PRALNI STROJ, nov, zapakiran, prodam ali menjam za glasheni stolp, videorekorder. ☎ (069) 73 204. M-5063

PEČ ZA CENTRALNO MEDETALNO OGREVANJE, 26.000 kalorij, rabljeno cno sezono, ugodno prodam. ☎ 87 606. M-5071

Zaposlimo

PRODAJALCA — PREDSTAVNIKA ZA JUGOSLOVANSKO TRŽIŠČE izdelkov elektronike in računalnikov Oglasite se v firmi:

Parfumerie Zagavec, Langgasse 15, telefon: 9943 3476 2574

MINI GLASBENI STOLP in novo sedežno garnituro (50 odstotkov ceneje) prodam. V račun vzamem tudi zastavo 750 ali djano. Horvat, Pečarovci 32, po 18. uri. M-5089

ELEKTRIČNI BOJLER, 50 l, prodam. Nedelica 72. M-5092

BARVNI TELEVIZOR prodam. Berič, G. Radgona, Porabska 3. M-5094

VIDEOREKORDER MARANTZ MV 775 HI-FI, stereo, odličen, poceni, nujno prodam. ☎ (069) 74 363, popoldne ali (069) 74 831, int. 275, dopoldne. M-5103

TRAJNOŽARNO PEČ in televizor, črno-beli, prodam. ☎ 26 423. M-5111

KORUZO NA STORŽIH in prikolico za živino prodam. Bratonce 67, M-5112

BARVNI TELEVIZOR in pralni stroj prodam. ☎ 26 502. M-5115

POHIŠTVO ZA OTROŠKO SOBO prodam. ☎ 77 169. M-5118

VIDEO VHS, črno-beli televizor in rezervne dele za fiat 125 prodam. Ferčak, M. Sobota, Stara ulica 10. M-5119

PLETILNI STROJ EMPISAL prodam. ☎ 70 825. M-5123

TRISED in dva fotelja prodam. Kovačec, Titova 16, ☎ 24 632. M-5125

SEDEŽNO GARNITURO ugodno prodam. Informacije po telefonu: 74 690. M-12029

POHIŠTVO za spalnico prodam. Informacije po 16. uri. ☎ 74 545. M-12032

JABOLČNIK, rolete, okna ter vrata zelo ugodno prodam. ☎ 74 029. M-12033

TELEVIZOR GORENJE BTV 102, color selectomatic TST, ohranjen, rabljen, ugodno prodam. Barbarič, Titova 22/2, blok nad Varteksom. M-5129

ŠPORTNI OTROŠKI VOZIČEK ugodno prodam. Suzana Barbarič, Petroča 3. M-5132

UNIVERZALNO STRUŽNICO, 1 m, prodam. Naslov v upravi lista. M-5133

PREPROGO in ITISON poceni prodam. Murska Sobota, Zorana Veinarija 19. M-5141

GUME TIGER, 5 kosov, malo rabljene, D 135/13, prodam za 200 DEM. Petanjci 51 c. M-5142

ŽAGAN LES in zastavo 750 (po delih) prodam. ☎ 72 668. M-5143

200 VREČ PERLITA za fasado ter apno (30 odstotkov ceneje) prodam. Kerec, Cankova 53, ☎ 76 655. M-5147

PEČ ZA ETAŽNO CENTRALNO OGREVANJE in dve simci 150 l, v celoti ali po delih, prodam. ☎ 70 760. M-5148

BUKOVA DRVA in žito prodamo. Telefon zvečer: 23 932. M-5155

BARVNI TELEVIZOR GORENJE, star štiri leta, prodam. Glavica, Stara 3, ☎ 23 418. M-5160

KAVČ prodam. Murska Sobota, Mladinska 62. M-5166

KAVČA in dva fotelja ugodno prodam. Murska Sobota, Cvetkova 3. M-5169

CIPRESE za živo mejo, stare tri leta, prodam. Dolina 24 a, Lendava. LE-19983

Sobe

HIŠO ali dvosobno stanovanje vzajem v najem. Ponudbe na upravo lista. M-5073

ENO- ali dvosobno stanovanje v M. Soboti, Radencih ali Lendavi, iščem. Naslov v upravi lista. LE-19988

ENOSOBNO OGREVANO STANOVANJE v Murski Soboti išče uslužbenka. ☎ po 15. uri: 22 412. M-5126

Kupim

JUGO ali zastavo 128, nekarambolirano, staro 2,5 leta, kupim. Naslov v upravi lista. M-5077

KUPUJEM RAZNOVRSTNE ITALJANSKE KOSILNICE in žetvene naprave. ☎ 042 51 074. M-5083

TRAKTOR FERGUSON, starejši, 35 KM, kupim. Gornja Bistrica 59. M-5107

TRAČNO (»PANTA«) ŽAGO kupim. Jože Raščan, Mala Polana 77, 69225 Velika Polana. M-MM

HIŠO V MURSKI SOBOTI ali bližnji okolici kupim. ☎ 22 040. M-5158

Zaposlitve

SODARJA takoj zaposlim. Marjan Maučec, Gančani 149. M-5068

Razno

PREKLIC! Preključujem veljavnost hranilne knjižice št. 254607, izdane pri HKS Panonka Murska Sobota. Janez Benkovič, Nala Nova 28, Murska Sobota. M-5072

PREKLIC! Preključujem veljavnost hranilne knjižice št. 196683, izdane pri HKS Panonka Murska Sobota. Franc Lebar, Beltinci, Gregoričeva 1. M-5090

*Sli bomo na tvoj grob,
da bi slišali tvoj mehki glas,
da bi nam pripovedoval lepe zgodbe,
polne upanja kot nekoč iz srečnih dni.
Pokliči nas, zašepeti pod gumilo,
pa te bomo slišali.*

(I. Cankar)

V SPOMIN

21. novembra bo minilo leto dni,
bridke žalosti, odkar je prenehalo
biti dobro srce dragega moža, očeta,
starega očeta in brata

Mihaela Ritlopa

iz Turnišča
Prvomajska 16

S tem je utihnilo tudi tvoje lepo petje.
Za teboj je ostala praznina, v našem domu neminljiva bolečina.

Hvala vsem, ki se ga spominjate, ga pogrešate, prižigate sveče in prinašate cvetje.

Žalujoci: vsi tvoji najdražji, ki smo te imeli radi

*Zaspala mamca si zlata,
zaprla trudne si oči,
naj Bog odpre ti rajska vrata,
to ti iz srca želimo vsi.*

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v
91. letu za vedno zapustila naša
draga mama, tašča, mamca, prama-
mamca in prapramamca

Marija Tratnjek

roj. Mesarič

Ob izgubi naše drage mamce, se iskreno zahvaljujemo g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in go-
vorniku za poslovilne besede.

Iskrena hvala sorodnikom, botrini, sosedom, znancem in prijateljem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje, za sv. maše in druge dobre namene, nam pa izrekli sožalje.

Žalujoci: hčerki Hedvika in Marija z družinama, zeta, vnuki, pravnuki in prapravnuki

*Kako je hiša prazna,
odkar tebe v njej več ni.
Bila je prej tako prijazna.
Zlaj olozna, tuja se nam zdi.*

ZAHVALA

V 38. letu starosti nas je nepričakovano za vedno zapustil naš dragi
sin in brat

Avguštin Sukič

iz Boreče 35

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za vso pomoč v težkih trenutkih ter vsem, ki so pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

Prisrčna zahvala g. župniku Camplinu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS Kerčmarju za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: mama, sestra Marta z možem Günterjem in sinom Kristjanom

*Nič ni težjega kot pozabiti človeka,
s katerim si živel in ti je bil drag.
Se težja je zavest, da si ga izgubil
za vedno. A vendar je najtežje se
naučiti živeti brez njega.*

ZAHVALA

Boleča je resnica, da nas je v 56.
letu starosti za vedno zapustil naš
dragi mož, oče, sin, brat, tast in
stric

Dezider Cmor

iz Moravskih Toplic

Najtopleje se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ali v druge namene ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala med. osebju internega oddelka za vso skrb in pomoč med boleznijo ter dr. Berdenovi za večletno zdravljenje. Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem in godbi za odpete žalostinke in odigrane žalostinke, GD Moravske Toplice za organizacijo pogreba in govniku KS za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: vsi, ki smo ga imeli radi

*Minilo je že leto dni,
odkar te zemlja krije,
ti pa v miru spiš,
tvoje srce več ne bije
in ti se več ne prebudiš.*

V SPOMIN

14. novembra je minilo žalostno
leto, odkar nas je zapustil dragi
mož, oče, brat, stric in svak

Anton Vrečič

iz Mačkovec

Za teboj je ostala praznina in v naših srcih neizmerna bolečina. Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov grob.

Žalujoci: žena Maria, sin Jože in drugo sorodstvo

*Minile skupne so poti,
ostal nam je samo spomin na naše srečne dni,
solza, žalost, bolečina te zbudila ni,
tvoja, mirna je gomila, kjer počivaš vedno ti.*

V SPOMIN

Boleč, neutolažljiv nam je spomin
na 19. november, ko nas je mnogo
prezgodaj in nepričakovano za
vedno zapustila draga žena, ma-
ma, stara mama, sestra in sosedu
ter prijateljica

Otilija Celec

roj. Žohar
z Vaneče

Vsem, ki se kakorkoli spomnite nanjo, ji prinašate cvetje ali prižigate sveče, se iskreno zahvaljujemo.

Žalujoci: vsi, ki smo jo imeli radi

*Povej nam, mož in očka dragi,
zakaj odšel si v grob prerani.
K počitku leglo je telo,
a delo in trpljenje pozabljeno ne bo.*

V SPOMIN

20. novembra mineva žalostno leto,
odkar nas je zapustil naš dragi
mož, očka in dedek

Anton Ferčak

iz Renkovec 89

Odšel si tja, kjer ni več trpljenja in ne bolečin. Za teboj ostaja velika praznina v našem domu in v naših srcih. Ostali pa so sledovi tvojih pridnih rok.

Hvala vsem, ki se ga spominjate, prinašate cvetje in prižigate svečke.

Žalujoci: vsi, ki smo te imeli radi

*Že dve leti v grobu spiš,
a med nami še živiš.
K počitku leglo je telo,
a delo in trpljenje pozabljeno ne bo.*

V SPOMIN

4. novembra sta minili dve leti, odkar nas je zapustila naša draga mama, tašča, babica in prababica

Ana Nemec

iz Strehovec

Tiho in skromno, kot si živela, si odšla tja, kjer ni več trpljenja in ne bolečin.

Korak je obstal, glas onemel, v naših srcih je bolečina, ki ne bo nikoli minila.

Hvala vsem, ki z lepo mislijo postojite ob njenem grobu.

Žalujoci: vsi njeni najdražji

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
zaman je bila močna volja do življenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, tast, dedek in pradedek

Ludvik Nemec

iz Strehovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje ter za sv. maše, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka bolnišnice v Rakičanu za pomoč v zadnjih urah njegovega življenja. Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govniki Margiti Časar za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Žalujoci: vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

Po daljši bolezni nas je v 82. letu starosti za vedno zapustila draga mama, babica, prababica in sestra

Terezija Benko

iz Serdice

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

Posebna hvala župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govniku KS.

Žalujoci: mož, sin Viktor in hčerka Marjaua z družinama, brat in sestra ter drugo sorodstvo

*Si mislite lahko, da strašna je rana,
katera zadela je naše srce,
nikdar več na zemlji ne bodo izprana,
bolela nas bude do zadnjega dne.*

ZAHVALA

V zgodnjih jutranjih urah 27. oktobra nas je v najlepših letih, v 36. letu starosti, brez slovesa, tiho, tragično za vedno zapustil naš sin in brat

Ludvik Bertalanič

iz Borejec

Ob boleči, tragični izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, nam stali ob strani in pomagali preživeti najhujše trenutke ter z žalujočim srcem pospremili našega sina in brata na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala kolektivu Avtobusnega prometa, ki so nam bili ob izgubi sodelavca v pomoč, in NK Borejci.

Zahvaljujemo se g. duhovniku Novaku, govnikom AP in KS, godbi in pevcem. Hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: oče, mama, brat in sestra z družino

*Kako je dom naš tih in prazen,
odkar več v njem te, dragi, ni,
odšel si k večnemu počitku,
zaprl za vedno si oči.*

ZAHVALA

V 59. letu starosti nas je tragično zapustil dragi mož, oče, tast, stari oče in brat

Koloman Šebjanič

mizar z Vaneče

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam priskočili na pomoč v najtežjih trenutkih, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala g. duhovniku Balažicu za pogrebni obred, govniki KS Marti za poslovilne besede, pevcem za odpete žalostinke in gasilec.

Žalujoci: žena Marta, sin Slavko z ženo Elzo, vnuki Robert, Mitja in Matej, brata Aleksander in Ludvik ter sestra Irma z družinami in drugo sorodstvo

*Tišina, tišina jesenska, rišina.
Ostala z menoj je samo bolečina,
ostale z menoj so besede slovesa,
ko listje rumeno, ki pada z drevesa.
(A. Gradnik)*

ZAHVALA

Ob prezgodnji in boleči izgubi naše drage mame in stare mame

Ane Barbarič

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in kolektivu Samoizbire, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje ali nam izrekli besede sožalja.

Posebna hvala duhovniku Kerčmarju za opravljeni obred, pevcem za odpete žalostinke in govniku KS za besede slovesa. Spomin na drago pokojnico bo živel v srcih vseh, ki smo jo imeli radi.

Šalovci, 25. 10. 1989

Globoko žalujoča sin Kalman in hčerka Ida z družinama

BISTVO PRENOVE JE V PRIDOBIVANJU ČLANOV

V torek dopoldne je bil v Murski Soboti delovni posvet predsednikov KK SZDL, članov predsedstva OK SZDL in drugih organov občinske frontne organizacije, na katerem so se dogovorili o izvedbi programskih sej KK SZDL. Te morajo biti opravljene med 20. novembrom in 10. decembrom, ker bo seja OK SZDL okrog 15. decembra, seja RK SZDL pa 19. decembra. Ob tej priložnosti so opredelili vsebinski pristop, kadrovske izpolnitelje vodstev krajevnih konferenc SZDL, udeležencem posveta pa so tudi razdelili nove izkaznice te družbenopolitične organizacije.

O aktualnih nalogah SZDL v sedanjem političnem trenutku, kot so osnutek programa, prenova in priprave na volitve 1990, pa jim je spregovoril sekretar RK SZDL Slovenije Dušan Semolič. Sprva je poudaril, da je treba v teh zapletenih družbenih razmerah ustvariti takšno vzdušje, da se bomo počutili kot ena velika družina. Kajti v politiki, kot je pripomnil, veliko velja zaupanje, ki lahko prispeva h korenitejšim spremembam. Nato je precej časa govoril o bistvu prenove SZDL in med drugim poudaril: »V bistvu se odgovor na to vprašanje »loviti« okoli člana SZDL. Mi bi radi, da je Socialistična zveza navzven razpoznavna in

vidna kot samostojna politična organizacija, ki ima svojo politično voljo in barvo. Član SZDL je lahko član Zveze borcev, mladinec, upokojenec, komunist in nekomunist, demokrat, zelen ali rjav, če misli, da je to tisti program, ki ga ne ovira, da deluje v naši organizaciji. Zato se ne gremo ekskluzivnosti, kar bi bilo v nasprotju z značajem naše organizacije.«

V nadaljevanju svojega izvajanja je Dušan Semolič dejal, da se v organizaciji zavzemajo za simbolično članarino in da je prav, če zbrana članarina praviloma ostane v celoti za potrebe KK SZDL. Opozoril pa je, da SZDL poslej ne bo več dežnik za razne

politične zveze, ker se to ni pokazalo za dobro, ampak bi to temeljilo na povsem prostovoljni osnovi. Zavzemajo se tudi za kratek in razumljiv program, v katerem bodo zapisani samo tisti cilji, ki bodo uresničljivi. Dve opredelitvi pa sta gotovo zanimivi: »Rekli smo, da bo SZDL naredila vse za varno starost. Če to ne bi zapisali, bi SZDL delala krivico sebi, organizaciji in predvsem ljudem. Na drugi strani pa so otroci. Ta del prebivalstva najbolj podoživlja trenutke inflacije, po drugi strani pa mu v družini, ob vseh drugih skrbih, namenimo še premalo pozornosti.«

Seveda se ni mogel izogniti bližnjim volitvam. »Volitve bodo prvovrsten politični dogodek. Nov volilni sistem bo omogočal, da bomo volili ljudi, ki različno mislijo, pa tudi organizacije z različnim pogledom na razvoj Slovenije in Jugoslavije. Tisti, ki bo v skupščini dobil večino, bo imel strahovito oblast, zlasti zakonodajno!«

Milan Jerše

Ljutomer

NOV PROMETNI REŽIM

Predvidoma v ponedeljek bo v mestu Ljutomer začel veljati nov prometni režim. Vsebuje precej novosti, zato bodo vozniki, ki so že navajeni vožnje po starem, in tudi tisti, ki se bodo morali prvič ravnati po novih prometnih znakih, morali biti zelo pazljivi. Prednostni ulici, ki sta obenem tudi nekakšni obvoznici, bosta Slavka Osterca in Nade Rajh. Po novem prometnem režimu bo v mestu kar 13 enosmernih ulic in prometnih površin ter 12 slepih ulic. V celoti bo za promet zaprta ulica Jožka Berdena. Glede na novi prometni režim bo omejen tudi promet za tovorna vozila skozi središče mesta, tako bo za tovrstni promet v celoti (izjema je dostava) zaprt Glavni trg, vozila pa bodo preusmerjena na obvoznic. Dostavo blaga za Agraria-voop in Diskont iz Postružnikove ulice bo dovoljena od 8. do 11. ure, razkladanje pa lahko traja največ trideset minut.

Se posebej ostro kaznovalno politiko bo postajala milice izvajala nad mirujočim prometom. Razen tam, kjer je z znaki izrecno dovoljeno parkirati, bodo voznike vseh nepravilno parkiranih vozil oz. parkiranih na nedovoljenem mestu ostro kaznovali. Parkiranje pa bo prepovedano na Ormoški in Jeruzalemski, Nade Rajh Slavka Osterca ter v Prečermovi in Kolodvorski ulici.

Tak spremenjeni prometni režim pa je že priprava na zaporo Glavnega trga, kar bo ena od pomembnejših nalog v prihodnje.

D. L.

V mali dvorani galerije Kulture Murski Soboti je tačas odprta razstava, namenjena 40-letnici sloboškega radiokluba. Razstavaljeni predmeti kronološko spominjajo na začetke in razvoj radioamaterske dejavnosti v Pomurju — od »enocevnika« pa vse do računalniško podprtega dela v radioklubu. Poleg naprav je na razstavi veliko fotodokumentacije iz štiridesetletnega obdobja. Pokrovitelj praznovanja Gorenje-Elrad pa je prikazal kabelsko TV. Foto: Nataša Juhnov

USPELO PRVO MARTINOVANJE V GORNJI RADGONI

Mošt, klobase in šampanjci ...

Mladi zagnanci Kmetijskega kombinata Radgona so se kar na hitro odločili — pripravili bodo martinovanje, drugačno kot v kavarinah in gostilnah. Tako so v soboto, 11. novembra, na Jurkovičevi ulici, pred stavbo kombinata in pred kletjo za poskušno vina v Gornji Radgoni, že dopoldne ob 10. uri pripravili martinovanje. Niso pričakovali takšne množice obiskovalcev, zato so obljubili, da se bodo prihodnje leto še bolj potrudili. Za prvič so bili Andrej Kraner, Milan Senekovič, Samo Tuš, Marjan Edšid, Zlatko Erlih in še kdo uspešni. Sodelovali so še folkloristi in godba na pihala kuda Svoboda, pevski zbor Zadrugnik ter članice aktiva kmečkih žena in deklet, ki so v slabih dveh urah prodale skoraj vse domače dobrrote.

Bernarda B. Peček

Iz mošta...
tudi buteljčno vino.

Folkloristi so kar dobro razživil obiskovalce in marsikdo bi se z veseljem ogled s plesom.

»Konjički škrebajo, ker vozijo težko...« Konjički so bili res majhni, na srečo pa je bil majhen tudi sod, ki so ga pripeljali.

Tudi martinova klobasa je teknila, še hitreje pa so zmanjkale buteljke in peneča se vina po znižani ceni.

— Atletika

Rekord Grabarja v Italiji

V Nabrežini pri Trstu v Italiji je bil mednarodni tekaški maraton za prvenstvo Furlanije—Julijske krajine. Sodelovalo je okrog 200 tekačev iz Italije, Avstrije in Jugoslavije. Med njimi je bil tudi član AK Pomurje iz Murske Sobotice Geza Grabar, ki je prvič tekel veliki maraton na 42 km in se lepo odrezal. Z rezultatom 2:33,24 je zasedel solidno četrto mesto z novim pomurskim rekordom. Sodelovanje na tekmovanju mu je omogočila ZTKO Murska Sobotica.

REPUBLIŠKO PRVENSTVO V SOBOTI, RAZSTAVA V BELTINCIH

Od 26. novembra do 2. decembra bo v telovadnici srednješolskega centra tehniško-pedagoške usmeritve v Murski Soboti 14. republiško prvenstvo ptic. Organizatorja tekmovanja — Društvo za varstvo in vzgojo ptic M. Sobotica in Zveza društev za varstvo in vzgojo ptic Slovenije pričakuje okrog 150 gojiteljev z več kot tisoč različnimi pticami. Pokroviteljstvo nad prireditvijo sta prevzela Kartonaža Pomurskega tiska in KZ Panonka.

Tradicionalno razstavo ptic pa je za konec tega tedna pripravilo Društvo za varstvo in vzgojo ptic Slavček iz Beltincev. V prostorih tamkajšnje stare šole bodo tri dni razstavljali najlepše primerke ptic svojih članov: kanarčke, raznovrstne papige, eksotične ptiče in druge pernate lepote.

SREČANJE OSTARELIH MESTA MURSKA SOBOTA

Soboške krajevne skupnosti so v tednu ostarelih pripravile srečanje starejših občanov mesta. Zbranim je spregovoril Milan Jerše, predsednik frontne organizacije lendavske krajevne skupnosti, babice in dedke pa so razveselili otroci z druge osemletke, pripravili so otroško radoživ kulturni program.

Govornik je opozoril na pomen sklepa sveta za varstvo ostarelih, da se za ostarele, ki so socialno ogroženi, da enkratna denarna pomoč. Denar za to je seveda iz blagajne skupnosti socialnega skrbstva.

NAGRAJENI PIVOVARNE UNION

Računalnik je tretjič izbral
30 naših zvestih naročnikov:

1 ERNEST CELEC	VRHNA 6	69000 MURSKA SOBOTA
2 FRANC HOCHSTADTER	TRTOVA2	69000 MURSKA SOBOTA
3 VILJEM MAJIC	TRSTENJAKOVA 35	69000 MURSKA SOBOTA
4 ALDIZ SENČAR	KROG	69000 MURSKA SOBOTA
5 JOLANKA BAJC	VANEČA 40	69201 PUČONCI
6 FRANC ČMOR	MOŠČANCI 21	69202 MAČKOVCI
7 FRANC NIKOLA	STANJEVCI 79	69203 PETROVCI
8 KAREL HANI	KRIŽEVCI 24	69206 KRIŽEVCI V PREKM.
9 EMIL FUSAR	6. MORAVCI 148	69208 FOKOVCI
10 JOŽE LJUTAR	DOLINA 39	69220 LENDAVA
11 GEZA GRABAR	TEŠANOVCI 113	69221 MARTJANCI
12 ŠTEFAN SIMEJ	BOGOJUNA 104	69222 BOGOJUNA
13 JOŽE MATJAŠEC	GOMILICE 55	69224 TURNOŠČE
14 IVAN PRŠA	VELIKA POLANA 133	69225 VELIKA POLANA
15 ANTON MOŽI	GAJČANI 223	69231 BELTINCI
16 SLAVKO HODNIK	GOR. BISTRICA 210	69232 ČRENŠOVCI
17 MARILJA ZVER	ODRANCI 58 A	69232 ČRENŠOVCI
18 MARILJA STOLNIK	GREŠOVČAK 23	69240 LJUTOMER
19 ŠTEFAN PRŠA	BUČEČOVCI 23	69242 KRIŽEVCI PRI LJUT.
20 ANGELA JAUŠOVEC	KUPETINCI 19	69244 VIDEN OB ŠČAVNICI
21 MAKS TRGOLIČ	PANONSKA 20	69250 GORILJA RADGONA
22 JOŽE LAPOŠI	TRŠINA 61	69251 TRŠINA
23 JAKOB ŠLJAMEC	RADEŠKI VRH 16	69252 REDENCI
24 ANTON KOUS	KRAŠČI 23	69261 ČANKOVA
25 MARILJA MARIC	ROGAŠOVCI 41	69262 ROGAŠOVCI
26 ALDIZ ČERPIJAK	D. SLAVEČI 66	69264 GRAD
27 DENES MAČEK	BEZNOVCI 5	69265 BOGOVCI
28 ANGELA FUSAR	26. RADVANJE	69268 MARBOR
29 GEZA ČAHIN	565 SOLUMEN	2 DEUTSCHLAND
30 AVGUST KLAR	IVANCI 17	69222 BOGOJUNA

VSI DOSEDLJIVI IZŽREBANCJI LAHKO DVIGNEJO NAGRADE V POTROŠNIKOVI PRODAJALNI DISKONT v Križevcih v Murski Soboti. Pravčasno pošljite naročnik VESTNIKA! Morda boste priredili nagradni tekmovanje.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Traktor pokopal traktorista

Trčil v cestno zaporo

6. novembra se je zgodila prometna nezgoda v Križevcih pri Ljutomeru. Voznik osebne avtomobile Ivan Kavaš iz Odranec je vozil iz Križevcev proti Veržetu. Na delu ceste, kjer gradijo most, je bila prometna zapora, ki jo je voznik spregledal, trčil vanjo, nato pa še v kompresor, ki je stal na cesti. Poleg voznika sta se hudo poškodovali tudi sopotnici Jožica Mlinarič in R. R. iz Bratovec, lažje pa Andrej Zver iz Turnišča. Voznik je vozil brez vozniškega dovoljenja in domnevno vinjen.

Kljub prepovedi vozil

8. novembra se je zgodila prometna nezgoda v M. Soboti. Voznik osebne avtomobile Geza Nemet iz Čikečke vasi je peljal po lendavski ulici proti Martjancem. Pri železniškem prehodu je dohitel pešakinjo Gizelo Makari, ki je pred sabo potiskala samokolnico. Zaradi tesnega prehitevanja jo je zadell in zbil po cestišču, kjer se je hudo poškodovala. Nemet je vozil v času prepovedi vožnje.

Spregledala kolesarko

10. novembra se je zgodila

prometna nezgoda v M. Soboti. Voznica osebne avtomobile Slavica Balek iz Neračunec je vozila po Panonski ulici in zavijala na Kidričevo. Pri zavijanju je spregledala kolesarko Terezijo Perkič iz M. Sobotice, ki je v križišču peljala naravnost v isti smeri. Kolesarka je padla in se hudo poškodovala.

Naglo zapeljal na cestišče

10. novembra se je zgodila prometna nesreča v M. Soboti. Voznik tovornega avtomobila Jože Gorza iz Vučje Gomile je vozil po lendavski ulici proti središču mesta. Ko je pripeljal do avtobusnega postajališča pri Cestnem podjetju, je iz tega nenadoma zapeljal na cesto voznik kolesa z motorjem Koloman Dravec iz M. Sobotice. Pri trčenju se je Dravec hudo poškodoval.

Trčil v pešca

11. novembra se je zgodila prometna nesreča pri Cenu. Voznik osebne avtomobile Franc Jer iz Ljutomera je vozil proti Krapju očitno pod vplivom alkohola. Na Cenu mu je iz nasprotne smeri pravilno prišel nasproti pešec

Zvonko Žibrat iz Hermanec. Voznik je trčil v pešca in ga hudo poškodoval.

Traktorist umrl pod traktorjem

12. novembra se je zgodila huda delovna nesreča v D. Slavečih. Voznik traktorja Vlado Potončnik iz D. Slaveč se je peljal proti Juriju. Pri hiši števil. 117 se je ustavil, zatem pa peljal vzvratno in po 10 metrih zapeljal na levo bankino. Traktor se je prevrnil na streho in pod seboj pokopal voznika, ki je na kraju nesreče umrl. Traktor ni imel varnostne kabine in ne varnostnega loka.

Huda delovna nezgoda v Babinicah

9. novembra se je zgodila huda delovna nezgoda, ko je Stanislav Habjanec s cisterno in traktorjem odvažal iz hleva gnojnice. Ko se je za krajši čas oddaljil od traktorja, se mu je približala Danica Stanjko in neprevidno stopila h kardanski osi, ki je bila v pogonu in nezavarovana. Os ji je zgrabila najprej obleko, nato pa ji je odtrgalo levo nogo pod kolonom.

JD